ΙΛΙΣΟΣ

Ἔτος 10ον ★ Ἰούλ. - Αὔγ. 1965 ★ Τεῦχος 40όν

Ἔχετε στείλει τὴ συνδρομή σας διὰ τὸ 1965;

Ἐὰν ναί, σᾶς εὐχαριστοῦμε.

Ἐὰν ὄχι, σᾶς παρακαλοῦμε νὰ κάμετε τὸν κόπο νὰ τὴ στείλετε, διότι πολλοὶ συνδρομηταὶ δὲν ἀπέστειλαν ἀκόμη τὴ συνδρομή τους καὶ αὐτὸ μᾶς δυσκολεύει πολύ.

Ὁ ΙΛΙΣΟΣ δὲν ἔχει κεφάλαια, οὔτε πραγματοποιεῖ κέρδη, ὥστε νὰ ἀδιαφορῇ διὰ τὸν μοναδικόν του πόρον, τὰς συνδρομὰς τῶν φίλων του.

Παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς συνδρομητάς μας νὰ ἀποστείλουν, χωρὶς καθυστέρησιν, δρχ. 50 ἢ $ 2 διὰ συνδρομὴν 1965, μὲ ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας 122. Γραφεῖα ἀνοικτὰ καθημερινῶς 10 - 1 καὶ ἐπὶ πλέον Δευτέρα καὶ Παρασκευὴ 6 - 8 μ.μ.

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

Δραγατσανίου 6 (Πλατεῖα Κλαυθμῶνος), ὄροφος 6ος, ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντὴς ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητὴς ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 10ον ✻ Ἰούλιος — Αὔγουστος 1965 ✻ ΤΕΥΧΟΣ 40

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

Τὸ παγκόσμιον Θεοσοφικὸν Συνέδριον εἰς τὸ Σάλτσμπουργκ

ΑΠΟ 14 - 22 ΙΟΥΛΙΟΥ 1966

Ἡ ἐν Ἑλλάδι ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (Ἐθνικὸν τμῆμα τῆς παγκοσμίου Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας) φέρει εἰς γνῶσιν τῶν μελῶν αὐτῆς, ὅτι ἡ σύγκλησις τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρίου τοῦ 1966 καθωρίσθη ὁριστικῶς ἀπὸ 14—22 Ἰουλίου τοῦ προσεχοῦς ἔτους, εἰς τὸ Σάλτσμπουργκ τῆς Αὐστρίας.

Τὸ Συνέδριον — τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πρῶτον συνερχόμενον εἰς εὐρωπαϊκὴν χώραν — θὰ συνέλθῃ εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς «Ἀνάκτορον Συνεδρίων», τοῦ ὁποίου ἡ μεγάλη αἴθουσα δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ χιλίους συνέδρους, μὲ προσθέτους αἰθούσας διὰ τὴν ἐργασίαν ἐπιτροπῶν.

Ὁ Παγκόσμιος Πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας σεβάσμιος Νιλακάντα Σρὶ Ράμ θὰ προεδρεύσῃ, ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν, ἐπὶ κεφαλῆς πολυμελοῦς ἀντιπροσωπείας. Ἐπίσης θὰ μετάσχουν ὅλαι αἱ ὀργανώσεις τῆς Εὐρώπης μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ὁμοσπονδίας Τζῶν Κόατς. Ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον προβλέπεται μεγάλη συμμετοχὴ

συνέδρων καὶ ἐπισκεπτῶν. Θὰ ὀργανωθῇ ἐπίσημος συμμετοχὴ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἑταιρίας, καθὼς καὶ ἐκδρομὴ ἁπλῶν μελῶν.

Ἀπὸ τοῦδε παρέχονται αἱ κάτωθι πληροφορίαι περὶ τῶν ἐξόδων διαμονῆς, ἀναλόγως κατηγορίας ξενοδοχείων. Ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα «ΙΑ» καὶ «Ι», καθὼς καὶ ὀλίγα τῆς «ΙΙ» κατηγορίας διαθέτουν δωμάτια μετὰ ἰδιαιτέρου λουτροῦ. Αἱ σημειούμεναι τιμαὶ εἶναι εἰς Αὐστριακὰ σελλίνια (καὶ ἐν παρενθέσει εἰς Δραχμάς). Ἤτοι:

Κατηγορία	ΙΑ	Ι	ΙΙ	ΙΙΙ	IV
Πρωϊνὸν	**25(30)**	**20(23)**	**15-18 (17-21)**	—	—
Δωμάτιον (κατ' ἄτομον)	**100-320 (117-375)**	**65-180 (76-210)**	**40-135 (47-158)**	**30-90 (35-105)**	**30-50 (35-58)**
Μετὰ πλήρους φαγητοῦ	**250-450 (300-525)**	**184-276 (215-323)**	**145-188 (170-220)**	**75-150 (87-175)**	**70-110 (82-129)**

Προβλέπεται ὅτι τὰ ἐντεταγμένα εἰς τὸ Ἀνάκτορον τῶν Συνεδρίων ἑστιατόρια θὰ δύνανται νὰ προσφέρουν ἓν γεῦμα ἡμερησίως, ὥστε τὸ καλύτερον διὰ τοὺς συνέδρους θὰ ἦτο νὰ συμφωνήσουν μόνον «ντεμὶ-πανσιὸν» εἰς τὸ ξενοδοχεῖον των. Δι' ὅσους ἐπιθυμοῦν ν' ἀκολουθήσουν χορτοφαγίαν θὰ συγκροτηθοῦν ὁμάδες, τὰς ὁποίας θὰ ἐξυπηρετήσουν εἰδικὰ ἑστιατόρια.

Σημειοῦται ὅτι τὸ Ἀνάκτορον τῶν Συνεδρίων διαθέτει σύστημα αὐτομάτου μεταφράσεως τῶν ὁμιλιῶν ταυτοχρόνως εἰς 6 γλώσσας. Ἕκαστος σύνεδρος θὰ χρησιμοποιῇ τὰ ἀκουστικὰ εἰς τὴν γλῶσσαν ποὺ προτιμᾷ, ἐὰν δὲν δύναται νὰ παρακολουθῇ τὸν ρήτορα ἀπ' εὐθείας ἢ τὸν ὁρατὸν μεταφραστήν, ὁ ὁποῖος θὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς μίαν ὡρισμένην γλῶσσαν.

Εἰς τὰς 26 Ἰουλίου, ἤτοι 4 ἡμέρας μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ Θεοσοφικοῦ Συνεδρίου θ' ἀρχίσῃ τὸ παγκοσμίως φημισμένον Μουσικὸν Φεστιβάλ, ὥστε οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐκ τῶν συνέδρων καὶ ἐκδρομέων νὰ τὸ παρακολουθήσουν.

Ἡ κάρτα μέλους τοῦ Συνεδρίου θὰ κοστίζῃ 120 Δρχ.

Ἐν καιρῷ θὰ γνωστοποιηθοῦν λεπτομέρειαι περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ τμήματος εἰς τὸ Συνέδριον. Ἀλλὰ ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία ἐν Ἑλλάδι (Δραγατσανίου 6, Ἀθῆναι—122) παρακαλεῖ τὰ μέλη αὐτῆς ὅπως ἀπὸ τοῦδε γνωρίσουν τὴν πρόθεσίν των, ἵνα γίνῃ διαπραγμάτευσις πρὸς ἐξασφάλισιν εὐνοϊκῶν ὅρων ταξιδίου.

Ὁ Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ ἀπαντᾶ σ' ἐρωτήσεις τῶν Ἰταλῶν θεοσόφων

Ὁ παγκόσμιος Πρόεδρος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας Νιλακάντα Σρὶ Ράμ, κατὰ τὴν ἐξ Ἰταλίας διέλευσίν του, πρὸς παρακολούθησιν τοῦ συνεδρίου τοῦ Ἰταλικοῦ τμήματος τῆς Θ.Ε. ποὺ συνῆλθε στὴν Περούτζια, ἀπήντησε σὲ ἐρωτήσεις ἐπὶ διαφόρων θεμάτων μὲ πλατύτερα ἐφαρμοζόμενη ἀξία. Δημοσιεύομεν μερικὰς ἐρωταποκρίσεις.

Ἐρώτησις: Τί φρονεῖτε γιὰ τὴν ὕπαρξι τῶν Μεγάλων Ὄντων: Τῶν Διδασκάλων Κουτχούμι, Μορύα, κ.ἄ. σχετικὰ μὲ τὴν ἐπίδρασί των ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν Μεγάλα Ὄντα καὶ ἔχομε ἐπαρκεῖς ἀποδείξεις ὅτι μερικὰ ἐξ αὐτῶν ἔχουν φυσικὴν ὕπαρξι. Στὴν φιλοσοφία καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ἰνδίας ἀναφέρονται Ὄντα, τὰ ὁποῖα ἔφθασαν στὴν ἀπελευθέρωσι, ἐπίσης καὶ στὰς βουδδιστικὰς παραδόσεις. Τὰ Ὄντα αὐτὰ ὑφίστανται σὲ πνευματικὴ φύσι καὶ ἡ ἐπιρροὴ των ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι κραταιά, ὄχι στὸ ἐπίπεδον τοῦ φυσικοῦ σώματος ἢ τοῦ νοῦ, ἀλλὰ σὲ ἄλλα ἐπίπεδα. Μᾶς βοηθοῦν στὶς ρίζες τῆς ὑπάρξεώς μας, ἐνῶ ἐμεῖς ἀγνοοῦμε ὥς καὶ τὴν ὕπαρξι αὐτῶν τῶν ριζῶν. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὂν πνευματικόν, νοητικὸν καὶ ὑλικόν. Ἡ Ἕλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐξελίξεως ὡς περὶ ἑνὸς τριαδικοῦ γεγονότος. Ὑπάρχει ἐξέλιξις στὸ πεδίον τῆς ὕλης, ποὺ εἶναι ἡ ἐξέλιξις τῆς ὀργανώσεως ἢ τῆς μορφῆς· ὑπάρχει ἐξέλιξις νοητική, ποὺ εἶναι ἐπίσης ψυχική· καὶ ὑπάρχει ἕνα τρίτο εἶδος ἐξελίξεως, ἡ πνευματική. Ὅλαι αὐταὶ αἱ λειτουργίαι εἶναι στενὰ συνυφασμέναι μεταξύ των, ἡ δὲ ἐπίδρασις τῶν Διδασκάλων ἔχει τὴν δυνατώτερη ἰσχὺ στὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο, ἐν μέρει καὶ στὸ νοητικόν. Ἴσως ἀσκεῖται ἐπίδρασις καὶ πάνω στὴν φυσικὴ ἐξέλιξι. ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ξέρω τίποτε.

Ἐρώτησις: Στὶς διδασκαλίες τῆς Ε.Π. Μπλαβάτσκυ συναντοῦμε κάποια ἀντίθεσι γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ λειτουργική, καθὼς καὶ στὶς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα, στὶς ἐπιστολὲς τῶν Διδασκάλων, τέλος καὶ στοὺς λόγους καὶ τὰ βιβλία τοῦ Κρισναμοῦρτι. Πρέπει νὰ σχηματίσωμε μήπως τὴν γνώμη ὅτι οἱ Πνευματικοὶ Διδάσκαλοι τοῦ κόσμου δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὶς θρησκεῖες αὐ-

τὲς καθ' ἑαυτές, ἀλλὰ μόνον γιὰ τὴν πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητος σ' ἕνα πνεῦμα γενικὰ θρησκευτικό, ἄσχετο μὲ αὐτὸ ποὺ καλεῖται θρησκεία καὶ εἶναι ὀργάνωσις ἐκκλησιαστική;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Κατὰ τὴν ἀντίληψί μου, οἱ Διδάσκαλοι ἐνδιαφέρονται νὰ βοηθήσουν τοὺς πάντες, ἀλλὰ ὁ κόσμος εὑρίσκεται σὲ διαφορετικὰ ἐπίπεδα κατανοήσεως, ἐξελίξεως, θὰ λέγαμε. Ὥστε, βοηθοῦν τὸν καθένα στὸ ἐπίπεδό του. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ δοθῆ μία διδασκαλία ἀνωτέρα ἀπὸ τὴ νοημοσύνη τῶν ἀνθρώπων, δὲν θὰ τοὺς ἐδίδετο καμμία βοήθεια πραγματική, νὰ μὴν τὸ ξεχνᾶμε αὐτό. Ἀλλὰ ἐδῶ μιλήσατε περὶ ἐκκλησιαστικῆς λειτουργικῆς ἢ τυπικοῦ θρησκευτικοῦ, μὲ ἄλλα λόγια περὶ κλήρου. Λοιπόν, δὲν φρονῶ ὅτι οἱ Διδάσκαλοι εἶναι ἐναντίον τῆς χρησιμοποιήσεως τυπικοῦ καὶ θὰ σᾶς δώσω ἕνα παράδειγμα: Ὑποθέσατε ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελεσθῆ ἕνα μουσικὸ κομμάτι ἀπὸ ὀρχήστρα. Ἔχετε ἀνάγκην ἀπὸ «σπαρτίτο» γιὰ νὰ μποροῦν ὅλοι οἱ μουσικοὶ νὰ τὸ παρακολουθοῦν καὶ νὰ δίνουν τὸν κατάλληλο ἦχο στὴν κατάλληλη στιγμή. Ὥστε, γιὰ ἕνα ἀποτέλεσμα συλλογικὸ ἔχετε ἀνάγκη ἑνὸς ἐγχειριδίου ἢ ἑνὸς τυπικοῦ, ὀνομάστε το ὅπως θέλετε. Ἐὰν ἕνα ὡρισμένο τυπικὸν χρησιμοποιεῖται ἀπὸ ἕναν ὡρισμένον ὅμιλο ἀνθρώπων γιὰ νὰ παραγάγη ἕνα συλλογικὸ ἀποτέλεσμα, ἐμεῖς δὲν ἀντιτασσόμεθα. Ἀλλὰ ἐὰν σκεπτώμεθα πὼς αὐτὸ τὸ τυπικὸν προορίζεται νὰ σώση τὴν ψυχὴ ἢ νὰ τὴν ἀνεβάση σὲ μεγάλα πνευματικὰ ὕψη, τότε λαθεύομε. Στὸ βιβλίον «Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου» ἀναφέρεται ὅτι «ὀφείλετε νὰ ἐννοήσετε ὅτι οὐδεμία τελετουργία εἶναι ποτὲ ἀναγκαία». Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ ψυχὴ ἔχει τὴν δυνατότητα ἐξελίξεως ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἡ ἐξέλιξίς της δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐξωτερικοὺς παράγοντες, βιβλία, ἱερεῖς ἢ τελετουργίες. Εἶναι πολὺ σημαντικὴ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια καὶ πρέπει νὰ τὴν κατανοήσετε. Ἡ τελετουργία, ἡ προσκόλλησις σ' ἕνα τυπικό, συχνὰ ἀποτελεῖ διαφυγὴ καὶ περισπασμὸ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτὴ ἀποτελεῖ ἐμπόδιο στὴν πρόοδο. Ἐδῶ πρέπει νὰ γίνη διάκρισις ἀνάμεσα στὴν τελετουργία ἐν γένει καὶ στὴν χρῆσι τυπικοῦ γιὰ ὡρισμένο συγκεκριμένο σκοπό. Ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ βρῆ τὴν ἀλήθεια ὁ ἴδιος καὶ ἐντὸς τοῦ ἑαυτοῦ του, ποὺ εἶναι ἄλλως τε καὶ ὁ μοναδικὸς τρόπος νὰ τὴν βρῆ. Ἕνα βιβλίο δὲν μπορεῖ νὰ κάμη ἄλλο τίποτα, παρὰ νὰ δείξη τὴν κατεύθυνσι τοῦ δρόμου. Γενικώτερα οἱ Διδάσκαλοι ὑποστηρίζουν κάθε κίνησι, ποὺ εἶναι ἀνάλογη μὲ τὴν ἐξέλιξι τῶν ἀνθρώπων. Ἕνα ἀκόμη παράδειγμα: Ὑπάρχει μιὰ σχολικὴ τάξις γιὰ παιδιά. Θὰ τοὺς διδάξετε ἐκεῖνα ποὺ ταιριάζουν στὴν παιδική των νοημοσύνη, ὄχι περὶ μεταφυσικῆς. Θὰ τοὺς δώσετε τὴν βοήθεια, ποὺ μποροῦν νὰ δεχθοῦν.

Ἐρώτησις: Φρονεῖτε ὅτι τὸ πνεῦμα ποὺ ἐπικρατοῦσε στὰ χρόνια τῆς Ε. Π. Μπλαβάτσκυ στὴν Θεοσοφικὴν Ἑταιρία θὰ ἦταν πιὸ ἀποτελεσματικὸ γιὰ τὴν ἐπίτευξι τῶν σκοπῶν της;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Ξέρετε ποιὸ ἦταν αὐτὸ τὸ πνεῦμα, ποὺ λέτε;

Διαβάστε τὴν ἱστορία ποὺ ἔγραψε ὁ συνταγματάρχης Ὄλκοττ μὲ τὸν τίτλο «Φύλλα παλαιοῦ ἡμερολογίου». Ἦταν πνεῦμα συγκρούσεως. Ὁ κόσμος ἐρχόταν στὴν Ἑταιρία μὲ διάφορες ἰδέες καὶ ἔπειτα ἐγκατέλειπε τὴν Ἑταιρία, διότι δὲν ἀπεδέχοντο ὅλοι τὶς ἰδέες αὐτές. Ἦταν πνεῦμα ἀβεβαιότητος καὶ οὔτε αὐτοὶ οἱ σκοποὶ τῆς Ἑταιρίας εἶχαν διατυπωθῆ, ὑπῆρξε δὲ μιὰ μεγάλη συζήτησις γύρω ἀπὸ τὸ ἂν ἔπρεπε ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία νὰ ταχθῆ στὴν ἐξυπηρέτηση τῆς Ἀνθρωπίνης Ἀδελφότητος ἢ στὴν ἐξυπηρέτησι τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἐξητάσθη καὶ στὰς «Ἐπιστολὰς τῶν Διδασκάλων» καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς Διδασκάλους ἔγραψε: «Καλύτερα νὰ χαθῆ ἡ Ἑταιρία, παρὰ νὰ μεταβληθῆ σὲ περίβολο μαγείας ἢ σχολὴ ἀποκρυφισμοῦ». Βλέπετε μὲ πόσο σκληρὰ λόγια οἱ Διδάσκαλοι κατεδίκασαν ἐκείνη τὴν ἐπιζήτησι φαινομένων καὶ μαγικῶν ἐντυπωσιασμῶν. Ἡ Οἰκουμενικὴ Ἀδελφότης ἀποτελεῖ τὸν κύριο σκοπό μας. Ὁ Χριστὸς ὑπῆρξε μία τόσον ἀξιοσημείωτη μορφή, διότι ἀγαποῦσε ὅλη τὴν Ἀνθρωπότητα. Γι' αὐτὸ ὅταν γίνεται λόγος γιὰ τὰ χρόνια ἐκεῖνα, ἐγὼ δὲν σκέπτομαι τὸ πνεῦμα ἐκείνων τῶν ἐτῶν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῆς Μπλαβάτσκυ, πολὺ διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς ἐποχῆς της. Ἂν εἴχαμε τὸ πνεῦμα της, θὰ ἦταν θαυμάσιο πρᾶγμα, ἀλλὰ γενικὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ὅπου ἐκείνη ζοῦσε, δὲν ἦταν καλύτερο ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῶν χρόνων μας.

Ἐρώτησις: Τί φρονεῖτε γιὰ τὴν κίνησι «Ἐπιστροφὴ στὴν Μπλαβάτσκυ»;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Φαίνεται ὅτι ἔχετε ὑπ' ὄψει σας μιὰ συγκεκριμένη εἰκόνα γιὰ τὶς διδασκαλίες τῆς κυρίας Μπλαβάτσκυ. Καὶ θέλετε νὰ τὴν διατηρήσετε γιὰ πάντα. Μὰ αὐτὸ εἶναι ὅλως διόλου ἀντίθετο ἀπὸ τὴν διδασκαλία της ἐν γένει. Εἶναι δυνατὸν νὰ περιορίσετε τὴν ἀλήθεια σ' ἕνα μοντέλο; Αὐτὸ τὸ μοντέλο μπορεῖ νὰ ἔχη μεγάλη ἀξία. Ἐγὼ προσωπικῶς βαθειὰ ἐκτιμῶ τὶς διδασκαλίες τῆς Μπλαβάτσκυ, ἐμελέτησα τὰ ἔργα της, ὅμως δὲν θὰ ἤθελα ποτὲ νὰ μεταβάλω κανένα βιβλίο τῆς Μπλαβάτσκυ σὲ Βίβλο γιὰ τὴν Θεοσοφικὴ Ἑταιρία, οὔτε ὁποιοδήποτε ἄλλο βιβλίο νὰ τὸ κάμω Βίβλο. Ἡ Ἑταιρία δὲν ἔχει ἀνάγκη Βίβλων. Ὀφείλει νὰ εἶναι ἐλεύθερα ἀνοιχτὴ στὴν ἀλήθεια. Ἐὰν μελετήσετε τὰ βιβλία τοῦ Κρισναμοῦρτι θὰ δῆτε ὅτι δὲν ἐπαναλαμβάνει ὅσα εἶπε ἡ Μπλαβάτσκυ, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει νὰ ἔχουν μεγάλη καὶ βαθειὰ ἀξία. Ὅταν λέτε, λοιπόν, γυρνᾶμε πίσω στὴν Μπλαβάτσκυ, κλείνετε τὴν δυνατότητα κάθε νέας παρουσιάσεως. Ἐπιστροφὴ σημαίνει πίσω, παρελθόν, ἐνῶ ἐμεῖς πρέπει νὰ κινούμεθα πρὸς τὸ μέλλον. Τὸ μέλλον δὲν μποροῦμε ἀπὸ τώρα νὰ τὸ καθορίσωμε. Σὲ μερικὲς φράσεις ποὺ ἀναφέρονται στὴν «Μυστικὴ Διδασκαλία» τῆς Μπλαβάτσκυ, ἕνας Διδάσκαλος εἶπε: «Ἕνας νοῦς ἀνοιχτὸς ἀποτελεῖ τὸ ἀπαραίτητο δοχεῖο γιὰ τὴν ἀλήθεια». Ὁ νοῦς πρέπει νὰ εἶναι ἀνοιχτός, καθὼς τὸ λουλούδι στὸν ἀέρα καὶ τὸ φῶς. Πρέπει νὰ εἴμεθα ἀνοιχτοὶ στὴν ἀλήθεια, δίχως νὰ

σχηματίζωμε προκαταβολικὰ ὡρισμένη εἰκόνα της. Ἐὰν ἐκάναμε τέτοιο πρᾶγμα, θὰ ἐκάναμε προβολὴ τῆς προκαταλήψεώς μας. Ἕνας μουσουλμᾶνος θὰ πῆ: κάθε διακηρυσσομένη ἀλήθεια δέον νὰ συμφωνῆ μὲ τὸ Κοράνιον. Ὁ Χριστιανὸς θὰ πῆ νὰ συμφωνῆ μὲ τὴν Βίβλον καὶ ὁ Ἰνδὸς μὲ τὶς Βέδες. Ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια μπορεῖ νὰ ἔχη διαφορετικὲς μορφές, ἀφοῦ εἶναι ἄπειρη. Κανεὶς Διδάσκαλος δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαντλήση τὴν ἀλήθεια. Μπορεῖ μόνον νὰ γίνη μία διῶρυξ γιὰ τὴν Ἀλήθεια, ἀνάλογα μὲ τὴν φύσι τῆς διώρυγος. Γι' αὐτὸ δὲν συμφωνῶ μὲ τὸ σύνθημα «Ἐπιστροφὴ στὴν Μπλαβάτσκυ» ἢ «Ἐπιστροφὴ σὲ ὅ,τιδήποτε». Νὰ εἴμαστε ἀνοιχτοὶ στὴν Ἀλήθεια, ὅποια καὶ ἂν εἶναι. Νὰ τὴν ἐκτιμοῦμε ἀπὸ ὅποια κι' ἂν προέρχεται πηγή. Καὶ νὰ μὴ λέμε πὼς ἡ ἀλήθεια ὀφείλει νὰ ἔχη μία καθωρισμένη ἐτικέττα. Ἐγὼ πιστεύω σταθερὰ ὅτι τὸ νὰ εἶναι κανεὶς θεόσοφος θὰ πῆ νὰ εἶναι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ κάθε ἐτικέττα. Καὶ ὅσο περισσότερο εἶσθε ἐλεύθερος ἀπὸ τὶς ἐτικέττες, τόσο περισσότερο πλησιάζετε στὸ πνεῦμα τῆς Σοφίας. Ἐὰν μ' ἐρωτήσετε: Εἶσθε βουδδιστής, ἰνδουϊστὴς ἢ χριστιανός; Θὰ σᾶς ἀπαντήσω: Δὲν ξέρω τί εἶμαι. Ἐγεννήθηκα Ἰνδός, ἔτσι λοιπόν, γιὰ λόγους διαβατηρίου, εἶμαι Ἰνδὸς καὶ Ἰνδουϊστής. Ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα, τί εἶμαι, ποιὰ εἶναι ἡ φύσις τῆς ψυχῆς, ποὺ λένε πὼς μοῦ ἀνήκει, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ δὲν ἀνήκει σὲ κανέναν;

Ὥστε, ἀκόμη καὶ ὅταν χρησιμοποιοῦμε τὸν ὅρο Θεοσοφία ἢ θεόσοφος, νὰ μὴ τὸ ἐννοοῦμε σὰν ἐτικέττα.

Ἐρώτησις: Ἂν καὶ αἱ θεοσοφικαὶ ἰδέαι ἔχουν πλατειὰ διαδοθῆ στὸν κόσμο, πολλὰ ἄτομα δὲν γίνονται μέλη τῆς Ἑταιρίας μας. Τὸ ἀποδίδετε αὐτὸ σὲ κάποιο ἐλάττωμα τῆς Ἑταιρίας;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Νομίζετε ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρξη καμμιὰ ὀργάνωσις δίχως ἐλάττωμα; Φυσικά, ἡ ὀργάνωσίς μας, ὅπως καὶ κάθε ἄλλη, ἔχει ἐλαττώματα, ἀπὸ κάποια ἄποψι, ἀφοῦ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἀνθρώπινα ὄντα λίαν ἀτελῆ, ὅπως εἴμεθα ὅλοι. Ἐλπίζω ὅτι μιλώντας ἔτσι δὲν προσβάλλω κανέναν.

Αὐτὸ ὀφείλεται, ἴσως, στὸ ὅτι δὲν ἀντηχοῦμε τὴ σωστὴ νότα, μὰ καὶ ἂν δίνωμε τὴ σωστὴ νότα, δὲν τὸ πιστεύουν ἄλλοι, τὴν θεωροῦν λάθος. Ὑπάρχουν καὶ πρόσωπα ποὺ δὲν ἀκοῦνε καμμία νότα, ὥστε τὸ λάθος δὲν εἶναι ἔξω ἀπὸ μᾶς, εἶναι μέσα μας.

Δυνατόν, ὅμως, μὲ τὴν βοήθεια ὡρισμένων μέσων, νὰ αὐξήσωμε πολὺ τὸν ἀριθμὸ τῶν μελῶν, ἐὰν εἶναι μόνο γι' αὐτὸ δὲν ὑπάρχουν μεγάλες δυσκολίες. Ἐὰν ὑποσχεθοῦμε κάποιο εἶδος ἀνταμοιβῆς σὲ ὅσους θὰ ἔλθουν νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἑταιρίας, ἐὰν τοὺς ποῦμε, παραδείγματος χάριν, ὅτι ἐμεῖς θὰ ἀπολαύσωμε πολὺ περισσότερο μεγάλη περίοδο στὸ Δεβαχάν, ὅτι ἐὰν εἶναι κανεὶς μέλος τῆς Ἑταιρίας οἱ Διδάσκαλοι θὰ ἀσχοληθοῦν ἀμέσως γι' αὐτόν, μετὰ τὴν ἐγκατάλειψι τοῦ φυσικοῦ σώματος, γενικὰ ὅτι ἐμεῖς θὰ ἔχωμε ἕνα μέλλον

διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς ἄλλης ἀνθρωπότητος, γιατὶ ἐμεῖς εἴμαστε διαλεχτοὶ καὶ θὰ πᾶμε κατ' εὐθεῖαν στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, τότε θὰ ὑπάρξη μεγάλος ἀριθμὸς ἀνθρώπων μωρῶν στὴν πόρτα τῆς Ἑταιρίας, γιὰ νὰ μποῦν, μ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους.

Ἁπλῶς πῆτε στὸν κόσμο ἐκεῖνο ποὺ ἤδη εὑρίσκεται στὸ νοῦ του, ἀνταποκριθῆτε στὰ προσωπικά του αἰσθήματα, τότε, ἀμέσως, θὰ ποῦνε ὅτι ἔχετε δίκιο καὶ θὰ ἔλθουν, πάνω σ' αὐτὴ τὴ βάσι, πολυάριθμοι στὴν Ἑταιρία.

Ἀλλὰ τί χρησιμεύει ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν μελῶν, ἂν ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία δὲν πρόκειται νὰ διατηρήση τὰς ἀρχάς της; Ἡ Ἑταιρία πρέπει νὰ ὑπάρχη γιὰ τὴν Ἀλήθεια, τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια. Αὐτὴ τὴ νότα, πάντα, πρέπει ν' ἀντηχοῦμε, ὄχι νὰ προσφέρωμε δελεασμοὺς γιὰ νὰ μπάσωμε κόσμο. Ξέρετε τί εἶναι τὸ δόλωμα —μὴ νομίσετε ὅτι εἶμαι ψαρᾶς—ἀλλὰ ὅλοι ξέρουν ὅτι ὁ ψαρᾶς ρίχνει στὴ θάλασσα τὸ δόλωμα γιὰ νὰ πιάση τὸ ψάρι. Λοιπόν, ἂν ρίξετε δολώματα, θὰ ἔρθη κόσμος καὶ ἡ Ἑταιρία θὰ γινόταν μεγάλη, μὲ πολλὰ λεφτά, θὰ χτίζαμε μοντέρνα γραφεῖα, θὰ ἦταν ἡ Ἑταιρία μεγάλη, ἀλλὰ μόνον ἐξωτερικῶς. Ἐσωτερικῶς θὰ ἦταν νεκρή.

Ὥστε, μὴ μᾶς νοιάζη πόσα πρόσωπα θὰ γίνουν μέλη, παρὰ νὰ διακηρύσσωμε τὴν ἀλήθεια ποὺ βοηθάει καὶ ὅσοι ἀνταποκριθοῦν σ' αὐτὴ τὴν ἀλήθεια θὰ εἶναι οἱ ἐνδεδειγμένοι νὰ μποῦν στὴν Ἑταιρία, οἱ ἄλλοι θὰ συνεχίσουν τὸ δρόμο τους. Ἔτσι, νομίζω, ὅτι θὰ πάη μπροστὰ τὸ ἔργον μας. Ἐάν, ὅμως, ὑπάρχη κάτι τὸ λανθασμένο στὴν παρουσίασι τῶν ἀπόψεών μας καὶ προκαλῆ σύγχυσι, ἂς κάμωμε μιὰ καλύτερη παρουσίασι, ἂς διορθώσωμε τὸ λάθος μας. Ἢ ἐὰν γκρινιάζωμε ἀνάμεσά μας καὶ δίνωμε ἐντύπωσι διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἐπιβάλλει ἡ πίστις μας στὴν Ἀνθρώπινη Ἀδελφότητα, ἂν κάνωμε προπαγάνδα σὰν τοὺς πολιτικούς, βέβαια μιὰ τέτοια τακτικὴ πρέπει νὰ τὴν διορθώσωμε, νὰ τὴν ἀλλάξωμε.

Ἡ Ἑταιρία ὀφείλει νὰ ἐκδηλώνη τὸ θεοσοφικὸ πνεῦμα ἀκόμη καὶ στὶς τρέχουσες ὑποθέσεις καὶ δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ εἶναι μεγάλη ὀργάνωσις γιὰ νὰ βοηθήση τὸν κόσμο. Τὸ ἀπαραίτητο εἶναι νὰ διαθέτη μία ἰδιότητα, σὰν τοῦ προζυμιοῦ ποὺ φουσκώνει τὸ ψωμί. Ἐξ ἄλλου, ἐξέλιξις σημαίνει ἀνάδειξις μιᾶς νέας ἰδιότητος. Ἐὰν δὲν ἐκδηλώσωμε αὐτὴ τὴν ἰδιότητα στὴν σκέψι μας καὶ στὶς ἐνέργειές μας, τότε εἴμαστε κ' ἐμεῖς σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὁπότε δὲν βοηθοῦμε τὸν κόσμο, ἁπλῶς εὑρισκόμαστε στοὺς κόλπους μιᾶς ὀργανώσεως γιὰ νὰ μᾶς περνάη ἡ ὥρα. Συνεπῶς, ἡ προσοχή μας πρέπει νὰ τείνη στὸν ἐμποτισμὸ σκέψεων, λόγων καὶ ἔργων μας ἀπὸ τὸ θεοσοφικὸ πνεῦμα.

Ἐρώτησις: Τί γνώμη ἔχετε γιὰ τὶς ἀπόψεις τοῦ Γκάρντνερ σχετικὰ μὲ λάθη στὰ ὁποῖα ὑπέπεσεν ὁ Λεντμπῆτερ;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Μιλώντας κανεὶς γιὰ λάθη τοῦ ἀδελφοῦ Λεντμπῆτερ θὰ πρέπει νὰ γνωρίζη ποῦ εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ ποῦ ἡ πλάνη.

᾿Αλλά, πῶς μπορεῖ κανεὶς ν᾿ ἀποφανθῆ περὶ τοῦ λανθασμένου μέρους τῶν γραπτῶν τοῦ Λεντμπῆτερ, ὅταν πρόκειται γιὰ πράγματα ἔξω ἀπὸ τὸν ἔλεγχό μας; Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἀνάμεσα σ᾿ αὐτὸ καὶ σ᾿ ἐκεῖνο ὑπάρχει κάποια ἀντίφασις. Αὐτό, ναί.

᾿Αναφέρεται σὲ μιὰ ᾿Επιστολὴ τῶν Διδασκάλων ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ εἶναι κατασκεύασμα τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι αὐταπάτη. ῞Οταν, ὅμως, χρησιμοποιοῦμε τὴν λέξιν Θεός, ξέρομε σὲ τί πρᾶγμα ἀναφερόμεθα; ᾿Εὰν μὲ αὐτὴν τὴν λέξι ἐννοεῖτε ὅλες τὶς δυνάμεις ποὺ ἐκδηλοῦνται στὴ Φύσι, στὴν ἐξέλιξι, καὶ ἐὰν μὲ τὴν λέξιν Θεὸς ἐννοεῖτε τὴν ἑνωτικὴν δύναμιν ποὺ εὑρίσκεται στὴ βάσι ὅλων τῶν διαφορετικῶν ἐκδηλώσεων, ἐὰν ἐννοεῖτε τὴν Οἰκουμενικὴν Ψυχὴν ἢ τὸν Οἰκουμενικὸν Νοῦν, ἐὰν ὡς Θεὸν ἐννοεῖτε τὸ ᾿Απόλυτον, ποὺ ἵσταται ὄπισθεν τοῦ σχετικοῦ, τότε φυσικὰ ἡ λέξις Θεὸς εἶναι βάσιμη διότι ἐκφράζει τὴν ἀλήθεια στὶς διάφορες ὄψεις της. ᾿Αλλὰ ἐὰν σκέπτεσθε τὸν Θεὸν ὡς ἕνα ἄνθρωπον καθισμένον σ᾿ ἕναν ψηλὸ θρόνο, ποὺ περιορίζεται νὰ ἐκδίδη διαταγὰς σχετικὰ μὲ τὴν ἐξέλιξι τῶν γεγονότων, τότε αὐτὸς ὁ Θεὸς δὲν εἶναι παρὰ μεγεθυσμένη εἰκόνα ἡμῶν αὐτῶν. Μᾶς ἀρέσει νὰ εἴμαστε καθισμένοι σὲ μιὰ παχειὰ πολυθρόνα καὶ μᾶς ἀρέσει νὰ περιβαλλώμεθα ἀπὸ προθύμους ὑπηρέτας, μᾶς ἀρέσει νὰ φοροῦμε πολυτελῆ ἐνδύματα, ὥστε φανταζόμεθα καὶ τὸν Θεὸν ὅμοιον. Γι᾿ αὐτό, ὅταν λέμε ὅτι αἱ ᾿Επιστολαὶ τῶν Διδασκάλων καταδικάζουν τὴν ἔννοια τοῦ Θεοῦ, χρειάζεται προσοχή. Δὲν πρόκειται περὶ τῆς λέξεως Θεός. Στὰς ἐπιστολὰς καταδικάζεται μία κάποια ἰδέα περὶ Θεοῦ, μία κάποια ἔννοια τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ καθένας ὀφείλει νὰ ἐξετάση, σχετικὰ μὲ αὐτὴ τὴν ἰδέα καὶ ἔννοια, ἐὰν τὴν εὑρίσκη σωστὴ ἢ λανθασμένη. ῾Ωστόσο, ἀναφερόμενος στὰς ᾿Επιστολάς τῶν Διδασκάλων, πρέπει νὰ πῶ ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς αὐθεντία καὶ νὰ χρησιμοποιοῦνται πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικῶν μας ἀπόψεων, ἁπλῶς νὰ ἐξετάζωμε τί ἐλέχθη καὶ νὰ προσπαθοῦμε νὰ νιώσουμε τὸ περιεχόμενό του.

῾Ο Βούδδας εἶπε μιὰ φορά: «Μὴν πιστεύετε σὲ κάτι, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι τὸ πιστεύει μέγας ἀριθμὸς ἀνθρώπων ἢ ἐπειδὴ περιέχεται σὲ κάποιο βιβλίο θεωρούμενο ἱερὸ ἢ ἐπειδὴ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ παλιά». Καὶ ὁ Βούδδας προσέθεσε: «Μὴν δέχεσθε μιὰ βεβαίωσι ἁπλῶς ἐπειδὴ τὴν κάνω ἐγώ, ἀλλὰ μόνον ἐὰν φθάσετε νὰ τὴν ἐννοήσετε, ὁπότε δεχθῆτε την καὶ πράξετε ἀναλόγως». Νομίζω ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς ἐξόχου συμβουλῆς γιὰ ὅλους μας.

Φυσικά, μπορεῖτε νὰ πῆτε ὅτι «ἡ δική μου κατανόησις εἶναι περιωρισμένη», καὶ ἐὰν συμβαίνη αὐτό, τότε βασίζετε τὴν δρᾶσι σας σ᾿ αὐτὴ τὴν κατανόησι ποὺ διαθέτετε καὶ προχωρῆστε μπροστά. Καταλάβετέ το, ὅτι ὀφείλετε σ᾿ αὐτὴ τὴ γῆ νὰ περπατῆστε μὲ τὰ πόδια, ὄχι νὰ ἀεροβατῆτε, ἑπομένως ἡ κατανόησίς σας εἶναι τὸ ἔδαφος ὅπου ἔχετε νὰ στηρίξετε τὰ πόδια σας. ῞Οταν λαμβάνετε τὴν διαβε-

βαίωσι ἑνὸς ἄλλου, δίχως νὰ τὴν ἐννοεῖτε, εἶναι σὰ νὰ θέλετε νὰ ἀεροβατήσετε.

Γιὰ νὰ ἐπανέλθω στὴν ἐρώτησι σχετικὰ μὲ τὰ λάθη τοῦ ἀδελφοῦ Λεντμπῆτερ, θὰ πῶ ὅτι ἔχει σημασία ἡ στάσις ποὺ παίρνει κανεὶς ἀπέναντι σ' ἕνα σύγγραμμα. Πρῶτα, τὸ προσέχει ὅλο. Ἔπειτα, σκέπτεται. Ἐὰν συμφωνῆ, ἔχει καλῶς. Ἀλλὰ καὶ στὴν περίπτωσι τῆς συμφωνίας, νὰ προσέξη νὰ μὴν πῆ ὅτι τὸ σύγγραμμα εἶναι ἐν τάξει, ἐπειδὴ συμφωνεῖ μὲ τὶς δικές του ἰδέες. Ἐξ ἄλλου, νὰ μὴν πῆ ὅτι τὸ βιβλίο δὲν ἔχει δίκιο, ἀφοῦ δὲν περιέχει τὶς ἰδέες ποὺ αὐτὸς θεωρεῖ ὀρθές. Ἡ στάσις μας στὴν ἀντιμετώπισι ὅλων τῶν διαβεβαιώσεων τοῦ ἀδελφοῦ Λεντμπῆτερ πρέπει νὰ εἶναι: «Ἐγὼ δὲν σκέπτομαι ἔτσι», «ἐγὼ σκέπτομαι ἔτσι», «ἐγώ, γιὰ τὴν ὥρα τουλάχιστον, αὐτὸ καταλαβαίνω», «ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ τὸ δεχθῶ αὐτό». Αὔριο μπορεῖ νὰ καταλάβω καλύτερα. Πρέπει ἡ στάσις μας νὰ εἶναι ταπεινή.

Ἐρώτησις: Στὸ τελευταῖο βιβλίο τοῦ Κρισναμοῦρτι «Ἐλευθερία, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος» διαβάζω ὅτι κάθε ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἐπιτύχη τὴν ἀπελευθέρωσι σὲ μία στιγμή, ἡ ὁποία «καὶ νῦν ἐστιν». Πῶς μποροῦμε νὰ τὸ ἐκλάβωμε αὐτό; Νὰ ἀρχίσωμε ἀπὸ τούτη τὴ στιγμὴ τὴν προσπάθεια τῆς ἀπελευθερώσεώς μας; Διότι ἂν ποῦμε «ἀπὸ τώρα» ἐλευθερωθήκαμε, μήπως θὰ εἶναι μία ἐλευθερία φανταστική;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Ὁ Κρισναμοῦρτι λέγει ὅτι ἡ ἐλευθερία δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ σὲ μία στιγμή, ἡ ὁποία «μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἡ παροῦσα στιγμή», ἀλλὰ δὲν συναντήσαμε ποτὲ ἄνθρωπο, ποὺ νὰ ἐλευθερώθηκε στιγμιαίως. Τὸ νόημα εἶναι ὅτι πρέπει νὰ παρασκευαζώμεθα γιὰ αὐτὴ τὴ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐπέλθη ἡ ἀλλαγή. Τὸ μπουμπούκι τῆς ψυχῆς μπορεῖ ν' ἀνοίξη σὲ μιὰ στιγμή, ἀλλὰ τὰ πέταλα σχηματίζονται διὰ μέσου μακρᾶς διαδικασίας. Τὸ βρέφος μένει στὴν κοιλιὰ τῆς μάνας ὡρισμένους μῆνες, ἐνῶ ἡ ἐμφάνισίς του στὸν κόσμο εἶναι σχετικὰ ταχεῖα. Ἔτσι ἐγὼ καταλαβαίνω αὐτὴν τὴν διδασκαλία, ὅτι ὁ καθένας πρέπει νὰ βαδίζη πρὸς τὸ σημεῖον ὅπου ἡ ἀπελευθέρωσις ἐπιτελεῖται καὶ μόνον ὅταν ἔχωμε φθάσει ἡ ἀπελευθέρωσις ἐπιτυγχάνεται σὲ μιὰ στιγμή. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτό, πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα. Ἐὰν μένουμε ἀναπαυτικὰ ξαπλωμένοι καὶ λέμε θὰ ἔλθη μιὰ μέρα ἡ αὐτογνωσία, ἴσως νὰ μὴν ἔλθη ποτέ. Ἐὰν πάλι ἕνα ἄτομον πῆ δὲν χρειάζεται νὰ κάμω τίποτε, γιατὶ ἤδη εἶμαι ἀπελευθερωμένος, τότε αὐτὸ τὸ ἄτομον ζῆ σ' ἕναν παράδεισο δικῆς του κατασκευῆς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὅμως θὰ ἀναγκασθῆ νὰ ἐπιστρέψη σ' αὐτὸ τὸν κόσμο.

Ἐρώτησις: Εὑρίσκομε ἐνδιαφέρον στὶς διδασκαλίες τοῦ Κρισναμοῦρτι καὶ διερωτώμεθα, δὲν θὰ ἦταν πιὸ ἀποτελεσματικὴ ἡ δρᾶσις του ἂν δὲν εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Θεοσοφικὴ Ἑταιρία;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Ὁ Κρισναμοῦρτι ἔχει τὸ δικό του μήνυμα γιὰ ὅλον τὸν κόσμο, γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία μπορεῖ νὰ εἶναι μιὰ θαυμασία ὀργάνωσις, ἀλλὰ πολὺς κόσμος τὴν

θεωρεῖ σὰν αἵρεσι μέσα στὶς τόσες ἄλλες, ὅπως οἱ Βαπτισταί, οἱ Λουθηρανοί κλπ. Δὲν τὸ λέγω ἐγὼ αὐτό, ἀλλὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ τὸ πιστεύουν. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο δὲν θὰ ἦταν ἴσως καλὸ νὰ συσχετισθῆ τὸ μήνυμα τοῦ Κρισναμοῦρτι μὲ κάποια ὀργάνωσι. Δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ἐὰν ἔκαμε λάθος ποὺ ἄφησε τὴν Ἑταιρία καὶ στὸ κάτω τῆς γραφῆς αὐτὸ ἀφορᾶ Αὐτόν. Ἐὰν ἔμενε, θὰ βοηθοῦσε τὴν Ἑταιρία, ἀλλὰ ἴσως τότε δὲν θὰ βοηθοῦσε τὸν κόσμο. Ἔκαμε, λοιπόν, ἐκεῖνο ποὺ ἐνόμισε καλύτερο γιὰ τὴν ἀποστολή του. Ὅσο γιὰ μένα, φρονῶ ὅτι ἔχει μεγαλύτερη χρησιμότητα νὰ μένω στὴν Ἑταιρία, διότι ἂν δὲν ἤμουν καὶ ἔμενα στὸν κῆπο μου νομίζω πὼς δὲν θὰ μποροῦσα νὰ προσφέρω μία χρήσιμη ἐργασία. Αὐτὸ ἰσχύει ἴσως καὶ γιὰ σᾶς. Ἡ Ἑταιρία εἶναι ἕνας ὀργανισμὸς ποὺ συνενώνει πρόσωπα λεπτῆς νοοτροπίας. Μέσα σ' αὐτὴν καλλιεργοῦμε ὡρισμένες σχέσεις. Εἶναι ὠφέλιμο νὰ μένωμε. Γιὰ τὸν Κρισναμοῦρτι τὸ πρᾶγμα ἦταν διαφορετικό.

Ἐρώτησις: Ποιὰ εἶναι ἡ θέσις τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἀπέναντι στὸ κίνημα τῆς «μὴ βίας», τοῦ «ἠθικοῦ ἐπανοπλισμοῦ» καὶ τῶν διαφόρων εἰρηνιστικῶν ὀργανώσεων; Ποιά εἶναι εἰδικῶς ἡ γνώμη σας γιὰ ἐκείνους ποὺ ἀρνοῦνται νὰ ὑπηρετήσουν στὸ στρατὸ τῆς χώρας των, ἐπικαλούμενοι ἔλεγχο συνειδήσεως;

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ: Κάθε μέλος τῆς Ἑταιρίας εἶν' ἐλεύθερο νὰ ἔχη τὴν γνώμη του γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς κινήσεις, ἀλλὰ ἡ Ἑταιρία, ὡς ὀργάνωσις, δὲν ἔχει καμμία γνώμη.

Τὸ ἐρώτημα εἶναι: ὀφείλω ν' ἀρνηθῶ νὰ πολεμήσω εἰς οἱανδήποτε περίπτωσιν ἢ ὑπάρχουν περιστάσεις ποὺ ὁ ἀγὼν δικαιολογεῖται; Ἐπιχειρήματα ὑπάρχουν ὑπὲρ ἀμφοτέρων τῶν ἀπόψεων. Μπορεῖ νὰ πῆ ἕνας: Ἐγὼ δὲν πρόκειται νὰ πολεμήσω σὲ καμμιὰ περίπτωσι. Καὶ θὰ ὑποστηρίζη τὴν ἄποψί του αὐτή, μέχρις ὅτου δὲν θὰ συμβῆ τίποτε στὰ πιὸ ἀγαπημένα του πρόσωπα. Ἐὰν πρόκειται λησταὶ ν' ἀπαγάγουν τὸ παιδί του στὸ δρόμο, θὰ μείνη ἀδρανὴς ἢ θὰ κάμη κάτι γιὰ νὰ τὸ ὑπερασπίση; Ἐμεῖς, ὅλοι μας, μόνον στὴν δεδομένη στιγμὴ θὰ ξέρωμε τί θὰ κάμωμε. Τώρα καθόμαστε εἰρηνικὰ σ' αὐτὴ τὴ σάλα καὶ διατυπώνομε κάθε εἴδους γνώμη, ἀλλὰ πιθανώτατα δὲν θὰ μπορέσετε νὰ σταθῆτε σ' αὐτὴ τὴ γνώμη ὅταν τεθῆτε ἀντιμέτωποι μιᾶς εἰδικῆς καταστάσεως.

Στὴν Χιτλερικὴ Γερμανία ἑκατομμύρια Ἑβραίων ἐξωντώθηκαν κατὰ τὸν πιὸ φρικώδη τρόπο. Καὶ αἱ κυβερνήσεις τῶν ἄλλων Ἐθνῶν ἤξεραν αὐτὸ ποὺ γινόταν, ἀλλὰ δὲν διεμαρτυρήθησαν.

Στὴν Ἰνδία, στὰ χρόνια τὰ παλιά, ἐθεωρεῖτο αὐτονόητον ὅτι ὁ βασιλεὺς ἑνὸς ὡρισμένου Βασιλείου μποροῦσε νὰ εἰσβάλη σ' ἕνα Βασίλειο γειτονικὸ γιὰ νὰ ἐλευθερώση τοὺς ἐκεῖ καταπιεζομένους. Ἕνας βασιλεὺς ἦταν προστάτης, ὑπερασπιστὴς τῆς δικαιοσύνης καί, κανονικά, τὸ χρέος του αὐτὸ δὲν ἐξαντλεῖται μὲ τὴν προστασία τῶν δικῶν

του ὑπηκόων. Ἐὰν οἱ πολῖται ἑνὸς γειτονικοῦ Βασιλείου ἐτύγχανον ἀδίκου μεταχειρίσεως, ἄς ποῦμε σὰν τοὺς Ἑβραίους στὴ Γερμανία, ἐθεωροῦσε ὄχι μόνον δικαίωμά του, ἀλλὰ καὶ χρέος του νὰ ἐπέμβη.

Ποιὰ εἶναι ἡ πλέον εὐγενὴς στάσις; Ἡ βασιζομένη στὴν ἐθνικὴ κυριαρχία ἢ στὴν ἠθικὴ καὶ τὴ δικαιοσύνη; Ὁ καθένας ὀφείλει νὰ ἐξετάση ἀτομικῶς τὸ πρόβλημα.

"Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΣΙΓΗΣ"

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Ἂν ἡ ψυχή σου χαμογελάη, λουσμένη μέσα στὸν ἥλιο τῆς ζωῆς σου.

Ἂν ἡ ψυχή σου τραγουδάη, μέσα στὴ χρυσαλλίδα της τῆς σάρκας καὶ τῆς ὕλης.

Ἂν ἡ ψυχή σου κλαίη, στὸν πύργο της τῆς ἀπατηλότητας (τῆς πλάνης).

Ἂν ἡ ψυχή σου ἀγωνίζεται γιὰ νὰ σπάση τὸ ἀσημένιο νῆμα ποὺ τὴν ἑνώνει μὲ τὸν ἀνώτερο ἑαυτό, ξέρε το μαθητά, ἡ ψυχή σου εἶναι ἀπὸ χῶμα.

Ὅταν ἡ ψυχή σου, μπουμπούκι ἀκόμα, δίνη προσοχὴ στὴν τύρβη τοῦ κόσμου.

Ὅταν ἡ ψυχή σου ἀνταποκρίνεται στὴ φωνὴ τῆς μεγάλης πλάνης, ἡ ὁποία ὠρύεται.

Ὅταν ἡ ψυχή σου, τρομαγμένη ἀπὸ τὴν ὄψη τῶν καυτῶν δακρύων τοῦ πόνου, ξεκουφαίνεται ἀπὸ τὶς φωνὲς τῆς θλίψεως.

Ὅταν ἡ ψυχή σου ἀπομονώνεται, σὰν τὴ δειλὴ χελώνα, στὸ καύκαλο τοῦ ἐγωϊσμοῦ, ξέρε το μαθητά, ἡ ψυχή σου εἶναι μιὰ μικρὴ κατοικία ἀνάξια τοῦ σιωπηλοῦ Θεοῦ της.

Ὅταν ἡ ψυχή σου, ἀφοῦ γίνη πιὸ δυνατή, γλιστράη ἔξω ἀπὸ τὸ ἀσφαλὲς καταφύγιό της καὶ ἀποσπωμένη ἀπὸ τὸ προστατευτικὸ περίβλημά της, ξετυλίγη τὸ ἀσημένιο νῆμα της καὶ ὁρμᾶ.

Ὅταν παρατηρῶντας τὴν εἰκόνα της στὸ σκοτάδι τοῦ ἀπείρου, ψιθυρίζη «αὐτὸ εἶμαι ἐγώ» παραδέξου μαθητά, πὼς ἡ ψυχή σου εἶναι φυλακισμένη στὸ δίχτυ τῆς πλάνης (τῆς προσωπικότητος).

Αὐτὸς ὁ τόπος, μαθητά, εἶναι ὁ θάλαμος τοῦ πόνου. Ἐδῶ κατὰ μῆκος τῆς ἀτραποῦ τῶν σκληρῶν δοκιμασιῶν, οἱ παγίδες εἶναι σπαρμένες γιὰ νὰ κρατοῦν τὸ «ἐγὼ» σου στὴν αὐταπάτη, τὴν καλουμένη «ἡ μεγάλη αἵρεσις», δηλ. στὴν αἵρεση τῆς πίστεως στὴν ψυχή, ἢ μᾶλλον στὸν χωρισμὸ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ ἑαυτοῦ, ἀπὸ τὸν μοναδικὸ ἑαυτὸ τὸν παγκόσμιο καὶ ἀπέραντο.

Αὐτὴ ἡ γῆ, ὦ μαθητά, ποὺ βρίσκεσαι στὴν ἄγνοια, δὲν εἶναι παρὰ ἡ πένθιμη εἴσοδος ποὺ ὁδηγεῖ στὸ λυκόφως ποὺ προηγεῖται τῆς κοιλάδος τοῦ ἀληθινοῦ φωτός, τοῦ φωτός, ποὺ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ σβήση, τοῦ φωτὸς ἐκείνου ποὺ καίει, χωρὶς λάδι οὔτε φιτίλι.

Εἶναι γραμμένο στὸν μεγάλο Νόμο: «Πρὶν νὰ γίνης γνώστης τοῦ μοναδικοῦ, τοῦ παγκόσμιου ἑαυτοῦ, ὀφείλεις νὰ γίνης πρῶτα ὁ γνώστης τοῦ ἑαυτοῦ σου». Γιὰ νὰ φθάσης νὰ γνωρίσης, αὐτὸν τὸν ἄπειρο ἑαυτό, πρέπει νὰ ἐγκαταλείψης τὸν ἑαυτὸ στὸν μὴ - ἑαυτό, τὴν ὕπαρξη στὴν μή - ὕπαρξη. Τότε θὰ μπορέσης νὰ ἀναπαυθῆς πάνω στὰ φτερὰ τοῦ Μεγάλου Πουλιοῦ.

Ναί, εἶναι γλυκειὰ ἡ ἀνάπαυση πάνω στὰ φτερὰ αὐτοῦ ποὺ δὲν ἔχει γεννηθῆ, αὐτοῦ ποὺ δὲν πεθαίνει, ἀλλὰ ποὺ εἶναι τὸ ΑΩΜ διὰ μέσου τοῦ ἀπείρου τῶν αἰώνων.

Ὑψώσου ὥς τὸ Πουλὶ τῆς ζωῆς, ἂν θέλης νὰ μάθης, ἂν θέλης νὰ εἶσαι ἔξω ἀπὸ τὶς καρμικὲς ἐπιδράσεις, ἐγκατάλειψε τὴν ζωή σου ἂν θέλης νὰ ζήσης.

Τρεῖς αἴθουσες, ὦ κουρασμένε προσκυνητά, καταλήγουν στὸ τέρμα τῶν κόπων.

Τρεῖς αἴθουσες, ὦ κατακτητὰ τῆς πλάνης, θὰ σὲ ὁδηγήσουν, διὰ μέσου τριῶν καταστάσεων στὴν τετάρτη καὶ ἀπὸ κεῖ στοὺς ἑπτὰ κόσμους, τοὺς κόσμους τῆς αἰωνίας ἀναπαύσεως. Ἂν θέλης νὰ μάθης τὸ ὀνόματά τους, ἄκουσε καὶ θυμήσου.

Τὸ ὄνομα τῆς πρώτης αἴθουσας εἶναι ἄγνοια. Εἶναι ἡ αἴθουσα, ὅπου ἔχεις δῆ τὴν ἡμέρα, ὅπου ζῆς καὶ ὅπου θὰ πεθάνης, (ὁ φαινομενικὸς κόσμος τῶν αἰσθήσεων).

Ἡ δεύτερη εἶναι ἡ αἴθουσα τῆς μαθητείας. Ἐκεῖ ἡ ψυχή σου θὰ βρῆ τὰ ἄνθη τῆς ζωῆς, ἀλλὰ κάτω ἀπὸ κάθε ἄνθος εἶναι κουλουριασμένο ἕνα φίδι. Εἶναι ὁ κόσμος τῶν ὑπεραισθησιακῶν ἀντιλήψεων καὶ τῶν ἀπατηλῶν δραμάτων, ὁ κόσμος τῶν μέντιουμς. Εἶναι ὁ κόσμος τῆς μεγάλης πλάνης.

Τὸ ὄνομα τῆς τρίτης αἴθουσας εἶναι Σοφία. Πέρα ἁπλώνονται τὰ χωρὶς ὄχθες νερά, ἡ ἀνεξάντλητη πηγὴ τῆς γνώσεως τῶν πάντων.

Ἂν θέλῃς νὰ διασχίσῃς σῶος καὶ ἀβλαβὴς τὴν πρώτη αἴθουσα, μὴν ἐπιτρέψῃς στὸ πνεῦμα σου νὰ πάρῃ γιὰ ἥλιο τῆς ζωῆς τὶς φωτιὲς τῆς ἀκολασίας ποὺ καῖνε ἐκεῖ.

Ἂν θέλῃς νὰ διαβῇς χωρὶς κίνδυνο τὴ δεύτερη, μὴ σταθῇς νὰ ἀναπνέῃς τὸ ἄρωμα τῶν ὑπνωτικῶν λουλουδιῶν της.

Ἂν θέλῃς νὰ εἶσαι ἐλεύθερος ἀπὸ τὶς καρμικὲς ἁλυσίδες, μὴ ζητᾶς τὸν δάσκαλό σου σ' αὐτὲς τὶς ἀπατηλὲς χῶρες. Οἱ σοφοὶ δὲν καθυστεροῦν στοὺς κήπους τῶν αἰσθήσεων.

Οἱ σοφοὶ δὲν προσέχουν τὶς μελιστάλαχτες (ὁλόγλυκες) φωνὲς τῆς πλάνης.

Αὐτὸν ποὺ θὰ σοῦ δώσῃ τὴν καινούργια γέννηση, ζήτησέ τον στὴν αἴθουσα τῆς σοφίας, στὴν αἴθουσα ποὺ ἁπλώνεται πέρα, ὅπου ὅλες οἱ σκιὲς εἶναι ἄγνωστες καὶ ὅπου τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας ἀπαστράπτει μὲ μιὰ δόξα ἀνεξάλειπτη.

Αὐτὸ ποὺ δὲν ἔχει γεννηθῆ κατοικεῖ μέσα σου, μαθητά, ὅπως ἐπίσης καὶ μέσα σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα.

Ἂν θέλῃς νὰ φθάσῃς καὶ νὰ συγχωνέψῃς τὰ δυό, πρέπει νὰ ἀπαλλαγῇς ἀπὸ τὰ ζοφερὰ ἐνδύματα τῆς πλάνης.

(Μετάφρ. Ἑλ. Παλαιοδημοπούλου)

Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Σοφία

Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν: Ὅταν δὲν ἔχωμεν σφάλματα λαμβάνομεν ὀλιγωτέραν ἱκανοποίησιν ἐρευνῶντες τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων.

Ὁ Διογένης ἔλεγεν: Οἱ ἄσωτοι μοιάζουν μὲ τὶς συκιὲς ποὺ εἶναι φυτρωμένες στοὺς κρημνοὺς καὶ ποὺ τοὺς καρποὺς τους δὲν τρώγουν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ οἱ γῦπες καὶ οἱ κόρακες.

Ὁ Πλούταρχος ἔλεγεν: Ὅποιος εἶναι ἐν τάξει μὲ τὴν συνείδησίν του, εἶναι ἐν τάξει μὲ ὅλον τὸν κόσμο.

Ὁ Εὐριπίδης γράφει: «Στοὺς καλοὺς ὑπάρχει κάθε εἶδος σοφίας».

ΑΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΩΝ

Ἕνας σχολαστικός, προσπαθῶν νὰ κολυμβήσῃ, παρὰ λίγο νὰ πνιγῇ. Ὡρκίσθηκε, λοιπόν, «μὴ ἅψασθαι ὕδατος, ἐὰν μὴ πρῶτον μάθῃ κολυμβᾶν».

Ἕνας σχολαστικός, συναντήσας τὸν γιατρό του: συγχώρεσέ με, τοῦ εἶπε, καὶ μὴ μὲ κατηγορήσῃς «ὅτι οὐκ ἐνόσησα».

Ἕνας σχολαστικός, θέλων νὰ πωλήσῃ τὸ σπίτι του, ἔβγαλε ἕνα ἀγκωνάρι καὶ «εἰς δεῖγμα περιέφερε».

Ἕνας σχολαστικός, ἰδὼν σπουργίτια σ' ἕνα δένδρο, ἅπλωσε χάμω ἕνα πανὶ καὶ «ἔσειε τὸ δένδρον, ὡς ὑποδεξόμενος τὰ στρουθία».

Ἕνας σχολαστικός, σὰν ἄκουσε ὅτι τὸ κοράκι ζῇ διακόσια χρόνια, ἀγόρασεν ἕνα καὶ «εἰς ἀπόπειραν ἔτρεφε».

Ἕνας σχολαστικός, ἔτυχε σὲ ναυάγιο πλοίου καὶ καθὼς εἶδε τοὺς ἐπιβάτας νὰ ἀγκαλιάζουν κάποιο σκεῦος ὁ καθένας γιὰ νὰ σωθῇ, «ἐκεῖνος μίαν τῶν ἀγκυρῶν περιεπλέξατο».

Ἕνας σχολαστικός, σὰν ἔμαθε ὅτι ἀπὸ δύο ἀδέλφια δίδυμα πέθανε ὁ ἕνας, συναντήσας τὸν ἐπιζήσαντα, τὸν ρώτησε: «σὺ ἀπέθανες ἢ ὁ ἀδελφός σου;».

Συναντήθηκαν δύο σχολαστικοὶ καὶ ὅταν ὁ ἕνας εἶπε «σὲ εἶδα χθὲς στὸν ὕπνο μου καὶ σὲ χαιρέτησα», τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ ἄλλος: «μὲ συγχωρεῖς, ποὺ δὲν σὲ ἀντελήφθην».

Συναντήθηκαν δύο σχολαστικοὶ καὶ εἶπε ὁ ἕνας, ὅτι εἶδε στ' ὄνειρό του πὼς ἐπάτησε ἕνα καρφὶ καὶ τοῦ πόνεσε τὸ πόδι, γι' αὐτὸ τὸ ἔχει δέσει· καὶ τοῦ εἶπε ὁ ἄλλος: εἶδες τί παθαίνεις, διότι «ἀνυπόδητος κεκοίμησαι;».

★

Γκάφα εἰσαγγελέως: «Κύριοι ἔνορκοι, παρατηρήσατε καλῶς τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ κατηγορουμένου. Εἶναι ἕνα κάτοπτρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἕκαστος ἐξ ὑμῶν θὰ δυνηθῇ νὰ διακρίνῃ τὴν μορφὴν ἑνὸς κακούργου...»

Μικρὴ ἀγγελία σ' ἐφημερίδα τοῦ Λονδίνου: «Ἀνταλλάσσω ἐλαιογραφίαν τοῦ Χίτλερ μὲ βαλσαμωμένον γορίλλα ἢ ἄλλο φρικιαστικὸ ἀντικείμενον».

Ν. ΧΑΓΕΡ - ΜΠΟΥΦΙΔΗ

Εἶναι κακός...

Εἶναι κακός. Ἔτσι τοῦ λένε. Τὸ πιστεύει
καμιὰ φορὰ κι ὁ ἴδιος. Στὸ σχολεῖο
εἶν' ἀπ' τοὺς τελευταίους μὲς στὴν τάξη.
— «Πάλι δὲν ἄνοιξες—φωνάζει ὁ δάσκαλος— βιβλίο..»

Ἡ μάνα του, ποὺ ὡστόσο τὸν λατρεύει,
—ἔ, καὶ ποιὰ μάνα...— εἶν' ἀπελπισμένη.
«Θὰ δῇς... —τῆς λὲν— Ἀργότερα θὰ σιάξη...»
μ' αὐτὴ χαμογελάει λυπημένη.

Τὸ βράδυ, σὰν σχολάει, γυρνᾶ στὸ σπίτι
μὲ ροῦχα λερωμένα, ξεσχισμένος.
Δὲν τοῦ μιλᾶν. Κι' αὐτός, σὲ μιὰ γωνιὰ
—τὴν ἴδια πάντα— μένει ζαρωμένος.

Τσακώνεται μὲ ὅλους. Τὸν μεγάλο
ἀδερφό του δὲ χωνεύει προπαντός,
ποὺ ὅλο τοῦ μιλᾶ μὲ καταφρόνια,
(κι ὅμως τὸ ἄδικο τὸ ἔχει πάντ' αὐτός...)

Καὶ μόνο, ἀργὰ τὴ νύχτα, ὅταν μένη
κλεισμένος μοναχὸς στὰ σκοτεινά,
κάτω ἀπ' τὸ πάπλωμά του σιγοκλαίει,
καὶ μι' ἀπορία τοῦ σφίγγει τὴν καρδιά...

Ἕνα παράπονο βουβὸ τὸν κυριεύει,
ἕνας λυγμὸς κρυφὸς καὶ ἁπαλός,
γιατί, ἀλήθεια, σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους,
κι αὐτὸς νὰ μὴ μπορῇ νἆναι καλός...

ΚΟΥΛΗ ΑΛΕΠΗ

Ἄνθη ἀπὸ ξένους κήπους

AUDRA ALLIETTE ΤΑ ΧΕΡΙΑ, ΑΜΑ ΠΕΘΑΝΟΥΜΕ...

Τὰ χέρια, ἅμα πεθάνουμε, σὰν τί θὰ κάνουν τάχα;
Θὰ μᾶς τὰ βάλουν σίγουρα στὸ στῆθος σταυρωτὰ
καὶ θἆναι τότε ἀνώφελα δυὸ πράγματα μονάχα,
γιὰ τὰ νεκρὰ πιὰ μπράτσα μας στ' ἀλήθεια περιττά.
Ὅμως προτοῦ; Ψυχὴ καὶ νοῦς γλυκὰ τὰ κυβερνᾶνε.
Μποροῦν ν' ἀνοίγουνται, φιλιὰ νὰ στέλνουν περισσά,
λίκνο ἁπαλὸ νὰ γίνουνται σ' ἕνα παιδί, καὶ νἆναι
στὸ φλογισμένο μέτωπο τὸ χάδι τους δροσιά.
Στὴν προσευχή, σὰ δίδυμες νὰ ἑνώνουνται ἀδερφοῦλες,
νὰ κρύβει τὄνα ἀπ' τ' ἄλλο τους τί δίνουν στοὺς φτωχοὺς
καὶ νὰ στολίζουν στοργικὰ τὶς ἔρμες ἐκκλησοῦλες,
ὅπου κανεὶς πιὰ δὲν πατᾶ, μὲ ρόδα κι' ἀγριανθούς.
Κι' αὐτό, γιατὶ τὰ χέρια μας φτερὰ εἶναι ποὺ γεννῆκαν
γιὰ νὰ γυρνοῦν πρὸς τὸ βαθὺ κι'ἀνέσπερο οὐρανό,
ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ τοῦ Χριστοῦ τὰ χέρια ἐτεντωθῆκαν
'πὰ στὸ σταυρό, σὲ κίνημα πανίσχυρο καὶ ἁγνό.
Λοιπόν, ἂς μὴ νοιαζόμαστε, σὰν τί θὰ κάνουν τάχα
τὰ χέρια ἅμα πεθάνουμε, κι' ἂς θέλουμε γι' αὐτά,
στὸ κάθε τί ἀπ' τὰ ἔργα τους, καθάρια νἆν' μονάχα
καὶ γι' αὔριο ἂς μὴ ρωτιόμαστε· καθάρια καὶ πιστά.

SOULARY JOSEPHIN ΟΙ ΔΥΟ ΣΥΝΟΔΕΙΕΣ

Στὴν ἐκκλησιὰ ἀπαντήθηκαν δυὸ συνοδεῖες μιὰ μέρα:
ἡ μιά, θλιμμένη: ἐφέρνανε τὴν κάσα ἑνὸς παιδιοῦ:
μιὰ νέα γυναίκα ἀκολουθεῖ, σχεδὸν ξετρελλαμένη,
πνίγοντας μὲς στὰ σπλάχνα της τὴ λαύρα τοῦ καημοῦ.
Ἡ ἄλλη, εἶναι μιὰ βάφτιση. Στὰ χέρια ἑνὸς μικροῦ,
ἕνα μωρὸ μιὰ ἀμφίβολη λεξούλα ψιθυρίζει·
ἡ μάνα στὰ χειλάκια του τὸ στῆθος της γυρίζει
καὶ τ' ἀγκαλιάζει ὁλάκαιρο μὲ βλέμμα θαυμασμοῦ.
Βαφτίζουν, ψέλνουν τὸν νεκρό, κι' ἀδειάζει ἡ ἐκκλησούλα.
Οἱ δυὸ μητέρες συναντιοῦνται ἐκεῖ σὲ μιὰν ἀκρούλα,
κι' ἀλλάζουν μιὰ κλεφτὴ ματιά, μὰ ἀπίστευτα ἁπαλά.
Κι' ὤ θαυμαστὴ μετάπτωση, ποὺ ὁ Ὕψιστος ἐμπνέει:
ἡ νέα μητέρα, βλέποντας τὸν πεθαμένο κλαίει,
κι' ἡ ἄλλη, κοιτώντας τὸ μωρό, θαρρεῖς χαμογελᾶ.

FERRAU NINO ΤΟ ΚΕΡΙ

Βλέπεις ἐκεῖνο τὸ κερί,
πού λυώνει στ' ἀνθοστόλιστο προσκυνητάρι,
τῆς ἐκκλησιᾶς φωτίζοντας μιὰν ἄκρη;
Τὸ βλέπεις; κι' αὐτὸ κλαίει.
Σὰν ἤτανε σβηστὸ δὲν ἔκλαιγε· τώρα ὅμως
ποὺ κάποιος τ' ἄναψε,
φαίνεται πὼς πονεῖ στὴ δέησή του.
Μοιάζει κι' αὐτὸ ψυχούλα ποὺ προσεύχεται
καὶ κλαίει μὲ τὰ κερένια δάκρυά της.
Βλέπεις τὸ κλάμα ἐκεῖνο,
τὸ ἄλαλο καὶ χωρὶς κραυγή,
ποὺ ἀργοκυλᾶ; μᾶς ξεσκεπάζει
τὴ μοῖρα τὴν εὐγενική, μὰ καὶ σκληρή μας.
Σὰν τὸ κερὶ 'ναι κι' ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.
Ὅσο ἡ ἀγάπη δὲν τὴ φλόγισεν ἀκόμα
κι' ἡ ψυχή μας δὲ λυώνει,
μήτε ἀπὸ κλάμα, μήτε ἀπὸ φωτιά.
Μὰ ἔπειτα, σὰν τὴ νοιώθουμε νὰ καίει,
ἡ φλόγα μᾶς ρημάζει λίγο λίγο,
κι' εἶναι ἡ 'Αγάπη ποὺ νὰ κλαῖμε μᾶς μαθαίνει.

SABA UMBERTO ΣΑΝ ΕΠΙΜΥΘΙΟ

Τὰ στρουθιὰ πιὰ δὲ μὲ φοβοῦνται· πᾶνε
κι' ἔρχουνται ἀδιάφορα στὸ παραθύρι,
καθὼς μέσα στὴν κάμαρη σαλεύω.
Βρίσκουν τὸ μέτρο καὶ τὴ λεπιδούλα· δῶρο
σταλμένο ἀπὸ ἕναν ἄσωτο δικό μου, πὤχω ὁ ἴδιος
μεγαλώσει. Τὰ κοιτάζω σιωπηλός,
(δὲ φεύγουνε σκιαγμένα) καὶ μοῦ φαίνεται
(ἀλήθεια ἢ φαντασία δὲν ἐνδιαφέρει), πὼς διαβάζω
μὲς στὰ μαῦρα ματάκια τους, σὰ συναντοῦνε τὰ δικά μου,
σὰν κάποια εὐγνωμοσύνη.
Ἄχ, παιδί μου!
ἢ ὅ,τι ἄλλο ἐσύ'σαι, ποὺ μ' ἀκοῦς, βαθιὰ θλιμμένο,
ἢ καὶ φαιδρὸ (μὰ πιὸ πολὺ θλιμμένο)
μάθε ἀπ' αὐτὸν ποὺ ἐπόνεσε πολύ, πολὺ ἐπεριπλανήθη,
πὼς τοῦ Θεοῦ ἡ χάρη ὑπάρχει ἀκόμα· κι' ὅτι ὁ κόσμος
— ΟΛΟΣ Ο ΚΟΣΜΟΣ— ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ φιλία.

Η ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΣΚΗΣΙΣ

Τουλάχιστον μία ἑρμηνεία τῶν λέξεων, ποὺ ἀκολουθοῦν, εἶναι σωστή. Ποιὰ εἶναι αὐτή; Προσπαθῆστε νὰ τὸ βρῆτε.

Στὸ τέλος, αἱ ὀρθαὶ ἀπαντήσεις στὴν σελ. 223 θὰ σᾶς δώσουν τὸ μέτρον τῆς ἐπιτυχίας σας καὶ θὰ ἐμπλουτίσουν τὰς γνώσεις σας.

1. Γνωσιμαχῶ: α) ἀγωνίζομαι (μάχομαι) πρὸς ἀπόκτησιν γνώσεων, β) ἐκπαιδεύομαι (ἀποκτῶ γνώσεις) μετὰ δυσκολίας, γ) μεταβάλλω τὴν προτέραν γνώμην.
2. Ζῆλος: α) ἀρχαῖος ἥρως, β) ἐνδιαφέρον πρὸς δρᾶσιν, γ) ἔντομον.
3. Γέρα: α) αἰτιατικὴ τοῦ λιμένος Γέρας, β) πληθυντικὸς τοῦ γέρας, γ) συνώνυμον τοῦ γηρατεῖα.
4. Κακηγορία: α) τυπογραφικὸν λάθος τῆς λ. κατηγορία, β) κακολογία, γ) ἀρχαῖον ποινικὸν ἀδίκημα.
5. Πολιόθριξ: α) ὁ ἔχων ἄφθονον κόμην, β) ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου αἱ τρίχες προσεβλήθησαν ἐξ ἀσθενείας, γ) ὁ γέρων.
6. Τελεσφόρος: α) Τίτλος ἐθνικῆς ὀργανώσεως, β) ἀρχαῖος στρατηγός, γ) ὁ φέρων τι εἰς τέλος, λυσιτελής.
7. Κοινωνιολογῶ: α) διαδίδω τι εἰς τρίτους, β) σπουδάζω ἢ ἀσκῶ κοινωνιολογίαν, γ) ἐκφωνῶ δημοσίᾳ λόγους.
8. Ἀρεταλόγος: α) τυπογραφικὸν λάθος τῆς λ. ἀρετολόγος, β) ὁ λέγων ἄρρητα — ἀθέμιτα, γ) εἰδικὸς γελωτοποιός.
9. Ἀκρολογῶ: α) ἔχω τάσιν πρὸς τὰ ἄκρα, β) ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω τὸν τελευταῖον λόγον, γ) ἐκτελῶ γεωργικὴν ἐργασίαν.
10. Πανδούρα: α) μυθικὸν πρόσωπον, κατέχον κυτίον μὲ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα δεινά, β) μουσικὸν ὄργανον, γ) Θεὰ τῶν Ἰνδῶν.
11. Λαύρα: α) εἶδος πελέκεως, β) μοναστήριον, γ) ὑψηλὴ θερμοκρασία.
12. Γύμναρχος: α) Προϊστάμενος γυμνικῶν ἀγώνων, β) Στρατηγὸς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, γ) μέλος τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου εἰς Ἀφρικήν.

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟ ΜΑΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Ἀπογραφὴ πληθυσμοῦ

Ἡ ἑπομένη ἱστορία τοποθετεῖται λίγο πρὸ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου:

Ἕνας ἀπογραφεὺς ἐπισκέπτεται ἕνα νεαρό, μόνο του σ' ἕνα σπίτι, ὅπου συγκατοικεῖ μὲ τὸν ἀδελφό του καὶ τὸν πάππο του, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ὄρεξι νὰ διευκολύνῃ τὸν ἀπογραφέα στὴν ἀποστολή του, ἔτσι δὲν δίδει εὐθέως ἀπαντήσεις, ἀλλὰ μέσω προβλημάτων. Συμβαίνει ὅμως ὁ ἀπογραφεὺς νὰ ἀρέσκεται στὰ αἰνίγματα καὶ δὲν στενοχωρεῖται διόλου μὲ τὴν πρωτότυπη μέθοδο τοῦ ἀπογραφομένου.

— Ὁ πάππος σας, εἴπατε, ζῇ. Πόσων ἐτῶν εἶναι; Καὶ σεῖς;

— Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ πάππου μου ἔχει ὡς τετραγωνικὴ ρίζα κατὰ ἕνα ἀριθμὸ μικρότερο τῆς τετραγωνικῆς ρίζης τοῦ τελευταίου δισέκτου ἔτους. Τὸ ἄθροισμα τῶν δύο ριζῶν εἶναι ἡ σημερινὴ ἡλικία του. Ὅταν ἐγὼ ἐγεννήθηκα, ὁ πάππος μου ἦταν 65 ἐτῶν. Συνεπῶς, σᾶς ἐπληροφόρησα γιὰ τὴν ἡλικία τοῦ πάππου μου καὶ τὴν δική μου, ἀρκετὰ σαφῶς, νομίζω...

—Βεβαίως. Σᾶς εὐχαριστῶ. Μοῦ εἴπατε, ὅτι ζῆτε μὲ τὸν ἀδελφό σας. Αὐτὸς τί ἡλικίας εἶναι;

— Ὁ ἀδελφός μου εἶναι μικρότερος ἀπὸ μένα. Εἶναι τόσων ἐτῶν, ὅσο εἶναι τὸ ἄθροισμα τοῦ ἀριθμοῦ, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ μικρότερο πολλαπλάσιον τοῦ 13, τὸ ὁποῖον, διαιρούμενον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ 2—12 περιλαμβανομένου, ἀφήνει ὑπόλοιπον 1. Εἶναι ἁπλούστατον νομίζω.

— Ἁπλούστατον ὄχι. Πάντως, σαφές. Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, ποὺ μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἀπογραφῆς μὲ μπλέξατε σ' ἕνα διασκεδαστικὸ μαθηματικὸ παιγνίδι...

Η ΛΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΕΛΙΔΑ 224

★

Περὶ μετανοίας

Ὁ Μὰρκ Τουαὶν ἔλεγε: Ἡ μετάνοια εἶναι λύπη, διότι δὲν θὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ ξανακάνῃ τὸ ἴδιο.

Ὁ Τολστόϊ γράφει: «Ὅποιος μετανοεῖ εἶναι σχεδὸν ἀθῶος».

Ὁ Λάο Τσὲ ἔλεγεν: Ὄχι νὰ μετανοῇ, ἀλλὰ νὰ προνοῇ ὀφείλει ὁ σοφὸς ἄνθρωπος.

ΕΝΑ ΨΥΧΟΠΕΙΡΑΜΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΤΕΥΧΟΣ

Εἶσθε εἰλικρινὴς καὶ φιλαλήθης;

ΑΠΑΝΤΗΣΑΤΕ ΕΙΛΙΚΡΙΝΩΣ ΣΕ 7 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Πολλοὶ ἄνθρωποι διακρίνονται, διὰ τὸν εἰλικρινῆ καὶ φιλαλήθη χαρακτῆρα των. Εἰς ὅλας τὰς ἐνεργείας των εἶναι εἰλικρινεῖς καὶ οὐδέποτε προσπαθοῦν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ διευκολύνουν τὴν θέσιν των ἢ νὰ ἀπαλλαγοῦν εὐθυνῶν τὰς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναλάβουν. Εἶναι αὐθόρμητοι, εἰς ὅλας των τὰς ἐκδηλώσεις καὶ οὐδέποτε ἀποκρύπτουν τὰς προθέσεις των. Ἡ ὑστεροβουλία εἶναι κάτι τὸ ἄγνωστον, δι' αὐτούς. Δὲν κάμνουν κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς των ἢ τῶν μέσων, τὰ ὁποία διαθέτουν. Δὲν χρησιμοποιοῦν πονηρίαν καὶ ἐπιδιώκουν, πάντοτε, τοὺς σκοπούς των, μὲ μέσα ἠθικὰ καὶ δίκαια. Τοὐναντίον, οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀντίθετον κατηγορίαν, προσπαθοῦν νὰ χρησιμοποιοῦν πάντοτε πλαγίους τρόπους δράσεως, ἀνειλικρινῆ μέσα καὶ πολλάκις, τὸ ψεῦδος, διὰ νὰ ἐπιτύχουν εἰς τὰς ἐπιδιώξεις των.

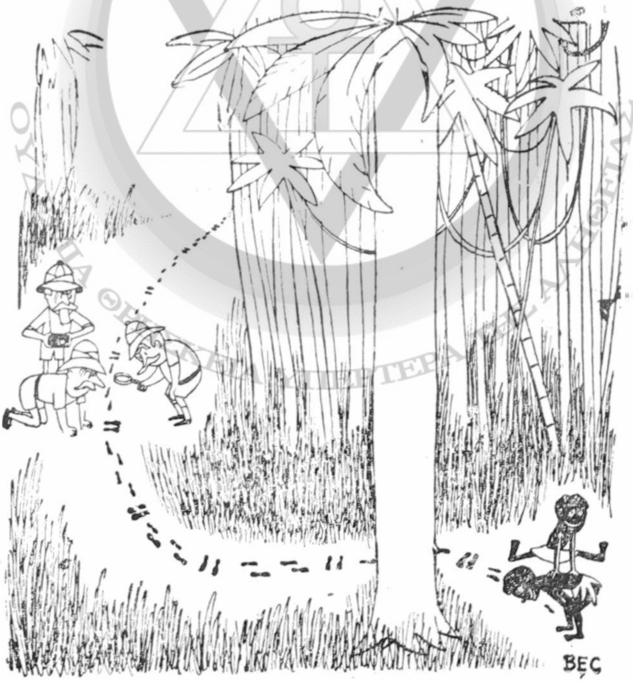
Ἀπαντήσατε εἰς τὰς κατωτέρω ἐρωτήσεις, διὰ νὰ ἐξακριβώσετε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀνήκετε:

		ΝΑΙ	ΟΧΙ
1)	Προσπαθεῖτε νὰ ἐκμεταλλεύεσθε τὰς σκέψεις καὶ ἐμπνεύσεις τῶν φίλων σας καὶ νὰ τὰς παρουσιάζετε ὡς ἰδικάς σας;		.....
2)	Σπεύδετε νὰ καταγγείλετε εἰς τοὺς προϊσταμένους σας, μίαν ἀντιυπηρεσιακὴν πρᾶξιν τῶν συναδέλφων σας;		.....
3)	Διατηρεῖτε τὴν καλήν σας διάθεσιν, ἔστω καὶ ἂν ἔχετε πολλὲς στενοχώριες καὶ δύσκολα προβλήματα;		.....
4)	Νομίζετε, ὅτι εἶναι φυσικόν, οἱ ἰσχυρότεροι νὰ κερδίζουν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις;		.....
5)	Πιστεύετε, ὅτι ὁ «σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα»;		.....
6)	Εἰς περίπτωσιν διαμάχης μεταξὺ δύο φίλων, τίθεσθε παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἰσχυροτέρου;		.....
7)	Ἠμπορεῖτε νὰ κρατήσετε ἕνα μυστικόν, τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς ἐμπιστευθοῦν;		.....

Σημειώσατε ἕνα σταυρὸν ἐὰν ἀπαντήσετε «Ναί» εἰς τὰς ὑπ' ἀριθμὸν 3 καὶ 4 ἐρωτήσεις. Ἐπίσης σημειώσατε ἕνα σταυρὸν ἐὰν ἀπαντήσετε «Ὄχι» εἰς τὰς ὑπ' ἀριθμὸν 1, 2, 5, 6 καὶ 7 ἐρωτήσεις. Προσθέσατε τοὺς σταυρούς. Ἐὰν συγκεντρώσετε περισσοτέρους τῶν 5 σταυρῶν, σημαίνει ὅτι εἶσθε θαυμάσιος ἄνθρωπος. Ἔχετε ἠθικὰς ἀρχάς, ἀγαπᾶτε τὴν ἀλήθειαν καὶ εἶσθε εἰλικρινὴς καὶ αὐθόρμητος. Ἐὰν συγκεντρώσετε μεταξὺ 3 καὶ 5 σταυρῶν, ἡ συμπεριφορά σας ἀλλάζει ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Ἐὰν συγκεντρώσετε ὀλιγωτέρους τῶν 3 σταυρῶν, πρέπει νὰ γνωρίζετε, ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι τὸ καλύτερον πρᾶγμα, καὶ μόνον δι' αὐτῆς ἐξασφαλίζεται ἡ ψυχικὴ ἠρεμία.

— Ἀδελφέ μου, σᾶς βασανίζει ἀκόμη ἡ κοσμικὴ φιλαρέσκεια ,

Ὀρθὲς ἀπαντήσεις τῆς γλωσσικῆς ἀσκήσεως

1. Γνωσιμαχῶ: α) Παύω ὑποστηρίζων ἢ καὶ καταπολεμῶ προτέραν γνώμην, μετ᾿ ἐπίγνωσιν τοῦ λάθους. Η ἔκφρασις ἐχρησιμοποιήθη καὶ διὰ τὴν αἵρεσιν τῶν «γνωσιμάχων», τῶν φρονούντων ὅτι εἶναι περιττὴ ἡ θεολογικὴ γνῶσις, καθόσον ὁ Θεὸς δὲν ζητεῖ εἰμὴ καλὰς πράξεις.
2. Ζῆλος: α) Υἱὸς τοῦ Πάλλαντος καὶ τῆς Στυγός, ἀδελφὸς δὲ τῆς Νίκης, προσωποποίησις τῆς προθυμίας καὶ φιλοπονίας, β) ζέσις ψυχῆς, δραστηριότης, καὶ γ) Γένος ἐντόμων ἡμιπτέρων.
3. Γέρα: β) τὰ γέρατα ἢ γέρα, ἀριστεῖα ἢ καὶ δῶρα τιμῆς. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἐδίδοντο καὶ γυναῖκες - λάφυρα ὡς γέρα, ὡς ἡ Χρυσηῒς εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ ἡ Βρισηῒς εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Ἐπίσης γ) εἰς τὴν δημοτικήν: τὰ γέρα καὶ ἡ νιότη (Ἐρωτόκριτος).
4. Κακηγορία: γ) Ἀδίκημα συνιστάμενον εἰς τὴν χρησιμοποίησιν, εἰς βάρος τρίτου, ἐπιθέτων ἐκ τῶν λεγομένων «ἀπορρήτων», ὡς θιγόντων τὴν ὑπόληψιν ζώντων ἢ τεθνεώτων, ἐπίσης σχετικῶν μὲ στάσιν ἐν πολέμῳ, προδοσίαν κ.ἄ. Κατ᾿ ἐπέκτασιν, ἡ λ. ἀναφέρεται εἰς κακολογίαν, δυσφήμησιν ἢ ἐξύβρισιν.
5. Πολιόθριξ: γ) ὁ γέρων, καθ᾿ ὅ ἔχων τρίχας πολιάς, λευκαζούσας.
6. Τελεσφόρος: β) Στρατηγὸς τοῦ Ἀντιγόνου, σταλεὶς (313 π.Χ.) νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν Πελοπόννησον καὶ συλήσας τὴν Ὀλυμπίαν, καὶ γ) ὁ φέρων τι ἀποτελεσματικῶς εἰς πέρας.
7. Κοινωνιολογῶ: Χρησιμοποιεῖται εὑρέως μὲ τὴν ἑρμηνείαν «α» τῆς «κοινολογήσεως» πράγματός τινος, λανθασμένως ὅμως, ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ: κοινολογῶ. β) ἀσχολοῦμαι μὲ τὴν κοινωνιολογίαν (ἀδόκιμον, πάντως).
8. Ἀρεταλόγος: γ) Γελωτοποιὸς τῆς ἀρχαιότητος, εἰδικευμένος εἰς τὸ νὰ ὁμιλῇ περὶ ἀρετῆς πρὸς διασκέδασιν τῶν ἀρχόντων. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν καὶ πτωχοὶ καὶ συνάμα ἀναξιοπρεπεῖς κυνικοὶ φιλόσοφοι, ἀνεχόμενοι τὸν περίγελων τῶν πλουσίων, ἵνα παρασιτοῦν πλησίον των.
9. Ἀκρολογῶ: γ) Συλλέγω τὰ ἄκρα τῶν φυτῶν, κορφολογῶ.
10. Πανδούρα: β) Ἔγχορδον ὄργανον, ταμπουρᾶς ἢ λαγοῦτο.
11. Λαύρα: β) μοναστήριον κατ᾿ ἐπέκτασιν, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς συστὰς μοναχικῶν κελλίων. Καταγωγὴ ἐκ τῆς λ. τῆς ἀρχαιότητος, σημαινούσης στενωπόν, δυσχερῆ δίοδον.
12. Γύμναρχος: γ) Γένος ἰχθύων φυσοστόμων εἰς Δ. Ἀφρικήν.

Ἡ λύσις τοῦ μαθηματικοῦ παιχνιδιοῦ

1. Ἡ ἐξεύρεσις τῆς ἡλικίας τοῦ πάππου τοῦ ἀπογραφομένου δὲν παρουσιάζει καμμία ἰδιαίτερη δυσκολία. Τὸ τελευταῖον πρὸ τοῦ παγκοσμίου πολέμου δίσεκτον ἔτος ἦτο τὸ 1936, ποὺ εἶναι τετράγωνον τοῦ 44. Ἡ κατὰ 1 μικρότερη τετραγωνικὴ ρίζα (43) μᾶς δίδει τὸν ἀκέραιο ἀριθμὸ 1849, ἔτος γεννήσεως τοῦ πάππου.

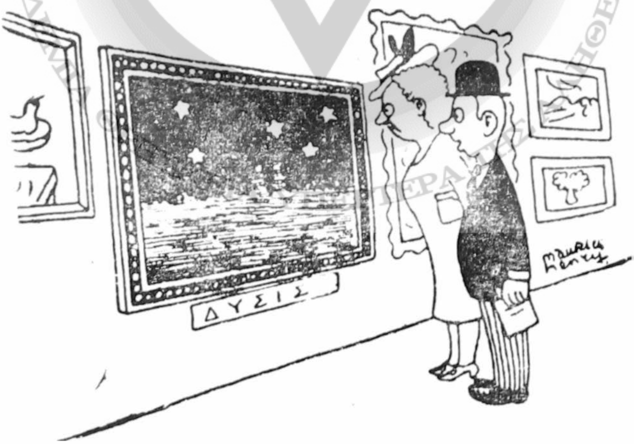
Τὸ ἄθροισμα τῶν δύο τετραγωνικῶν ριζῶν 44+43=87 μᾶς δίδει τὴν ἡλικία τοῦ πάππου.

87—65=22, ἡ ἡλικία τοῦ ἀπογραφομένου. Ἐπὶ πλέον 1849+65+22 = 1936, τὸ ἔτος διενεργείας τῆς ἀπογραφῆς.

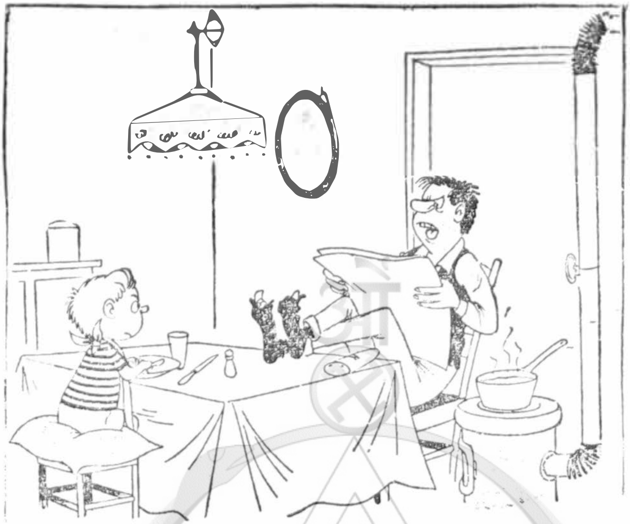
2. Γιὰ τὴν ἡλικία τοῦ μικρότερου ἀδελφοῦ τοῦ ἀπογραφομένου πρέπει νὰ εὑρεθῇ πρῶτα ὁ πιὸ μικρὸς κοινὸς πολλαπλάσιος τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ 2 μέχρι καὶ 12 περιλαμβανομένου: 27.720. Ὁ ζητούμενος ἀριθμὸς πρέπει νὰ εἶναι:

$$\frac{27.720+1}{13}=2.132+\frac{4+1}{13}$$

Καὶ ἐπειδὴ ἡ μικροτέρα ἀξία πρὸς ἔκφρασιν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ, διὰ νὰ εἶναι ἀκέραιος ἀριθμός, εἶναι 3, ὁ ζητούμενος ἀριθμὸς εἶναι 83.161, τοῦ ὁποίου οἱ ἀριθμοὶ ἀθροιζόμενοι μᾶς δίδουν 19= τὴν ἡλικία τοῦ ἀδελφοῦ.

—*Ἴσως νὰ φθάσαμε πολὺ ἀργὰ*

— Δὲν σοῦ εἶπα ὅτι οἱ... καλοὶ τρόποι ἐπιβάλλουν νὰ κόβῃς τὸ κρέας μὲ τὸ μαχαίρι

— Ξέρεις τί ἰσχυρίζεται ὁ ναύτης, Ὅτι τὸ πλοῖο ποὺ μπήκαμε δὲν εἶναι τῆς γραμμῆς Αἰγίνης...

Ὄνειρο καὶ πραγματικότης

— Κι' ἔλεγα πὼς εἶναι ἀπὸ τὸ φαγητό... Ξέχασα τὶς παρασημοφορίες τῆς περασμένης ἑβδομάδος...

ΛΟΓΙΑ ΔΙΑΣΗΜΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ὁ Τόμας Μὰν γράφει: «Συνήθως ἐπικαλούμεθα ὡς μάρτυρες τὸν Θεό, τὴ συνείδηση καὶ τὴν τιμή, γιατὶ δὲν ἔχουν φωνὴ νὰ μιλήσουν».

Ὁ Λὰ Μπριγιὲ ἔλεγεν: Εἶναι μεγάλο δυστύχημα νὰ μὴν ἔχῃ κανεὶς ἀρκετὸ πνεῦμα γιὰ νὰ μιλᾷ καλὰ ἢ ἀρκετὴ φρόνηση γιὰ νὰ σωπαίνῃ.

Ὁ Σταντάλ, γράφει: «Τρελλὸς ὀνομάζεται συνήθως ὁ ἄνθρωπος, ο ὁποῖος ἔχει τὸ θάρρος νὰ λέγῃ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οἱ φρόνιμοι σκέπτονται μόνο».

Ὁ Μπαλζὰκ ἔλεγεν: Ὁ πραγματικὸς ἀριστοκράτης ποτὲ δὲν ξεχνᾷ τοὺς δυστυχεῖς.

ΕΥΘΥΜΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μιὰ γριὰ Ἀγγλίδα χήρα, ἀφήνει τὸ χωριὸ της γιὰ νὰ ζήσῃ μαζὶ μὲ τὰ παιδιὰ της στὴν πόλι. Μόλις φθάνει ἀπορεῖ μὲ τὶς τόσες προόδους τῆς μοντέρνας ζωῆς ποὺ δὲν τὶς ἤξερε. Ἕνα βράδυ τὰ ἐγγόνια της προσπαθοῦν νὰ τὴν πείσουν:

— Ἔλα γιαγιά, δοκίμασε λίγο οὐΐσκυ. Θὰ σοῦ κάνῃ καλό.

Καὶ ἀφοῦ δοκιμάζει:

— Τί περίεργο! Εἶναι ἀκριβῶς τὸ φάρμακο ποὺ ὁ μακαρίτης ὁ ἄνδρας μου ἔπινε κάθε πρωΐ, πρὶν ἀπὸ τὸ πρόγευμα.

***

Ὕστερα ἀπὸ μιὰ διάλεξη, δύο ἀπὸ τοὺς ἀκροατὰς συζητοῦν:

— Ἄκουσες τὸ λόγο του; Καὶ ἐγὼ μποροῦσα νὰ πῶ ὅσα εἶπε.

— Πράγματι, ἦταν γεμᾶτος κουταμάρες.

Ἀτενίζοντας τὸ στερέωμα

Τοῦ ἐν Ξάνθῃ ἰατροῦ
κ. Εὐέλπιδος Ράνου

«Ἐν Αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν», λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Μία ἄλλη ἔκφρασις τοῦ ἰδίου νοήματος εἶναι: «Ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν». Αἱ ἐκφράσεις αὗται ὑπονοοῦν τὸν ὠκεανὸν τῶν ἐνεργειῶν, ποὺ ἀπαρτίζουν τὸ κίνητρον τῶν ἁρμονικῶν κινήσεων τοῦ Σύμπαντος καὶ ἐκπορεύονται ἀπὸ τὸν Πάνσοφον Νοῦν.

Βαθεῖαν ἔκπληξιν ἀποτελεῖ τὸ μυστήριον τῆς ἁρμονικῆς λειτουργίας τοῦ Σύμπαντος.

Συγκρίνοντας τὸ ἀπειροελάχιστον τῆς ὑπάρξεώς μας πρὸς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Σύμπαντος, αἰσθανόμεθα θαυμασμὸν καὶ ἀπορίαν διὰ τὴν μυστηριώδη Δύναμιν, ἡ ὁποία διέπει, κινεῖ καὶ ἐμψυχώνει τὰ πάντα. Διὰ ποῖον σκοπὸν ἐδημιουργήθη ὁλόκληρος αὐτὸς ὁ κόσμος; Ποῖοι εἴμεθα ἡμεῖς καὶ ποῖον τὸ νόημα τῆς ὑπάρξεώς μας ἐντὸς τοῦ μυστηριώδους αὐτοῦ κόσμου;

«Θεὸς ἀεὶ γεωμετρεῖ». «Πάντα ρεῖ».

Αὐτοὶ εἶναι οἱ στοχασμοὶ τῶν ἀρχαίων Σοφῶν καὶ ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη, μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν μᾶς ἐπιβεβαιώνει τὴν ὕπαρξιν τῆς ἁρμονικῆς κινήσεως ποὺ διέπει τὰ οὐράνια σώματα. Οἱ ἀστρονόμοι μᾶς προλέγουν μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας τὰς ἐκλείψεις, μᾶς ἐξηγοῦν τὰς κινήσεις τῶν πλανητῶν τοῦ Ἡλιακοῦ μας Συστήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Ἥλιος κατέχει τὸ κέντρον, ὡς πρωτόνιον ἕλκον πέριξ αὐτοῦ, δίκην ἠλεκτρονίων, τοὺς πλανήτας, μὲ ρυθμὸν καὶ ἁρμονίαν. Καὶ ὁλόκληρον τὸ Ἡλιακὸν Σύστημα εὑρίσκε-

ται εἰς ἁρμονικὴν ἀλληλοεξάρτησιν μὲ τὰ λοιπὰ ἀμέτρητα Ἡλιακὰ συστήματα, ποὺ ἀπαρτίζουν τὸν Γαλαξίαν μας. Καὶ οἱ Γαλαξίαι εἶναι ἐπίσης ἀμέτρητοι... Ἰλιγγιᾶ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐνώπιον τῆς ἁρμονικῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων.

Ἡ αὐτὴ ἁρμονία ἡ παρατηρουμένη εἰς τὸν μακρόκοσμον ἰσχύει καὶ εἰς τὸν μικρόκοσμον, εἰς πᾶν δημιούργημα τοῦ Πανσόφου Νοῦ.

Ὁ ἀστὴρ τοῦ Σολομῶντος ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ὅμοια ἰσοσκελῆ τρίγωνα, τοποθετημένα τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, κατ' ἀντίθετον φοράν, ὥστε ἡ κορυφὴ τοῦ ἑνὸς νὰ δείχνη τὸν Οὐρανὸν καὶ τοῦ ἄλλου τὴν Γῆν, ἔχει δὲ ὡς συμβολισμὸν νὰ δηλοῖ: «Ὅ,τι ὑπάρχει καὶ εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, τὸ ἴδιον ὑπάρχει καὶ εἶναι ἐπὶ τῆς Γῆς». «Ἡ Βασιλεία σου ἐπὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς» ὑπονοεῖ ὅτι τὸ ἐπουράνιον Πνεῦμα ἐξουσιάζει κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον τόσον τὰ ἐπουράνια ὅσον καὶ τὰ ἐπίγεια δημιουργήματά του.

Ἂς προσπαθήσωμεν νὰ μελετήσωμεν διὰ ποῖον σκοπὸν ἐδημιούργησεν ὁ Πάνσοφος Νοῦς τὸ Σύμπαν, τὸν κόσμον, τὸν ἄνθρωπον. Μία ἀπόλυτος Οὐσία ἢ Ἐνέργεια ἢ Πνεῦμα ἢ Νοῦς, εἶναι φανερὸν ὅτι ὑπάρχει, ἀπὸ τὸν Ὁποῖον ὅλα προέρχονται καὶ εἰς τὸν Ὁποῖον ὅλα θὰ ξαναγυρίσουν.

Βλέπομεν γύρω μας τὰ πάντα νὰ ζοῦν, νὰ ἀποθνήσκουν, νὰ ἀλλάζουν μορφήν, νὰ μεταβιβάζουν τὴν ἐνέργειάν τους, τίποτε ὅμως δὲν ἀλλάζει τὴν ἀρχὴν τοῦ σύμπαντος.

Ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπῆρξεν ὁ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, ὅστις διεκήρυξεν ὅτι «μηδὲν ἐκ τοῦ μηδενὸς γίγνεται». Τὴν ἀρχὴν ταύτην συνεπλήρωσεν ἀργότερον ὁ Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης, ὅστις διετύπωσε τὸ ἀξίωμα «Μηδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίγνεται, μηδὲ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀπόλλυται». Τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων τοῦ Δημοκρίτου, μόλις κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ἡ νεωτέρα χημεία τοῦ Λαβουαζιέ, κατώρθωσε νὰ διαπιστώση.

Ὁ δὲ Ἡράκλειτος, ὁ διατυπώσας τὸ ἀξίωμα «Πάντα ρεῖ», ἐπίστευεν ὅτι τὰ σώματα διαρκῶς μεταμορφώνονται, μεταπηδοῦν ἐκ τῆς μιᾶς μορφῆς εἰς τὴν ἄλλην, «οὐδενὸς ἀπομένει τὸ εἶδος καὶ οὐδὲν παραμένει, πᾶν γεννᾶται καὶ ἀλλοιοῦται καὶ ἀπαύστως δημιουργεῖται ὑπὸ τῶν δρωσῶν δυνάμεων ἐν τῇ τῶν φαινομένων ροῇ».

Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι γύρω μας τὰ πάντα ἐδημιουργήθησαν δι' ἕνα σκοπόν, τὴν ΕΞΕΛΙΞΙΝ. Νὰ ἐξελιχθοῦν «ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν εἰς τὸ τέλειον, ἀπὸ τὸ χάος στὸν κόσμον, ἀπὸ τὸ ὀρυκτὸν καὶ φυτικὸν βασίλειον, στὸ ζωϊκὸν καὶ ἀνθρώπινον, ἀπὸ τὸ ἀνεξέλικτον, τὸ κατώτερον, τὸ πρωταρχικόν, στὸ τέλειον, στὸ ἐξελιγμένον, πάντοτε μὲ ρυθμόν, μὲ γεωμετρίαν».

Αἱ Ἰνδικαὶ Θρησκεῖαι διδάσκουν ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸ σύμπαν μὲ σκοπὸν νὰ δώση τὴν δυνατότητα εἰς τὰ ἔμψυχα ὄντα διὰ νὰ ἐξελιχθοῦν καὶ ὁ ἄνθρωπος νὰ καταβάλη προσπάθειες νὰ ἐπανέλθη προοδευτικῶς εἰς τὸν Θεόν. Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Χριστιανικὴν μας Θρησκείαν, ἡ ὁποία πρεσβεύει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ κατεργασθῆ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του, νὰ δυνηθῆ νὰ ζήση τὴν αἰωνίαν Ζωὴν καὶ νὰ ἀπολαύση τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Ἡ ὅλη πλάσις, ὡς ἔγραφεν ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, εἶναι μία διαρκὴς ἄνοδος, ἀπὸ τὸ κτῆνος πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεόν. Εἶναι μία διαρκὴς τάσις τῆς ἀπογυμνώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος ἀπὸ τὴν ὕλην, πρὸς τὴν διαρκῆ ἔνδυσιν μὲ πνεῦμα. Εἶναι, τέλος, ὁ προορισμὸς τὸν ὁποῖον ἔθεσεν ὁ Πλάστης εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅταν ἐνεφύτευσεν εἰς αὐτὸν τὸ ζωοδόχον αὐτοῦ Πνεῦμα καὶ ἔπλασεν αὐτὸν κατ' ἰδίαν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, δίδοντας εἰς αὐτὸν τὴν δυνατότητα νὰ φθάση καὶ νὰ ἐναρμονισθῆ πρὸς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ αἰτίαν.

Ο ΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ἐν ὄψει «διαλόγου ἀγάπης» τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν

Σειρὰ ἄρθρων τοῦ κ. Ἐλευθ. Κοτσαρίδα ἀπὸ τὴν Ρώμη καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι

Ἀνθολόγησις ἀπὸ σειρὰ ἄρθρων τοῦ διακεκριμένου δημοσιογράφου κ. Ἐλευθερίου Κοτσαρίδα, ἔπειτα ἀπὸ ἐπίσκεψη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα στὴν Κωνσταντινούπολη, τοῦ Πάπα Παύλου (καὶ τοῦ καρδιναλίου Μπέα) στὸ Βατικανὸ καὶ συνομιλία μὲ τὸν Καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀμίλκα Ἀλιβιζᾶτο στὴν Ἀθήνα. Κυριολεκτικὰ «ἀνθολόγησις», γιατὶ τὰ ἄρθρα αὐτὰ ἦσαν ἐξαιρετικὰ πνευματικὰ λουλούδια μὲ τὸ ὑπέροχο ἄρωμα τῆς Ἀγάπης τῶν ἀνθρώπων, ὑπεράνω τῶν θρησκευτικῶν διακρίσεων:

Τὸ βασικώτερον γνώρισμα τοῦ συγχρόνου Κόσμου εἶναι ἡ δημιουργία μεγάλων πολιτικῶν, οἰκονομικῶν, στρατιωτικῶν καὶ ἰδεολογικῶν μονάδων. Ἡ κονιορτοποίησις τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν λαῶν εἶναι γνώρισμα τοῦ παρελθόντος. Ἡ ἐπιταγὴ τοῦ παρόντος καὶ ἡ προσδοκία τοῦ μέλλοντος εἶναι ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν εὐρυτέρα ἑνότης. Ὅ,τι γίνεται κάτω ἀπὸ τὰ μάτια μας ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς πολιτικοῦ στίβου, θὰ ἦτο παράδοξον νὰ μὴ συμβῇ καὶ μεταξὺ τοῦ ἀπεράντου ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ. Δὲν θὰ συνέβαινεν ἂν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἡγοῦντο μικρόψυχοι καὶ κοντόφθαλμοι ἄνδρες. Εὐτυχῶς, ἡγοῦνται ἄνδρες τῆς πνευματικῆς εὐρύτητος, τῆς πολιτικῆς ὀξυδερκείας, τῆς θρησκευτικῆς προσηλώσεως εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Θεανθρώπου καὶ τοῦ ρεαλισμοῦ ἑνὸς Ἀθηναγόρα. Καὶ ἐπίσης ἑνὸς Ἰωάννου τοῦ 23ου καὶ ἑνὸς Παύλου τοῦ 6ου.

Ὅπως μοῦ ἐξεμυστηρεύθη ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, συχνὰ τὴν νύκτα μέσα εἰς τὴν νεκρικὴν σιγὴν εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι βυθισμένο τὸ Φανάρι, ὁ δεσμώτης Πατριάρχης, σύρων τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου, καταβαίνει ὁλομόναχος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, προσεύχεται καὶ ἀρχίζει ἕνα σιωπηλὸν διάλογον μὲ τὸν γλυκὺν Ναζωραῖον: Διὰ τὸ μέλλον τοῦ Κόσμου, διὰ τὸ μέλλον τῶν Χριστιανῶν, διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τὸν διάλογον αὐτὸν βγαίνει ἐνισχυμένος εἰς τὴν πεποίθησίν του ὅτι ἡ πολιτικὴ τὴν ὁποίαν ἐχάραξε, μὲ τὴν φωτεινὴν του ἐνόρασιν, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς προσεγγίσεως τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Κυρίου καὶ σύμφωνος πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Χριστιανικοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ: Αἱ δυσχέρειαι τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ ἐπανένωσις τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι τόσον πρακτικῆς, ὅσον καὶ δογματικῆς φύσεως. Ἐξ αὐτῶν σπουδαιότεραι εἶ-

ναι αἱ δογματικαί, ὡς ἀναφερόμεναι εἰς διαφορὰς ἐπὶ οὐσιωδῶν καὶ θεμελιωδῶν θεμάτων πίστεως καὶ διδασκαλίας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ ἐπειδὴ χρήζουσι μακρᾶς, ἐπιμελοῦς, ἀπροκαταλήπτου καὶ πεφωτισμένης, ἐντὸς δὲ καταλλήλου κλίματος καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀρχαίας διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, ἐρεύνης καὶ μελέτης, ἡ λύσις των δὲν ἀποτελεῖ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸν ἄμεσον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν ἐν τῇ ὑποθέσει τῆς Ἑνότητος. Ἐπιδίωξις τοῦ παρόντος εἶναι ἡ βαθμιαία ἄρσις τῶν πρακτικοῦ χαρακτῆρος δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας ἐπεσώρευσεν ἡ μακρὰ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ἀποξένωσίς των, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ τῆς ἀντιρρήσεως, ἀτυχεῖς ἱστορικαὶ περιπέτειαι, μισαλλοδοξία καὶ προκατάληψις.

* * *

Καθισμένος ἐπάνω στὴν χρυσοκέντητον πορφυρᾶν πολυθρόνα του —τὴν «σέντια γκεστατόρια» — τὴν ὁποίαν φέρουν ἐπὶ τῶν ὤμων των οἱ Παπικοὶ ὑπηρέται, Παῦλος ὁ 6ος διασχίζει τὸν νάρθηκα καὶ ἐγκαθίσταται σὲ εἰδικὴ ἐξέδρα μπροστὰ σὲ καλῶς ρυθμισμένα μικρόφωνα. Ἔχει προφανῶς μελετήσει προηγουμένως τὸν «χάρτην» τῆς ἀκροάσεως, διότι γνωρίζει ποῦ ἀκριβῶς εἶναι τοποθετημένοι οἱ Ἰταλοί, ποῦ οἱ Γάλλοι, ποῦ οἱ Γερμανοί, ποῦ οἱ Νοτιοαμερικανοὶ καὶ στρέφεται ἑκάστοτε πρὸς τὴν ὀρθὴν πλευρὰν διὰ νὰ εὐλογήσῃ τὰς διαφόρους ὁμάδας καὶ τοὺς ἀπευθύνῃ λόγους παρηγορίας καὶ ἐγκαρτερήσεως. Σὲ κάθε ὁμάδα ἀπευθύνεται στὴν γλῶσσα της — μιλάει τέσσερις ἢ πέντε γλῶσσες ἀπταίστως. Καὶ μόλις δεχθῇ τὴν εὐλογίαν του ἡ κάθε ὁμάς, τὸν ἐπευφημεῖ.

Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὁμαδικῆς ἀκροάσεως μὲ ἐδέχθη εἰς ἰδιαιτέραν συνομιλίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν μὲ παρεκάλεσε νὰ διαβιβάσω εἰς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαὸν τὰς εὐχάς του. Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀποστολῆς μου, μοῦ ἐτόνισεν ὅτι τὰς ἀπόψεις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ διαλόγου μὲ τὴν Ὀρθοδοξίαν θὰ μοῦ ἐξέθετε, κατ' ἐξουσιοδότησίν του, ὁ χειριζόμενος τὸ θέμα τοῦτο, πολὺς καρδινάλιος Αὐγουστῖνος Μπέα. Ὅπως καὶ συνέβη, πράγματι.

ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΣ ΜΠΕΑ

— Τὰ ἐμπόδια ποὺ παρεμβάλλονται εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πλήρους κοινωνίας αὐτῶν εἶναι ποικίλα.

Εἶναι εὔκολη ἡ βεβαίωσις τῆς ὑπάρξεως τῶν ἐμποδίων αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι δύσκολον νὰ κρίνῃ κανεὶς περὶ τοῦ πραγματικοῦ εἰδικοῦ βάρους των, διότι εἶναι ἀδιαχώριστα ἀπὸ προσκόμματα ψυχολογικῆς φύσεως, ποὺ φαίνονται νὰ εἶναι κατὰ πολὺ σημαντικώτερα.

Ἐδῶ, θὰ ἤθελα νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω ἕνα χωρίον τῆς λειτουργίας σας. Πρὸ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, ὁ ἱερουργῶν ἀπευθύνεται εἰς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα καὶ τοῦ λέγει: «Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον». Δηλαδή, τὸν βαθὺν δεσμὸν μεταξὺ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀδελφικῆς κοινωνίας ἐν τῇ ἀγάπῃ. Εἴδαμεν πῶς, ὅταν ἐθραύσθη ἡ ἀδελφικὴ αὐτὴ κοινωνία ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐκλονίσθη ἐπίσης καὶ ἡ ἑνότης ἐν τῇ ὁμολογίᾳ πίστεως.

Ἀγαπῶντες ἀλλήλους θὰ φθάσωμεν ἐκ νέου εἰς τὴν ἑνότητα ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως.

Μία συμφωνία ἐπὶ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Πάπας, ὡς διάδοχος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, δὲν θὰ ἐσήμαινε διόλου τὴν ὑποταγὴν τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν δυτικὴν χριστιανοσύνην, ἀλλὰ τὴν ἀναγνώρισιν ἑνὸς κέντρου ἐπικοινωνίας ἀναγκαίου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὅλην καὶ μιᾶς ὑπερτάτης ἀρχῆς ἐντὸς τῆς τοιαύτης Ἐκκλησίας, κέντρου καὶ ἀρχῆς ἠθελημένων παρὰ τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ

καὶ ποὺ δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀναγκαῖα εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ ὅσον εἶναι εἰς τὴν Δύσιν.

Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν θέλει νὰ ἐκλατινίσῃ ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ πιστεύει ὅτι ἡ ποικιλία ἐν τῇ ἑνότητι κάμνει τὴν καθολικότητα (οἰκουμενικότητα) τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ ἐπέμεινε καὶ θὰ ἐπιμείνῃ ἀκόμη ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη καὶ ὅλοι οἱ πολιτισμοὶ δικαιοῦνται ἰσοτίμου θέσεως μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἐάν, χάριτι τοῦ Θεοῦ, ἤθελεν ἀποκατασταθῇ ἡ πλήρης κοινωνία ποὺ ὑπῆρχε πρότερον μεταξὺ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἡ Οὐνία θὰ ἐξηφανίζετο ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ γεγονότος.

ΑΜ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ: Ἡ ἔννοια τῆς ἑνώσεως εἶναι ἄνευ ἑτέρου ἡ ἀποκατάστασις τῆς Μ ι ᾶ ς ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀνεξαρτήτως δυσκολιῶν καὶ δευτερευουσῶν καὶ τριτευουσῶν διαφορῶν καὶ τοπικῶν ἐθίμων καὶ ἡ ἐπίτευξις ἀληθινῆς ἀναζωογονήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν (κληρικῶν ἢ λαϊκῶν), ἐφ' ὅσον θέλουν νὰ εἶναι τίμια μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ἀκριβῶς ὅπως οἱ χριστιανοὶ τῆς πρώτης περιόδου τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ οἱ σημερινοὶ πρέπει ἄνευ ἑτέρου νὰ ἀποκτήσουν τὴν συνείδησιν ὅτι ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν κατάγωνται καὶ ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκωνται μονίμως ἢ περαστικά, ἀνήκουν εἰς τὴν μίαν Ἐκκλησίαν καὶ εὑρίσκονται ἀνεξαρτήτως τοπικῶν διαφορῶν εἰς τὸν οἶκον των, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὁποίας εἶναι τίμια μέλη. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ὁ ἀδελφὸς ἢ ὁ ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, τῆς Ἐφέσου, τῶν Ἀθηνῶν, εὑρισκόμενος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, τῶν Φιλίππων, τῆς Κορίνθου, ἢ ὅπου γῆς καὶ ἂν μετεκινεῖτο, ἀνῆκεν εἰς τὴν μίαν Ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία ἦτο τμῆμα συγχρόνως καὶ ἐκπρόσωπος. Ποίαν σημασίαν ἔχει τοῦτο διὰ τοὺς σημερινοὺς χριστιανούς, κληρικοὺς ἢ λαϊκούς, ἂς τὸ σκεφθοῦν μόνοι τους!

Αἱ σημεριναὶ τάσεις τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς ἕνωσιν οὐδεμίαν προϋποθέτουν ἀλλαγὴν εἰς τοὺς κόλπους τῶν Ἐκκλησιῶν, διότι ἐφ' ὅσον ἡ πίστις ἑκάστης Ἐκκλησίας βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀληθείας, αὕτη εἶναι ἔδαφος καὶ βάσις σταθερότητος καὶ οὐχὶ ἀσταθείας καὶ ἀλλαγῆς. Αἱ τάσεις αὗται δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι διαφορετικαὶ ἀπὸ τὰς περιγραφομένας ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Βικεντίου τοῦ ἐκ Λερίνης, καθ' ἃς in necessariis unitas in dubiis libertas in omnibus autem caritas (εἰς τὰ ἀναγκαῖα ἑνότης, εἰς τὰ ἀμφιβαλλόμενα ἐλευθερία, εἰς ὅλα ὅμως ἀγάπη), καὶ id tenemus quod semper quod ubique quod ab omnibus creditum est (κρατοῦμεν ὅ,τι πάντοτε, πανταχοῦ καὶ ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθη). Συνεπῶς αἱ σημεριναὶ τάσεις δὲν πρόκειται νὰ θίξουν τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ὀντότητα τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ νὰ διερμηνεύσουν ὀρθῶς τὴν περαιτέρω αὐτῶν ὕπαρξιν. Ἄλλωστε καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν ὑπῆρχεν ἑνότης καὶ οὐδέποτε ὁμοιοφορμία.

Πᾶν μέσον τίμιον καὶ μὲ φανερὸν σκοπὸν (ἀκόμη καὶ ἡ δημιουργία φιλοκαθολικῶν καὶ φιλορθοδόξων συλλόγων) εἶναι ἐνδεδειγμένον, θὰ ἔλεγα, καὶ ἐπιβαλλόμενον χάριν πλήρους διαφωτισμοῦ καὶ δημιουργίας καλῆς ἀτμοσφαίρας προπαρασκευαστικῆς τῆς ἑνώσεως. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ καὶ φρόνησις εἰς τὰς ὑπὸ πεφωτισμένων ἀνθρώπων, κληρικῶν ἢ λαϊκῶν, δεδομένας κατευθύνσεις, ἐπὶ ἀπομακρύνσει τοῦ φανατισμοῦ καὶ τῆς καχυποψίας (βαθύτατα διὰ τῶν αἰώνων ἐρριζωμένων) καὶ δημιουργία πνεύματος ἀγαθοῦ κατανοήσεως καὶ καλῆς θελήσεως.

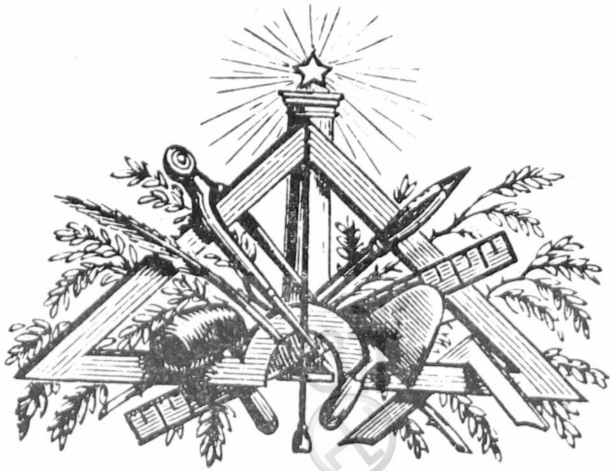
Ἐν τῷ διαλόγῳ θὰ ἐμφανισθῇ ἴσης προθυμίας καὶ διαθέσεως προσπάθεια ἐξευρέσεως τῆς ἀληθείας ἐπὶ τὰ διαμφισβητούμενα, καὶ τίποτε

ἄλλο. Ὑπάρχει, ἐν τούτοις, ἓν θετικὸν σημεῖον ἐμφανίσεως εἰς τὸν διάλογον ἐκ μέρους μας, ἐπὶ ἀνίσοις ὅροις, καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω τὴν παραμικρὰν δυσκολίαν νὰ τὸ ἐκφράσω: ἡ καταφανὴς δηλαδὴ διαφορὰ μορφώσεως! καὶ θεολογικῆς ἀκόμη, διὰ τὰ φοβερὰ εἰσέτι κενὰ τῆς θεολογίας μας. Δὲν εἶναι δὲ τοῦτο ἄξιον μομφῆς, διότι ἂν διήρχετο καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς σκιὰν τοῦ θανάτου διὰ τῆς ὁποίας διῆλθε καὶ διέρχεται ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ συνεπῶς καὶ ἡ θεολογία της θὰ παρουσίαζεν ἴσως πολὺ μεγαλύτερα καὶ σημαντικώτερα κενά. Τοῦτο ὑποχρεοῖ τοὺς μὲν Ρωμαιοκαθολικοὺς νὰ συμπεριφερθοῦν πρὸς τοὺς ἀσθενεστέρους ἀδελφούς των Ὀρθοδόξους μετὰ πνεύματος συγκαταβάσεως καὶ κατανοήσεως, τοὺς δὲ Ὀρθοδόξους εἰς ἄκραν προσοχὴν καὶ ἀκοίμητον θεολογικὴν προετοιμασίαν καὶ προσπάθειαν (ἡ ὁποία οὔτε κἂν ἤρχισε παρ' ἡμῖν!), διὰ νὰ καταστῆ ὁ διάλογος πραγματικὸς διάλογος ἐπὶ ἴσοις ὅροις εἰλικρινοῦς ἀναζητήσεως καὶ καθορισμοῦ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ἀντικειμενικῶς ὀρθοῦ.

Καθοριζομένου τοῦ ἐπὶ ἴσοις ὅροις διαλόγου, οὐδεὶς ἔχει νὰ ὑποπτεύεται τὸν ἄλλον, ἀλλὰ μὲ γνώμονα τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὴν ἱερὰν παράδοσιν καὶ μὲ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θὰ προχωρήση ὁ διάλογος θεοφιλῶς. Καὶ εἰς ἣν περίπτωσιν δὲ κατ' αὐτὸν διαπιστωθῆ ἀδυναμία συνεννοήσεως, πάλιν ὁ διάλογος δὲν θὰ εἶναι ἐπιτρεπτὸν νὰ ἐκτρατῆ εἰς θεολογικὰς σοφιστείας, ἀλλὰ νὰ ἀφεθῆ ἀκριβῶς εἰς τὴν κατεύθυνσιν τὴν ὁποίαν θὰ καθορίση τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἀφόβως πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία καὶ θὰ ἐπικρατήση.

Ἐφημ. «ΤΟ ΒΗΜΑ» 9—16 Μαΐου

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

"ΠΑΡΑΤΕΚΤΟΝΙΚΑΙ„ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗΝ

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ φασισμὸς τοῦ Μουσολίνι καὶ ὁ ναζισμὸς τοῦ Χίτλερ ἀπηγόρευσαν τὴν λειτουργίαν τῶν Τεκτονικῶν Στοῶν καὶ ἐδίωξαν ἀπηνῶς τοὺς Τέκτονας.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ τὰς ἄλλας κατεχομένας Χώρας, ἀνεστάλη ἡ λειτουργία τῶν Τεκτονικῶν Στοῶν. Ὁ Μέγας Διδάσκαλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Τεκτονισμοῦ Φιλώτας Παπαγεωργίου, σεβάσμιος πρεσβύτης, συνελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακάς. Ἀλλὰ τὸ Τεκτονικὸν Πῦρ δὲν ἐσβέσθη. Ἐξηκολούθησε νὰ καίῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἐλευθέρων Τεκτόνων. Μία ὁμὰς ἐξ αὐτῶν συνήρχετο, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, εἰς διαφόρους οἰκίας, μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ἀειμνήστου Νικ. Μαλαγαρδῆ, τοῦ μετέπειτα Προσθέτου Μεγ. Διδασκάλου. Ἄλλη ὁμὰς συνήρχετο μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ἀειμνήστου Χρήστου Θηβαίου, μετέπειτα Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Ὅπως ἐγράψαμεν εἰς τὸ 29ον τεῦχος τοῦ ΙΛΙΣΟΥ, ὁ

ἀείμνηστος Ἰω. Βασιλῆς, ἐσχημάτισεν ἄλλην ὁμάδα, τὸν «Ἑλληνικὸν Φοίνικα» καὶ ἐξέδιδε κατὰ μῆνα πολυγραφημένας προκηρύξεις Τεκτονικῆς ἐμπνεύσεως, ἀναπτύσσων τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου, τὰ ὁποῖα βασίζονται ἐπὶ τοῦ Φυσικοῦ Νόμου καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν ἐσαεὶ νὰ καταπατῶνται ὑπὸ οὐδενὸς τυράννου.

Σήμερον θὰ φέρωμεν εἰς τὴν δημοσιότητα μίαν ἄλλην Τεκτονικὴν προσπάθειαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν εἰς τὸ Προάστιον Φιλοθέη.

Ἀπὸ τοῦ Φθινοπώρου 1942, κατὰ τὴν ζοφερὰν ἐποχὴν τῆς κατοχῆς, μερικοὶ τῶν ἐν Φιλοθέῃ Ἐλευθέρων Τεκτόνων ἤρχισαν νὰ συνέρχωνται, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀδ. Κωστῆ Μελισσαροπούλου καὶ νὰ ἀνταλλάσσουν τὰς σκέψεις των, ἀφ' ἑνὸς διὰ τὸν καλύτερον τρόπον συσφίγξεως τῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν, ἀφ' ἑτέρου περὶ τοῦ πῶς θὰ καθίστατο δυνατόν, διὰ τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ Τεκτονικοῦ Φωτός, νὰ χαλιναγωγηθοῦν τὰ πολιτικὰ πάθη καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ πνεῦμα ἀδελφοσύνης, γαλήνης καὶ πολιτισμοῦ. Αἱ συσκέψεις ἐγίνοντο συνωμοτικῶς, λόγῳ τοῦ διωγμοῦ ὃν ὑφίστατο ὁ Τεκτονισμὸς ἀπὸ τὴν χιτλερικὴν τυραννίαν.

Οἱ συνερχόμενοι, ἐπιθυμοῦντες νὰ διατηρήσουν ἄσβεστον τὸ Τεκτονικὸν Πῦρ, ὄχι ὅμως καὶ νὰ προβοῦν εἰς ἵδρυσιν «ἀτάκτου» Στοᾶς —στερούμενοι ἐξ ἄλλου τῶν ἀπαραιτήτων μέσων πρὸς συγκρότησιν κανονικῆς Στοᾶς—, ἀπεφάσισαν τὴν ἵδρυσιν «Λευκῆς» Στοᾶς (κατὰ τὸ πρότυπον τῶν «Λευκῶν» Τελετῶν τοῦ Τεκτονισμοῦ, ἐν εἴδει «Τεκτονικοῦ Προθαλάμου»), ὀνομασθείσης «Πυρσός», εἰς τὴν ὁποίαν, πλὴν τῶν συνερχομένων Τεκτόνων, θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσαχθοῦν καὶ ἕτερα Μέλη, κεκοσμημένα ὑπὸ Τεκτονικῶν ἀρετῶν καὶ δὴ τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως καὶ τῆς χρηστότητος τῶν ἠθῶν.

Διὰ νὰ τηρῆται κατὰ τὰς συνεδριάσεις ἡ προσήκουσα κοσμιότης καὶ τάξις, καὶ διὰ νὰ ἐπηρεάζωνται καταλλήλως οἱ μέλλοντες νὰ εἰσαχθῶσιν ἀμύητοι, συνετάγη ὑπὸ τοῦ ἀδ. Κωστῆ Μελισσαροπούλου, ὅστις ἀνέλαβε καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Σεβασμίου, «Τυπικὸν Υἱοθεσίας», γενόμενον δεκτὸν ὑπὸ τῆς ὁλομελείας, τὸ ὁποῖον παρατίθεται κατωτέρω συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον ἐγίνοντο αἱ εἰσδοχαὶ νέων Μελῶν.

Ἡ Λευκὴ Στοὰ «Πυρσὸς» εἰργάσθη, κατὰ τακτὰς πλέον ἡμέρας, ἀπὸ τοῦ Φθινοπώρου 1943 μέχρι Μαΐου 1945, μὲ ἀναστολὴν τῶν ἐργασιῶν ἐπὶ δίμηνον, ὅταν ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συνεδριάσεως τῆς 9ης Ἰουνίου 1944, ἔνοπλοι ἄνδρες τῶν Γερμανικῶν Σ.Σ. ἐπέδραμον νύκτωρ καὶ συνέλαβον—μεταξὺ ἄλλων—πολλὰ τῶν Μελῶν τοῦ «Πυρσοῦ», ἐν οἷς καὶ τὸν Σεβάσμιον, ἐγκλείσαντες αὐτοὺς εἰς τὸ στρατόπεδον Χαιδαρίου, ὅπου, ἄλλοι ἐπὶ 15θήμερον καὶ ἄλλοι ἐπὶ μῆνα, ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ναζιστικὴν βαρβαρότητα καὶ τρομοκρατίαν.

Οἱ πρῶτοι ἱδρυταὶ τοῦ «Πυρσοῦ» ἦσαν: Κ. Μελισσαρόπουλος.

Δημ. Σαγκριώτης, Ν. Χάγερ — Μπουφίδης, Ἀλ. Ἀποστολίδης, Β. Α., Σ.Μ., Α.Δ., Π.Τ. Ἀκολούθως εἰσήχθησαν, κατόπιν αὐστηρᾶς ἐπιλογῆς καὶ ὁμοφώνου ἀποδοχῆς, κατὰ σειράν, οἱ Π.Π., Θ.Β., Λ. Μ., Ι.Α., Ι.Λ., Γ.Κ., Κ. Παπαδόπουλος, Φ.Σ., Σ.Τ. Ἐπίσης προσετέθησαν, ἄνευ τελετῆς εἰσδοχῆς, ὅσοι ἐκ τῶν προκριθέντων εὑρέθησαν νὰ εἶναι ἤδη Τέκτονες, ἤτοι οἱ Γ. Ν., Νικ. Σαγκριώτης, Ν.Ζ., Α.Π., Γ.Φ.— Σύνολον συμμετασχόντων εἰς τὰς ἐργασίας 22.

Πρακτικὰ κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς, λόγῳ προνοίας, δὲν ἐτηρήθησαν. Ἐτηρήθησαν ὅμως λεπτομερῆ Πρακτικὰ ἀπὸ τῆς ἑπομένης τῆς ἀπελευθερώσεως, ἤτοι ἀπὸ 13.1 0.4 4μέχρι καὶ 31. 1 2.44.

ΤΥΠΙΚΟΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΥΚΗΝ ΣΤΟΑΝ «ΠΥΡΣΟΣ»

ΣΕΒΑΣΜΙΟΣ: Ἀγαπητὲ Α.Β. Ἡ μικρὴ αὐτὴ τελετὴ τοῦ θὰ ἐπακολουθήσῃ, δὲν πρόκειται νὰ ἀποτελέσῃ μύησίν σου εἰς τὸ Τεκτονικὸν Τάγμα. Δὲν λειτουργεῖ, οὔτε δύναται νὰ λειτουργήσῃ ἐδῶ Τεκτονικὴ Στοά. Ἁπλούστατα, μερικοὶ παλαιοὶ Τέκτονες συγκεντρούμεθα ἐδῶ, καὶ προσπαθοῦμεν νὰ βελτιώσωμεν ἡμᾶς αὐτούς, νὰ καταστείλωμεν τὰ πάθη μας, νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν διάνοιάν μας, καὶ νὰ συμβάλωμεν — κατὰ τὸ δυνατὸν — εἰς τὴν γαλήνευσιν τῶν πνευμάτων, τῶν τόσον ταραγμένων κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχήν. Καὶ ἐπειδὴ θεωροῦμεν καὶ σὲ κεκοσμημένον μὲ πλείστας Τεκτονικὰς ἀρετάς, ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς φίλους, οἱ ὁποῖοι —ἂν καὶ μὴ Τέκτονες— μετέχουν ἤδη εἰς τὸν κύκλον μας, σὲ ἐκαλέσαμεν νὰ μᾶς βοηθήσῃς εἰς τὸ ἔργον μας. Δὲν εἰσέρχεσαι, λοιπόν, εἰς μίαν Τεκτονικὴν Στοάν, ὄχι βεβαίως, ἀλλ' εἰς μίαν ὁμάδα, ἱδρυθεῖσαν ὑπὸ παλαιῶν Τεκτόνων, ὅπου, διὰ νὰ ἀνταλλάσσωμεν ὁμαλῶς τὰς σκέψεις μας, ἀπεφασίσαμεν νὰ τηρῶμεν κατὰ τὰς συγκεντρώσεις μας τάξιν παρεμφερῆ πρὸς τὴν τηρουμένην εἰς τὰς Τεκτονικὰς Στοάς, καὶ τρόπον διδασκαλίας προσομοιάζοντα μὲ τὸν Τεκτονικόν. Ἐπίσης, ἔχομεν καθιερώσει μίαν μικρὰν τελετήν, κατὰ τὸν τύπον τῶν Τεκτονικῶν Μυήσεων, διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸν κύκλον μας ἑνὸς νέου φίλου, «ἀδελφοῦ» ὅπως λέγομεν ἡμεῖς. Καὶ αὐτὴ ἡ τελετὴ πρόκειται τώρα νὰ λάβῃ χώραν. Δὲν ἀναλαμβάνεις, λοιπόν, ἀγαπητὲ Α.Β., οὔτε σύ, οὔτε ἡμεῖς, σήμερον καμμίαν ὑποχρέωσιν ἐν σχέσει πρὸς τὸν Τεκτονισμόν, ὅστις, λόγῳ τῶν ἐκτάκτων συνθηκῶν δὲν δύναται νὰ λειτουργήσῃ, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν λειτουργεῖ νῦν ἐν Ἑλλάδι.

Ὁ ἀδελφὸς Γραμματεὺς παρακαλεῖται νὰ ἀναγνώσῃ περικοπὴν ἐκ τοῦ βιβλίου*... (Ὁ Γραμματεὺς ἀναγινώσκει κατάλληλον ἑκάστοτε περικοπήν)

ΣΕΒ.: Καὶ ἤδη ἀρχίζομεν τὰς ἐργασίας μας. Ἀδελφὲ Α' Ἐπόπτα, διατί συνήλθομεν ἐδῶ;

Α' ΕΠ.: Διὰ νὰ ἐνθυμηθῶμεν τοὺς δεσμοὺς οἱ ὁποῖοι μᾶς συνδέουν, καὶ νὰ ἐργασθῶμεν συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρκους μας.

ΣΕΒ.: Ἀδελφὲ Ρήτωρ, δυνάμεθα νομίμως νὰ συνέλθωμεν;

ΡΗΤ.: Βεβαιότατα, Ἀδελφὲ Σεβάσμιε, ἐφ' ὅσον εἴμεθα ἀγαθοὶ Τέκτονες καὶ δὲν ἀποκαλύπτομεν Τεκτονικὰ μυστικά, οὐδὲ προβαίνομεν παρανόμως εἰς μυήσεις, αὐξήσεις φωτός, ἢ ἄλλας ἐπισήμους Τεκτονικὰς τελετάς.

ΣΕΒ.: Ἀφοῦ, λοιπόν, εἴμεθα ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς συνειδήσεώς μας καὶ τῶν θεσμῶν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Τάγματος, ἂς ἐπαναλάβωμεν τὰς ἐργασίας μας, εἰς δόξαν τοῦ Μεγάλου Ἀρχιτέκτονος τοῦ Σύμπαντος, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ παγκοσμίου καὶ αἰωνίου Τεκτονισμοῦ.

'Αδελφοί μου, τὸ ἱερὸν ἡμῶν Τάγμα εὑρίσκεται ὑπὸ διωγμόν. Τὰ πάθη τῆς ἀμυήτου κοινωνίας ὡδήγησαν εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν ἀλληλοεξόντωσιν τῶν ἀνθρώπων. Κατακτηταὶ εἰσέδυσαν εἰς τὴν χώραν μας. Τὸ λάβαρόν μας ὑπεστάλη. Τὸ ἱερὸν ἡμῶν πῦρ ἐσβέσθη. Διατηρεῖται ὅμως μία μικρὰ σπίθα εἰς τὴν ψυχήν μας. Ἂς ἑνωθῶμεν ὅλοι μαζὶ διὰ νὰ ἀνάψῃ ἐκ νέου τὸ σβεσθὲν πῦρ, καὶ ἂς ἀτενίσωμεν τὸν ἥλιον τῆς 'Αγάπης.

Ὁ ἀδελφὸς Γραμματεὺς παρακαλεῖται νὰ μᾶς ἐκθέσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς **τελευταίας μας** συγκεντρώσεως ἐν περιλήψει.

'Αντικείμενον τῆς σημερινῆς μας συγκεντρώσεως εἶναι ἡ εἴσοδοχὴ εἰς τὸν κύκλον μας τοῦ κυρίου Α.Β. 'Αδελφὲ Α' 'Επόπτα, ἔχετε τὸν λόγον.

Α' ΕΠ.: Σεβάσμιε Διδάσκαλε, τὸ Τάγμα μας ἔχει ἀνάγκην ἐργατῶν, οὐδὲ δυνάμεθα νὰ διαφυλάξωμεν ζηλοτύπως δι' ἑαυτοὺς τὸ προϊὸν τῶν μελετῶν μας. 'Αφ' ἑτέρου δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς ἀμυήτους τὰ μυστικά μας. Τί πρέπει, λοιπόν, νὰ πράξωμεν;

ΣΕΒ.: Νὰ ἐργαζώμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς βελτίωσιν ἡμῶν αὐτῶν, καὶ νὰ παρασκευάζωμεν τὸν σπόρον τοῦ μέλλοντος.

Β' ΕΠ.: Ποῦ δυνάμεθα νὰ ρίψωμεν τὸν σπόρον τοῦ μέλλοντος;

ΣΕΒ.: Εἰς εὐγενεῖς καρδίας, εἰς ἐλεύθερα πνεύματα, εἰς ἰσχυρὰς διανοίας, εἰς ἁγνὰς ψυχάς, εἰς ἀκεραίους χαρακτῆρας, εἰς ἀνεπίληπτα ἤθη, εἰς πιστοὺς φίλους.

ΡΗΤ.: 'Εν τοιαύτῃ περιπτώσει, Σεβάσμιε Διδάσκαλε, ἂς ἀποδεχθῶμεν μεταξὺ ἡμῶν τὸν κύριον Α.Β., τὸν ὁποῖον ὁμοφώνως ἀπεφασίσαμεν νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὸν κύκλον μας, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐλεύθερον πνεῦμα καὶ χρηστὰ ἤθη, ἂς τὸν θεωρήσωμεν ἀδελφόν μας, καὶ ἂς τοῦ ἀνοίξωμεν τὴν καρδιά μας.

ΣΕΒ.: 'Ορθῶς λέγεις, ἀδελφὲ Ρήτωρ. Πλησίασε, ἀδελφὲ Α.Β., διότι εἰς τὴν σεμνὴν αὐτὴν ὁμήγυριν εἴμεθα ὅλοι ἀδελφοί, καὶ ἀπὸ τὴν στιγμὴν ταύτην εἶσαι καὶ σὺ ἀδελφός μας. Θὰ συμμερισθῶμεν μαζί σου τὰς γνώσεις μας, τὴν ἀγάπην μας, τὴν φιλίαν μας, τὰς εὐτυχεῖς καὶ δυστυχεῖς στιγμὰς τῆς ζωῆς μας. Καὶ ὅταν τὸ Τάγμα μας ἐπαναλάβῃ τὰς κανονικὰς αὐτοῦ ἐργασίας, θὰ σὲ προτείνωμεν καὶ θὰ σὲ ὑποστηρίξωμεν — ἐὰν ὑποβάλῃς τοιαύτην αἴτησιν — ἵνα γίνῃς κανονικὸν αὐτοῦ μέλος. 'Εν ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν ὅλων σοῦ σφίγγω τὸ χέρι, εἰς ἀρραβῶνα τῶν ἱερῶν καὶ ἀρρήκτων δεσμῶν οἱ ὁποῖοι θὰ μᾶς συνδέσουν, καὶ τῆς 'Αγάπης ἡ ὁποία πρέπει νὰ κοσμῇ τὴν ἀδελφικὴν ἕνωσίν μας.

'Αδελφὲ Α' 'Επόπτα, γνωρίζει ὁ ἀδελφὸς Α.Β. τί ἔρχεται νὰ πράξῃ μεταξύ μας;

Α' ΕΠ.: Μάλιστα, Σεβάσμιε Διδάσκαλε. Γνωρίζει ὅτι πρέπει νὰ χαλιναγωγήσῃ τὰ πάθη του, νὰ καλλιεργήσῃ τὴν διάνοιάν του, νὰ ἀποκτήσῃ ἐλευθερίαν σκέψεως, νὰ μὴ παρασύρεται ἀπὸ τὰς ἰδέας του εἰς βιαίας πράξεις, νὰ μάθῃ νὰ σέβεται τὴν σκέψιν τῶν ἄλλων, νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ὁμοίους του, καὶ νὰ ἀγαπᾷ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀνεξαιρέτως, θεωρῶν αὐτοὺς ἀδελφούς του.

ΣΕΒ.: 'Αδελφὲ Γραμματεῦ, γνωρίζει ὁ ἀδελφὸς Α.Β. ποίαν ἱερὰν ὑποχρέωσιν ἀναλαμβάνει εἰσερχόμενος εἰς τὸν κύκλον μας;

ΓΡΑΜ.: Μάλιστα, Σεβάσμιε Διδάσκαλε, ἀναλαμβάνει τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν, ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς του ὡς τίμιος καὶ ἀξιοπρεπὴς ἄνθρωπος, νὰ μὴ εἴπῃ οὔτε λέξιν, οὔτε εἰς τὸ προσφιλέστερόν του πρόσωπον, περὶ ὅσων θὰ ἴδῃ ἢ θὰ ἀκούσῃ εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην συγκέντρωσιν, εἴτε σήμερον, εἴτε εἰς τὸ μέλλον, εἴτε ἐξακολουθῶν νὰ ἔρχεται μεταξύ μας, εἴτε διακόπτων τὴν μεθ' ἡμῶν συναναστροφήν του.

ΣΕΒ.: Ὄρθιοι, ἀδελφοί μου. Ὁρκίζεσαι, ἀδελφέ μου, ὡς τίμιος ἄνθρωπος, νὰ μὴ ἀποκαλύψῃς, ποτὲ καὶ εἰς οὐδένα, τὰ περὶ τῆς Ἀδελφότητός μας καὶ τὰ ὅσα γίνονται ἢ λέγονται εἰς τὸν κύκλον μας;

Α.Β.: Τὸ ὁρκίζομαι.

ΣΕΒ.: Βασιζόμεθα εἰς τὸν λόγον τῆς τιμῆς σου, τὸν ὅρκον σου καὶ τὴν ἀδελφικήν σου ὑπόσχεσιν. Καθήσατε, ἀδελφοί μου. Ἐπίσης, λόγῳ τῶν τεταραγμένων περιστάσεων τὰς ὁποίας διανύομεν, εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ σοῦ τονίσω ὅτι εἶσαι βεβαίως ἐλεύθερος νὰ ἔχῃς τὰς ἰδιαιτέρας σου πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις, ἀλλ' εἰσερχόμενος ἐδῶ ἀναλαμβάνεις τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ λησμονήσῃς ποτὲ ἢ νὰ θέσῃς εἰς ἥσσονα αὐτῶν μοῖραν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀδελφότητος, τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Συμφωνεῖς;

Α.Β.: Μάλιστα.

ΣΕΒ.: Ἀδελφὲ Α' Ἐπόπτα, ἀναπτύξατε τὰ δεινά, εἰς τὰ ὁποῖα ὁδηγοῦν τὰ πολιτικὰ πάθη.

Α' ΕΠ.: Ἡ ὀξύτης τῶν πολιτικῶν παθῶν ἐπέφερεν ἀνεπανορθώτους καταστροφὰς εἰς τὴν πατρίδα μας, κατὰ τὴν μακραίωνα αὐτῆς ἱστορίαν. Εἴθε νὰ μὴ θρηνήσωμεν καὶ ἄλλας τοιαύτας συμφορὰς κατὰ τὸ ἄμεσον ἢ τὸ ἀπώτερον μέλλον. Ὀφείλομεν, ὄχι μόνον ἡμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ μὴ ἀφήσωμεν νὰ κυριευθῶμεν ἀπὸ βίαια πολιτικὰ πάθη, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξαντλήσωμεν κάθε προσπάθειαν, διὰ τῆς ἐπιρροῆς μας, τῆς πειθοῦς καὶ τοῦ παραδείγματός μας, ὥστε γενικῶς νὰ μὴ ἀναπτύσσωνται πάθη ἀδελφοκτόνα. Πρέπει νὰ δίδωμεν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὸ παράδειγμα τῆς σωφροσύνης, καὶ νὰ καταβάλλωμεν προσπαθείας ὥστε νὰ ἐπηρεάζωμεν καὶ ἄλλους εἰς τὸν κατευνασμὸν τῆς ὀξύτητος τῶν ἀντιθέσεων.

ΣΕΒ.: Εἶναι αὐτονόητον, ἀδελφοί μου, ὅτι ἕκαστος ἐξ ἡμῶν εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἔχῃ τὰς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις του, ἀρκεῖ νὰ μὴ τὰς ἐκδηλώνῃ κατὰ τρόπον βίαιον ἢ ἀνήθικον, καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους νὰ ἔχουν τὰς ἰδικάς των.

Εἴμεθα, ἀδελφοί μου, ἐλεύθεροι Τέκτονες, ἐργαζόμενοι ἀκαταπαύστως, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Μεγάλου Ἀρχιτέκτονος τοῦ Σύμπαντος, εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς Ἀγάπης, εἰς τὸν ὁποῖον ἐλπίζομεν μίαν ἡμέραν νὰ στεγασθῇ σύμπασα ἡ Ἀνθρωπότης. Τοῦ Ναοῦ τούτου τῆς Ἀρετῆς φιλοδοξοῦμεν νὰ καταστῶμεν σεμνοὶ στῦλοι, καταπολεμοῦντες τὰ πάθη, τὰ ὁποῖα μᾶς συνταράσσουν καὶ συσκοτίζουν τὸ πνεῦμα μας, καθιστάμενοι συγχρόνως στοιχεῖα προόδου καὶ πολιτισμοῦ τῆς κοινωνίας εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν. Ἡ ἔρευνα τῆς Ἀληθείας, ἡ ἄσκησις τῆς Ἀρετῆς, καὶ ἡ Ἀλληλεγγύη, ἀποτελοῦν δι' ἡμᾶς τριπλῆν ἱερὰν ὑποχρέωσιν.

Ἀδελφὲ Α.Β., ἐλευθέρως καὶ ἀβιάστως ἔρχεσαι εἰς τὸν κύκλον μας;

Α.Β.: (Ἀπαντᾶ).

ΣΕΒ.: Ἀρκεῖ, ἀδελφέ μου. Ἡ προσέλευσίς σου ἐδῶ πρέπει νὰ εἶναι ἀπότοκος τῆς ἐσωτερικῆς σου παροτρύνσεως καὶ μόνον. Εἶσαι δὲ πάντοτε ἐλεύθερος, τηρῶν τὸν περὶ ἐχεμυθείας ὅρκον σου, νὰ παύσῃς νὰ ἔρχεσαι μεταξύ μας, ἐὰν ἡ ἐσωτερική σου διάθεσις μετατραπῇ.

Τί ἐλπίζεις νὰ ἐπιτύχῃς μεταξὺ ἡμῶν;

Α.Β.: (Ἀπαντᾶ).

ΣΕΒ.: Ἀρκεῖ, ἀδελφέ μου. Μεταξύ μας θὰ εὕρῃς συνεργάτας εἰς τὸ ἔργον τῆς βελτιώσεως ἡμῶν αὐτῶν, καὶ τῆς ἐξυπηρετήσεως τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Τί ἰδέαν ἔχεις περὶ Θεοῦ;

Α.Β.: (Ἀπαντᾷ).

ΣΕΒ.: Ἀρκεῖ, ἀδελφέ μου. Ἡμεῖς ἐδῶ δὲν ἀποτελοῦμεν θρησκευτικὴν αἵρεσιν, καὶ εἶσαι ἐλεύθερος νὰ ἔχῃς τὰς θρησκευτικάς σου πεποιθήσεις, οἱαιδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐταί, ἀρκεῖ νὰ εἶναι εἰλικρινεῖς. Ἐν τούτοις, εἰς πάντα σκεπτόμενον ἄνθρωπον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαφεύγῃ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ Σύμπαντος ἀκολουθεῖ ὡρισμένους νόμους, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς συλλήβδην ὀνομάζομεν «Φυσικὸν Νόμον». Θεωροῦντες δὲ ὁλόκληρον τὸ Σύμπαν ὡς ἓν ὑλικὸν καὶ πνευματικὸν συγχρόνως οἰκοδόμημα, δοξάζομεν τὸν Μέγαν αὐτοῦ Ἀρχιτέκτονα, ἀφήνοντες ἀπόλυτον ἐλευθερίαν εἰς ἕνα ἕκαστον νὰ ἀποδίδῃ ὁποιασδήποτε θέλει ἰδιότητας εἰς τὸν Μέγαν αὐτὸν Ἀρχιτέκτονα.

Τί ἰδέαν ἔχεις διὰ τὸν θάνατον;

Α.Β.: (Ἀπαντᾷ).

ΣΕΒ.: Ὁ θάνατος εἶναι ἕνα γεγονός, ἀναπόφευκτον, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει γέννησις. Δὲν πρέπει νὰ τὸν φοβούμεθα, ἀλλὰ νὰ προσπαθῶμεν νὰ κατανοήσωμεν τὴν σημασίαν του. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα δὲν καταστρέφεται μὲ τὸν θάνατον. Ὁ Τεκτονισμὸς πιστεύει εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

Τί σημαίνει «Γνῶθι σαυτόν»;

Α.Β.: (Ἀπαντᾷ).

ΣΕΒ.: Ἡ γνῶσις τοῦ ἑαυτοῦ μας εἶναι ἡ μεγίστη τῶν ἀρετῶν, καὶ τὸ πρῶτον βῆμα διὰ τὴν πνευματικὴν πρόοδον. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ βελτιώσωμεν τὸν ἑαυτόν μας, ὅταν δὲν τὸν γνωρίζομεν κατὰ βάθος, ἔτσι ὅπως ἀκριβῶς εἶναι; Ἡ ἔλλειψις τοῦ «Γνῶθι σαυτὸν» ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ἐγωισμόν, ποὺ εἶναι τὸ μέγιστον τῶν ἐλαττωμάτων.

Εἴπομεν «νὰ χαλιναγωγήσωμεν τὰ πάθη μας». Πῶς τὸ ἐννοεῖς αὐτό, ἀδελφέ μου;

Α.Β.: (Ἀπαντᾷ).

ΣΕΒ.: Τὰ πάθη ἄγουν καὶ φέρουν τὸν ἀμυσταγώγητον ἄνθρωπον, δημιουργοῦντα θυέλλας καὶ καταιγίδας, μέσα εἰς τὰς ὁποίας καταποντίζονται αἱ ὑψηλαὶ ἰδέαι τῆς ἀρετῆς, τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος, καὶ ἐν γένει καταστρέφουν τὰς εὐγενεῖς ὁρμὰς τῆς καρδίας. Καθῆκον, λοιπόν, τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ βελτιώσῃ ἑαυτόν, εἶναι νὰ καταδαμάσῃ τὰ πάθη του, μὴ παρασυρόμενος πλέον ἀπὸ αὐτά.

Τί ἰδέαν ἔχεις διὰ τὸν Ἐλευθεροτεκτονισμόν;

Α.Β.: (Ἀπαντᾷ).

ΣΕΒ.: Ἀρκεῖ, ἀδελφέ μου. Ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμὸς εἶναι φιλοσοφικὸν μυσταγωγικὸν σύστημα καὶ παγκόσμιον Τάγμα, ἀποσκοποῦν εἰς ἀναζήτησιν τῆς Ἀληθείας, εἰς ἄσκησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς πνευματικὴν πρόοδον καὶ ὑλικὴν εὐημερίαν τῆς Ἀνθρωπότητος. Μελετᾷ τὰς λειτουργίας τῆς Φύσεως καὶ συμμορφοῦται πρὸς τὸν Φυσικὸν Νόμον. Διακηρύσσει τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς σκέψεως, τὴν ἀνοχήν, τὴν ἰσότητα δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν, τὴν παγκόσμιον ἀδελφότητα, καὶ τὴν ἀλληλεγγύην. Δέχεται εἰς τὰς τάξεις του πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἀνεξαρτήτως θρησκευτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν τάσεων, ἀλλ' ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν νὰ εἶναι ἐλεύθεροι καὶ χρηστοήθεις. Συνεπῶς ἀποκλείει τοὺς φανατικοὺς καὶ δεισιδαίμονας, τοὺς ἀνηθίκους, ὡς καὶ τοὺς ἀέργους. Ἐρχόμενος, ἀδελφέ μου, εἰς τὰς συγκεντρώσεις μας αὐτάς, θὰ σχηματίσῃς σαφεστέραν ἰδέαν περὶ τοῦ Ἐλευθέρου Τεκτονισμοῦ, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμή, ποὺ θὰ δύνασαι νὰ μυηθῇς εἰς αὐτόν, θὰ εἶσαι περισσότερον προετοιμασμένος καὶ ὥριμος διὰ νὰ δεχθῇς τὸ Τεκτονικὸν Φῶς, ἐὰν ποτὲ ἀποφασίσῃς νὰ τὸ ζητήσῃς

καὶ σοῦ χορηγηθῇ. Εὐχόμεθα ἡ στιγμὴ αὕτη νὰ μὴ εἶναι μακράν.

('Επακολουθεῖ τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Τυπικὸν Λευκῆς ἑορτῆς Υἱοθεσίας Λυκιδέως).

ΣΕΒ.: 'Αδελφὲ Α' 'Επόπτα, διατί συνέρχονται οἱ 'Ελεύθεροι Τέκτονες;

Α' ΕΠ.: Συνέρχονται διὰ νὰ συμβάλουν ὅπως ἐπικρατήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ βασιλεία τοῦ ἀγαθοῦ.

ΣΕΒ.: 'Αδελφὲ Ρήτωρ, πῶς οἱ Τέκτονες ἐργάζονται διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου;

ΡΗΤ.: Διὰ τῆς πειθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ παραδείγματος.

ΣΕΒ.: 'Αδελφὲ Α' 'Επόπτα, ποῖον πρέπει νὰ εἶναι τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τοῦ Τέκτονος;

Α' ΕΠ.: 'Οφείλει νὰ διδάξῃ τὴν ἠθικήν, ἡ ὁποία συνοψίζεται εἰς τὸ «Ὃ σὺ μισεῖς, ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς» καὶ «Νὰ εἶσαι πρὸς τοὺς ὁμοίους σου, ὅπως θέλεις νὰ εἶναι οἱ ἄλλοι πρὸς σέ».

ΣΕΒ.: 'Αδελφὲ Β' 'Επόπτα, ποία εἶναι ἡ δευτέρα ἀρχή μας;

Β' ΕΠ.: Νὰ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ βοηθῶμεν ἀλλήλους.

ΣΕΒ.: 'Αδελφὲ Ρήτωρ, ὑπόδειξέ μας ἄλλα σημεῖα τῆς ἠθικῆς μας.

ΡΗΤ.: Δοξάζομεν τὸν Μέγαν 'Αρχιτέκτονα τοῦ Σύμπαντος, πράττοντες τὸ καλὸν πρὸς τὸν πλησίον μας. Θεωροῦμεν πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακρίτως τάξεως καὶ φυλῆς, ἴσους πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀδελφούς μας. Καταγινόμεθα ἀδιακόπως νὰ πατάσσωμεν τὴν φιλοδοξίαν, τὴν ἀλαζονείαν, τὰς πλάνας καὶ τὰς προλήψεις. 'Αγωνιζόμεθα κατὰ τῆς ἀμαθείας, τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ φανατισμοῦ, ποὺ εἶναι αἱ κύριαι πηγαὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς κακῶν. Συνιστῶμεν τὴν δικαιοσύνην ὡς φύλακα τῶν δικαιωμάτων ἑκάστου, τὴν ἀνεξιθρησκείαν ἡ ὁποία καθιστᾷ πάντα ἄνθρωπον κύριον τῆς συνειδήσεως καὶ διανοίας του, τὴν ὑπομονὴν ἕνεκα τῆς ὁποίας ὑπομένομεν μετὰ καρτερίας τὸν πόνον ὅταν αἱ κατ' αὐτοῦ δίκαιαι προσπάθειαί μας εἶναι ἀνίσχυροι. 'Αγαπῶμεν πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακρίτως. 'Αγαπῶμεν τὸν πλούσιον ὅπως τὸν πτωχόν, τὸν ἀσθενῆ ὅπως τὸν ἰσχυρόν, τὸν σοφὸν ὅπως τὸν ἀμαθῆ. Οἰκτείρομεν τὸν ἀποπλανηθέντα, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ θέσις του, καὶ προσπαθοῦμεν νὰ τὸν ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, προσερχόμενοι μεθ' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων ἀρωγοὶ εἰς τοὺς δυστυχοῦντας καὶ τεθλιμμένους. Δι' ἡμᾶς αἱ τιμαὶ καὶ αἱ ὑλικαὶ ἀπολαύσεις δὲν ἔχουν ἄλλο θέλγητρον, παρὰ τὴν εὐχαρίστησιν ποὺ ἀναγκαίως συνεπάγεται ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ θέσις του εἰς τὸν βέβηλον κόσμον. Τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα ἐπιδιώκομεν εἶναι ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ὁμοίων μας, ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀρετή, διότι αὗται παρέχουν εἰς τὴν ψυχὴν ἀπείρους ἠθικὰς ἀπολαύσεις.

(Τέλος ἀποσπάσματος Τυπικοῦ Λευκῆς ἑορτῆς Υἱοθεσίας Λυκιδέως).

ΣΕΒ.: Ἤκουσας, νέε μας ἀδελφέ, διατί συνέρχονται οἱ Τέκτονες, πῶς ἐργάζονται, ποῖον εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας των, καὶ ποῖα τὰ κύρια σημεῖα τῆς ἠθικῆς των. Μὴ λησμονῇς ὅτι ἂν δὲν εἴμεθα τέλειοι, ἔχομεν ὅμως τὴν τελειότητα ὡς ἰδανικόν μας, καὶ προσπάθησε νὰ ὑπερβάλῃς ὅλους ἡμᾶς κατὰ τὰς ἀρετάς, ὥστε νὰ καταστῇς ὁ ὁδηγὸς καὶ διδάσκαλός μας. 'Εμεῖς θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς καὶ πρόθυμοι νὰ σὲ βοηθήσωμεν εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικήν σου πρόοδον, κατὰ τὰς ἀσθενεῖς μας δυνάμεις. Μελέτησε, λοιπόν, τὴν Φύσιν καὶ σὲ αὐτόν. 'Ενθυμοῦ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κάποια ἀρχικὴ αἰτία, ποὺ διεμόρφωσε τὸ Σύμπαν καὶ τὸ ἐξελίσσει, καὶ ὅτι κάθε ἀνθρώπινον ὂν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἐξελίσσεται ἀπεριορίστως διὰ τῆς Γνώσεως καὶ τῆς 'Αγάπης. Καλλιέργησε, λοιπόν, τὴν Γνῶσιν καὶ τὴν 'Αγάπην. Ἡ

Μητέρα - Φύσις παρέχει εἰς κάθε ἀνθρώπινον ὂν τὰ μέσα διὰ τὴν ὕπαρξίν του καὶ τὴν πνευματικήν του ἐξέλιξιν. Αὐτὰ εἶναι τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου. Ἱερὰ καὶ ἀναφαίρετα. Πρόσεχε καὶ ἀγρύπνει, νὰ μὴ ἐπιτρέψης ποτὲ νὰ καταπνιγοῦν ἀπὸ τὸν δεσποτισμόν, τὸν φανατισμὸν ἢ τὴν ἀμάθειαν. Πρέπει νὰ ὑπάρχη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α ἀσκήσεως τῶν φυσικῶν των δικαιωμάτων. Πρέπει νὰ ὑπάρχη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἰ σ ό τ η ς δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων. Πρέπει νὰ ὑπάρχη μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἀ δ ε λ φ ό τ η ς, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, ἐθνικότητος, φύλου, θρησκείας, ἰδεῶν καὶ πεποιθήσεων, κοινωνικῆς καταστάσεως. Αὐτὸ εἶναι τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Πρέπει νὰ ἀντικατασταθῇ ὁ ἀνταγωνισμὸς διὰ τῆς συνεργασίας, ἡ καχυποψία διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς Ἀγάπης. Καὶ μὴ λησμονήσῃς ποτὲ ὅτι βάσις τῆς ἠθικῆς εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ πλησίον.

Ἡ τελετὴ τῆς εἰσδοχῆς σου εἰς τὴν Λευκὴν Στοὰν «Πυρσός», ἔληξεν.

Ἀδελφὲ Ρήτωρ, ἔχεις τὸν λόγον, διὰ νὰ προσφωνήσῃς τὸν νέον μας ἀδελφόν. (Ἀκολουθεῖ ἡ προσφώνησις).

ΣΕΒ.: Ἀδελφοί μου, ἐὰν ἔχῃ κανεὶς νὰ προτείνῃ τι διὰ τὴν καλυτέραν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν μας, ἢ νὰ ἀνακοινώσῃ τι, νὰ ζητήσῃ τὸν λόγον.

Α' ΕΠ.: Σιγή, ἀδελφὲ Σεβάσμιε.

ΣΕΒ.: Ἐνθυμούμενοι τὰς ἀρχάς μας περὶ ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἂς ἀναλογισθῶμεν ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι πεινῶντες. Εἰς τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν μας, ἂς θέσῃ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ὅ,τι προαιρεῖται εἰς τὸ κιβώτιον τῆς ἀλληλεγγύης, διὰ νὰ ἐκδηλώσωμεν ταύτην καὶ ἐμπράκτως πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας. Καὶ ἤδη θὰ κλείσω τὰς ἐργασίας μας.

Ἀδελφὲ Α' Ἐπόπτα, κρίνεις ὅτι ἐξετελέσαμεν ἐπαρκῶς τὸ καθῆκον μας, συνελθόντες ἐδῶ μὲ ἀδελφικὴν προθυμίαν καὶ ἐργασθέντες μὲ ἀδελφικὴν ἀνοχήν;

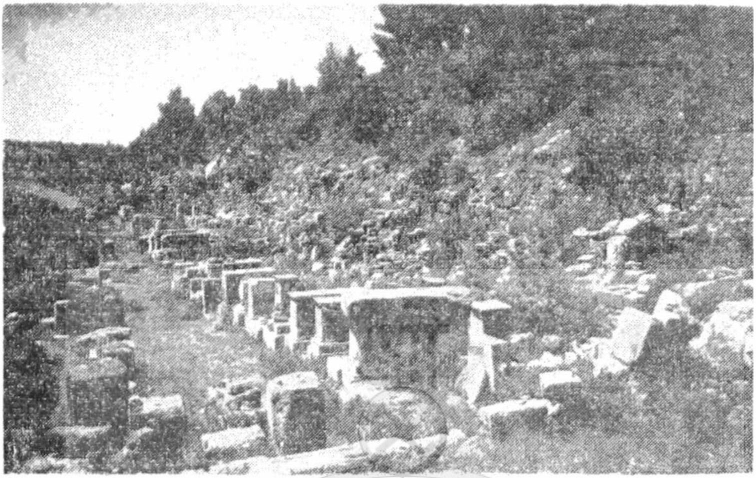
Α' ΕΠ.: Ὄχι, Σεβάσμιε Διδάσκαλε, διότι τὸ φῶς τὸ ὁποῖον ἀπεκομίσαμεν ἐκ τῆς μεταξύ μας ἐπαφῆς, ἔχομεν τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ τὸ μεταφέρωμεν καὶ εἰς τὸν ἔξω κόσμον, βοηθοῦντες καὶ συμβουλεύοντες τοὺς συνανθρώπους μας.

ΣΕΒ.: Ἀδελφὲ Β' Ἐπόπτα. Ὑπάρχει φόβος μήπως, παρασυρόμενοι ἐξ ὑπερβολικοῦ ζήλου, προδώσωμεν μυστικά, διὰ τὰ ὁποῖα ὡρκίσθημεν νὰ τηρήσωμεν ἀπόλυτον σιγήν;

Β' ΕΠ.: Ὄχι, Ἀδελφὲ Σεβάσμιε, διότι ἡ φρόνησις δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μᾶς ἀπολίπῃ, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λησμονήσωμεν τὸν ὅρκον τῆς ἀπολύτου σιγῆς, τὸν ὁποῖον ἐδώσαμεν ὡς τίμιοι καὶ χρηστοήθεις ἄνθρωποι.

ΣΕΒ.: Τότε, φίλτατοι ἀδελφοί, ἂς διακόψωμεν τὰς ἐργασίας μας, καὶ ἂς καταβάλῃ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν σώφρονα προσπάθειαν, ὅπως ἡ ἱερὰ φλόγα τῆς ἀδελφικῆς Ἀγάπης, ἡ ὁποία πρέπει νὰ θερμαίνῃ τὰ στήθη μας, μεταλαμπαδευθῇ καὶ εἰς τὴν ἀμύητον κοινωνίαν, ἐξαγνίζουσα τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ παρασκευασθῇ μία καλυτέρα καὶ εὐτυχεστέρα αὔριον. Ὄρθιοι, ἀδελφοί μου. Ἂς ἀπέλθωμεν ἐν εἰρήνῃ, ἐνθυμούμενοι τὸν περὶ σιγῆς ὅρκον μας, καὶ ἂς καταβάλωμεν συνεχῶς ἐνσυνείδητον προσπάθειαν, ὅπως — κατὰ τὸ δυνατὸν — ἐφαρμόζωμεν εἰς τὴν ζωήν μας τὰς ἀρχὰς αἱ ὁποῖαι κηρύσσονται εἰς τὸ Τυπικόν μας.

Πάντες: Τὸ ὁρκιζόμεθα.

ΤΟ ΑΜΦΙΑΡΕΙΟΝ

Τοῦ κ. ΔΗΜ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Ἕνα ἀκόμη ἀξιόλογο πνευματικὸ κέντρο τῆς ἀρχαίας λατρείας τῆς πατρίδος μας: Τὸ Ἀμφιάρειον ἢ Ἀμφιαράειον, καθὼς θέλουν ἄλλοι. Εὑρίσκεται στὰ βόρεια τῆς Ἀττικῆς, κοντὰ στὸν Ὠρωπό. Πνευματικός του ἄρχοντας, κατὰ τὴν ἀρχαία παράδοσι, ἦταν ὁ Ἀμφιάραος, μάντης καὶ θεραπευτής. Υἱὸς τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος κατὰ τὴν ἀλληγορία. Ἡ καταγωγή του ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Μελάμποδος τῶν Αἰγοσθένων. Ἀργοναύτης καὶ αὐτός.

Μᾶς ἔφερε ἐφέτος ἐδῶ καὶ πάλιν ὁ Ἀρχαιόφιλος. Ἀρχὲς τοῦ Ἰουνίου. Αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ κατάλληλη ἐποχή, στὸ τέλος τῆς ἀνοίξεως, γιὰ νὰ ἐπισκεφθῆ κανεὶς τὴν κατάφυτη καὶ ἀνθισμένη τώρα μαγευτικὴ χαράδρα, στὴν ὁποία εὑρίσκεται ὅ,τι ἔχει ἀπομείνει ἀπὸ τὸ φημισμένο ἱερό. Ἐρείπια, θεμέλια, κολῶνες καὶ μάρμαρα. Αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα ποὺ ἔχει ἀφίσει ὁ χρόνος καὶ ὁ φανατισμός. Τὸ μόνο ποὺ ἔμεινε σεβαστὸ εἶναι ἡ ἱερὴ πηγή, ἡ ὁποία καὶ τώρα ἀκόμη προσφέ-

ρει στὸν ἐπισκέπτη τὸ δροσερὸ νερό της...

Τὰ παλιότερα χρόνια, τὸ αὐτοκίνητο ἔφτανε μόνο στὸν Κάλαμο, τὸ ὄμορφο χωριό. Καὶ ἔτσι περνούσαμε πεζῆ τὸ πυκνὸ πευκόδασος γιὰ νὰ φθάσουμε στὸ ἱερό. Τώρα, μὲ τὸ νέο δρόμο, τὸ αὐτοκίνητο μᾶς πηγαίνει ἕως τὴ χαράδρα, ποὺ εἶναι τὸ Ἀμφιάρειο. Χάσαμε λοιπὸν τὸν χρήσιμο ἐκεῖνο περίπατο, ποὺ μᾶς μάκραινε ἀπὸ τὶς καθημερινὲς πεζὲς σκέψεις καὶ μᾶς παρασκεύαζε κάπως ψυχικὰ γιὰ τὴν ἐπίσκεψι τοῦ μαντείου καὶ τοῦ ἀσκληπιείου... Τί νὰ γίνη ὅμως. Αὐτὰ ἔχει ὁ «πολιτισμός»...

★

Ἡ χαράδρα μὲ τὰ ἀρχαῖα ποὺ ἔχουν φανερώσει οἱ ἀνασκαφὲς ἀρχίζει δυτικὰ καὶ πηγαίνει πρὸς τὰ ἀνατολικά. Δυτικὰ εἶναι ὅ,τι μένει ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο ναό, ποὺ ἦταν ἀφιερωμένος στὸν Ἀμφιάραο. Δωρικὸς ὁ ναὸς «ἐν παραστᾶσι» καθὼς λέγουν οἱ ἀρχαιολόγοι. Μέσα στὸ ναὸ ἦτο τότε τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀμφιαράου, «καὶ Ὠρωπίοις ναὸς τέ ἐστι Ἀμφιαράου καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου», γράφει ὁ Παυσανίας στὰ Ἀττικά του. Ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ ναό, στὰ ἀνατολικά του, ὅπως σὲ ὅλους τοὺς ἀρχαίους ναούς, ἦτο ὁ βωμός, ἕνας μεγάλος βωμός, ποὺ μέρος του σώζεται σήμερα. Καθὼς μᾶς λέγει ὁ Παυσανίας, ὁ μέγας αὐτὸς βωμὸς ἦτο χωρισμένος σὲ πέντε μέρη, εἶχε δὲ ἀφιερωθῆ σὲ θεούς, θεές, ἥρωες, ἡρωΐδες καὶ νύμφες.

Κοντὰ στὸ βωμὸ σώζονται δεκάδες βάσεις ἀγαλμάτων. Τὰ ἀγάλματα δὲν ὑπάρχουν βέβαια τώρα. Εἶχαν καὶ αὐτὰ τὴν τύχη τῶν ἄλλων. «Ἐς ἔδαφος φέρειν», εἶχε διατάξει κάποιος ἀπὸ τὸ Βυζάντιο...

Πιὸ ἀνατολικὰ τοῦ βωμοῦ ὑπάρχουν ἀκόμη πολλὰ ἀπὸ τὸ περίφημο «ἐγκοιμητήριον», εἶδος μεγάλης στοᾶς (110Χ11 μ.), βόρεια δὲ ἀπ᾽ αὐτὸ σώζονται ἀρκετὰ ἀπὸ τὸ θέατρο. Κοντὰ στὶς βάσεις τῶν ἀγαλμάτων ὑπάρχει τὸ μικρὸ μουσεῖον.

Ὅλα αὐτὰ ἦσαν κλεισμένα μὲ τεῖχος, ποὺ διακρίνονται ἀκόμη διάφορα μέρη του.

★

Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀμφιαράου ἦτο συγχρόνως μαντεῖον καὶ ἀσκληπιεῖο. Ἔδιδε χρησμοὺς καὶ ἔκαμνε θεραπεῖες. Στὴν ἀκμὴ τῆς ἀρχαίας λατρείας τῆς πατρίδος μας ἦτο καὶ αὐτὸ ξακουστὸ καὶ σεβαστό. Ἐπήγαιναν ἐκεῖ ὄχι μόνον Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ ξένοι γιὰ χρησμοὺς καὶ γιὰ θεραπεῖες.

Ὁ τρόπος τῆς λειτουργίας του δὲν ἔμοιαζε μὲ τοὺς τρόπους τῶν ἄλλων μαντείων ἢ ἀσκληπιείων. Τοὺς χρησμοὺς δὲν ἔδιδε τὸ ἱερατεῖο, οὔτε ἔκαμνε τὴν διάγνωσι τῶν ἀσθενειῶν. Μόνον βοηθοῦσε. Ἀπὸ ὅ,τι τώρα γνωρίζουμε, ὅποιος ἐπήγαινε ἐκεῖ, μετὰ τὸν ἀπαραίτητο καθαρμό, ἐθυσίαζε κριὸ καὶ ἐκοιμᾶτο ἐπάνω στὸ δέρμα του στὸ ἐγκοιμητήριο. Σὲ ὄνειρο δὲ ποὺ ἔβλεπε τοῦ ἐδίδετο ὁ χρησμὸς ἢ ὁ τρόπος τῆς θεραπείας.

Ὅλα αὐτὰ τώρα φαίνονται τουλάχιστον παράδοξα ἂν ὄχι ἁπλοϊκά, ποὺ δὲν ἔχουν καμμία

βάσι. Ὁ τρόπος ποὺ σκεπτόμεθα σήμερα εἶναι πολὺ ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὶς σύγχρονες ἀντιλήψεις. Μᾶς περιορίζει ἡ ἐπιστήμη, ποὺ μᾶς ἔχει τόσο θαμβώσει μὲ τὰ κατορθώματά της, ἰδίως μὲ τὴν τεχνικὴ πρόοδο, ὥστε νὰ τὴ θεωροῦμεν ἀλάθητη. Μᾶς βάζει ἄλλα ἐμπόδια ὁ δογματισμός. Μᾶς φράζει τὸ δρόμο ἡ σύγχρονη φιλοσοφικὴ μέθοδος, ποὺ καὶ αὐτὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη ἢ ἀπὸ τὸ δόγμα ἢ καὶ ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ μαζί. Ὅλα τοῦτα τὰ ἐμπόδια εἶναι δύσκολο ἢ καὶ ἀδύνατο νὰ τὰ ξεπεράσουμε. Μᾶς λείπει ἡ ψυχικότης, ποὺ ἔχει ἀτροφήσει μὲ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ νοητικοῦ μας. Ὁ ὀρθολογισμός μας ἔχει ἀποβῆ σχεδὸν ἄκρατος. Λέγουμε πὼς εἴμεθα ἄνθρωποι πνευματικοί. Ὁμιλοῦμε ἢ διαβάζουμε γιὰ κίνησι πνευματική, γιὰ πνευματικὲς ἐκδηλώσεις, γιὰ ἱδρύματα πνευματικά, γιὰ ἀνθρώπους πνευματικοὺς καὶ τόσα ἄλλα παρόμοια. Ἀλλὰ ὁ ὅρος «πνεῦμα» ἔχει μεταπέσει στὴν ἐποχή μας. Σημαίνει τὴ διάνοια, τὸ νοῦ καὶ τίποτε ἄλλο. Ὁ νοῦς κυριαρχεῖ σήμερα. Ἔχει γίνει ὑπερτροφικός.

Στὴν ἀρχαία ὅμως σκέψι ὁ ὅρος «πνεῦμα» ἄλλο πρᾶγμα ἐσήμαινε. Καθώριζε μιὰ κατάστασι νοήσεως, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, σὰν μιὰ λειτουργία, στὴν ὁποία μετέχει καὶ ἡ ψυχὴ (ποὺ τὴν ἔχουμε σήμερα ξεχάσει) καὶ ὁ νοῦς, ἡ ὁποία κατάστασις τέρμα δὲν ἔχει. Γιατί, καθὼς ἔλεγαν τότε, καὶ ἡ ψυχὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαιρῆται ἀπὸ τὸ νόμο τῆς ἐξελίξεως ποὺ εἶναι παγκόσμιος. Ἐγνώριζαν στὰ ἀρχαῖα χρόνια τί εἶναι ἡ ψυχὴ (δὲν ἔκαναν ψυχολογία ἄψυχη, ὅπως κάνουμε σήμερα) καὶ ἦσαν πνευματόδοξοι. Δηλαδὴ ἐσπούδαζαν καὶ ἐγνώριζαν τί εἶναι τὸ «πνεῦμα» καὶ ἔτσι τὸ τιμοῦσαν.

Ἦσαν καὶ ἐκεῖνοι πραγματισταί, ὅπως εἴμεθα καὶ ἡμεῖς σήμερα, ἀλλὰ ὄχι μονόπλευροι. Ἦσαν πραγματισταὶ πέρα γιὰ πέρα. Ἐὰν ἠμπορούσαμε σήμερα νὰ τοὺς ἐρωτήσουμε ποῖος ἄνθρωπος εἶναι πνευματικός, θὰ μᾶς ἀπαντοῦσαν ἴσως ὅτι εἶναι ἐκεῖνος ποὺ προσπαθεῖ εἰλικρινὰ νὰ ἐξαγνισθῆ ἀπὸ τὶς διάφορες κακίες ποὺ ἔχει σὰν ἄνθρωπος καὶ ποὺ ἀγαπᾶ τὴν ὑψηλότερη, τὴ θεία γνῶσι. Δὲν ξεχώριζαν τότε τὴ γνῶσι ἀπὸ τὴν ἀρετή... Τὴ σύζευξι αὐτὴ δύσκολα τὴ βρίσκουμε στὸν καιρό μας. Ἀποτελεῖ ἐξαίρεσι.

★

Ὕστερα ἀπὸ αὐτά, ἂς γυρίσουμε στὸ θέμα μας, γιὰ νὰ συνεχίσουμε τὴν ἀφήγησί μας, μὲ τὸν ἀρχαῖο ὅμως τρόπο σκέψεως... Ὁ ἀναχρονισμὸς δὲν βλάπτει πάντοτε...

Μὲ τὸν τρόπο λοιπὸν αὐτὸ θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἐξετάσουμε τὴ σημασία τοῦ Ἀμφιάραου, ποὺ ἦτο ὁ πνευματικὸς ἄρχων τοῦ ἱεροῦ, καθὼς τὸν παρουσιάζει ἡ ἀρχαία παράδοσι.

Ἦτο υἱὸς τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ μαντικοῦ θεοῦ, τοῦ ἄνακτος τῶν Δελφῶν. Δηλαδὴ κατεῖχε τὴ μαντικὴ τέχνη. Ἡ καταγωγή του ἦτο ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Μελάμποδος τοῦ ἄρχοντος τῶν Αἰγοσθένων, ποὺ ἦτο καὶ ἐ-

κεῖνος μάντης καὶ ἰατρός. Καὶ ἀπὸ τὸ γένος ποὺ κατήγετο ἐγνώριζε τὴ μαντική, ἀλλὰ καὶ πῶς γίνονται οἱ θεραπεῖες. Ἦτο καὶ αὐτὸς Ἀργοναύτης. Ἀργοναῦτες ὅμως ἦσαν οἱ ἥρωες καὶ οἱ μυσταγωγοί, κατὰ τὴν παράδοσι. Ἦτο ἥρως πνευματικός, ἀφοῦ ἔκαμνε ἄθλους. Συνέλαβε τὸν κάπρο τῆς Καλυδῶνος, σὰν τὸν Ἡρακλῆ ποὺ κυνήγησε τὸν Ἐρυμάνθιο κάπρο.

Καὶ μία ἀλληγορία ἀπὸ τὴν παράδοσι γιὰ τὸν Ἀμφιάραο, γιὰ κάθε Ἀμφιάραο: Ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὰς Θήβας ἐπὶ ἅρματος (ἦτο καὶ αὐτὸς ἕνας τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις τοῦ μύθου), τὸν κατεδίωκε ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ Ποσειδῶνος, ὁ Περικλύμενος, ὁ δὲ θεὸς Ζεὺς τὸν ἐκεραύνωσε καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἀθανασία. Τὸν ἐθεοποίησε.

Τί ἑρμηνεία ἠμπορεῖ νὰ δώση κανεὶς σ' αὐτὸ τὸ μῦθο; Δύσκολο πολύ. Αἱ Θῆβαι ἦσαν ἑπτάπυλοι, κατασκεύασμα τοῦ Κάδμου. Ὁ Ἀμφιάραος ἔφυγε ἀπὸ ἐκεῖ. Τὸν κατεδίωκε ὁ Περικλύμενος, τὸ παιδὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ὁ θεὸς Ζεὺς τὸν ἔκαμε ἀθάνατο μὲ τὸν κεραυνό του...

Καθὼς φαίνεται, πρόκειται γιὰ ἀλήθειες πνευματικές, ποὺ μὲ πολλὴ ἐπιμέλεια εὑρίσκονται κρυμμένες, ὥστε σχεδὸν τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐξηγηθῆ.

Ἐκεῖνο μόνον ποὺ ἠμπορεῖ νὰ γνωρίζουμε εἶναι οἱ γενικὲς γραμμὲς τῆς ἀρχαίας ἐσωτερικῆς παραδόσεως, τῆς οἰκονομίας της. Μέσον εἶχε τὴν κάθαρσι, τὸν ἐξαγνισμὸ ἀπὸ τὰ γήϊνα. σκοπὸ δὲ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἁγνοῦ μύστου, τὴν ἀπολύτρωσι.

Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη: Ὁ Περικλύμενος ἦτο καὶ αὐτὸς Ἀργοναύτης. Ἦτο ἄρχων τῶν ὑδάτων σὰν τὸν πατέρα του, τὸν θεὸ Ποσειδῶνα. Τὸ λέγει καὶ τὸ ὄνομά του, ποὺ γίνεται ἀπὸ τὸ «περικλύζομαι», δηλαδὴ εἶμαι μέσα στὰ νερά. Καὶ ὁ Ἀμφιάραος; Τὸ ὄνομά του προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀ μ φ ὶ (ἐδῶ ὄχι ἑκατέρωθεν, ἀλλὰ ὑ π ε ρ ά ν ω) καὶ τὸ ἀ ρ ά ο μ α ι (δέομαι, κ ο ι ν ω ν ῶ). Δηλαδὴ ὁ κοινωνῶν μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ. Εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ μυσταγωγοῦ.

Μεγάλες ἀλήθειες, καθὼς φαίνεται, κρύβει μὲ τόση τέχνη ἡ Ἑλληνικὴ Μυθολογία, τὴν ὁποία τόσον ἔχει παρεξηγήσει καὶ τόσον ἔχει ἀδικήσει ἡ σύγχρονή μας σκέψι. Ὅσοι ὅμως δὲν σκέπτονται μόνον «σύγχρονα», ἀλλὰ καὶ μὲ κάποιον «ἀναχρονισμό», ποὺ τόσον εἶναι ὠφέλιμος σὲ θέματα σὰν τὸ παραπάνω, ἀντὶ νὰ παρεξηγοῦν προσπαθοῦν νὰ ἐξηγοῦν καὶ ἀντὶ νὰ ἀδικοῦν, δικαιώνουν, ἐκτιμοῦν καὶ σέβονται. Καὶ θαυμάζουν τὰ θαυμάσια!

ΔΗΜ. Α. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΤΙ ΛΕΓΕΙ Ο ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

Κάρμα καὶ Διαλογισμὸς

Ἐρώτησις: Γιατί μερικοὶ ἄνθρωποι νὰ γεννιοῦνται φτωχοί, ἐνῶ ἄλλοι ἔρχονται στὸν κόσμο πλούσιοι καὶ εὐτυχεῖς;

ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ: Σεῖς τί φαντάζεσθε; Ὁ Νόμος τῆς ἀνταποδόσεως — τὸ Κάρμα; Ἀντὶ νὰ μὲ ρωτᾶτε καὶ νὰ περιμένετε ἀπάντησι ἀπὸ μένα, γιατὶ δὲν διακρίνετε αὐτὸ ποὺ αἰσθάνεσθε; Νομίζετε πὼς εἶναι κάποια μυστηριώδης πορεία; Σὲ μιὰ προηγούμενη ζωὴ ἔζησα εὐγενικά, ἑπομένως ἀνταμείβομαι, γι' αὐτὸ ἔχω πλούτη καὶ θέσι κοινωνική! Ἢ ἐφέρθηκα πολὺ ἄσχημα σὲ προηγούμενη ζωὴ καὶ τώρα τὸ πληρώνω ἀκριβά!

(Σημείωση Συντάξεως: Ἀναφερόμεθα στοὺς σχετικοὺς στίχους ἀπὸ τὸ «Φῶς τῆς Ἀσίας» τοῦ Ἄρνολδ:

Ὅποιος ἄλλοτε ἐμόχθησε σὰν δοῦλος,
σὰν ἡγεμὼν μπορεῖ νὰ ἐπανέλθη
γιὰ τὴν εὐγενική του ἀξία καὶ γιὰ ὅ-
σα φάνηκε ἄξιος·
Καὶ ὅποιος ἦτο βασιλεύς, ρακένδυτος
θὰ νὰ περιπλανᾶται
γιὰ πράξεις ποὺ ἐξετέλεσε ἢ ποὺ εἶχε
παραλείψει.)

Αὐτὸ εἶναι ἕνα πολὺ περίπλοκο πρόβλημα. Ὅταν ὁ ἄπληστος καὶ ὁ καταφερτζῆς, περνώντας μέσ' ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση, φθάνουν στὴν κορυφή, τὸ λάθος βαρύνει τὴν κοινωνία. Διότι ὅλοι μας θέλουμε ν' ἀνεβοῦμε τὴ σκάλα καὶ νὰ φθάσωμε στὴν κορυφή, ἔτσι, ὁ καθένας μας, ποδοπατοῦμε τὸν καθένα· καὶ ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ποδοπατεῖται, ποὺ καταστρέφεται ρωτάει: «Γιατί νὰ εἶναι τόσο ἄδι-

κη ἡ ζωή; Ἐσεῖς ἔχετε τὰ πάντα, ἐγώ, μολονότι εἶμαι ἱκανός, δὲν ἔχω τίποτα». Ἐνόσω θὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ σκαρφαλώνωμε τὴν κλίμακα τῆς ἐπιτυχίας, θὰ ὑπάρχουν πάντοτε οἱ ἄρρωστοι καὶ οἱ πεινασμένοι. Ἡ ἐπιθυμία γιὰ ἐπιτυχία πρέπει νὰ κατανοηθῆ, ἀντὶ νὰ ρωτοῦμε γιατὶ ὑπάρχουν οἱ πλούσιοι καὶ γιατὶ μερικοὶ μὲ ταλέντο εἶναι φτωχοί. Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει ν' ἀλλάξη εἶναι ἡ ἐπιθυμία γιὰ ἄνοδο, νὰ εἶναι κανεὶς μεγάλος ἄνθρωπος, νὰ ἔχη ἐπιτυχία. Ὅλοι φιλοδοξοῦμε γιὰ ἐπιτυχία, ἢ ὄχι; Ἐκεῖ — καὶ ὄχι στὸ Κάρμα ἢ κάτι ἄλλο ἀκατανόητο — βρίσκεται τὸ σφάλμα. Τὸ πραγματικὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι θέλομε ὅλοι νὰ εἴμεθα στὴν κορυφὴ ἢ τουλάχιστον στὰ μισὰ πρὸς τὴν κορυφή. Καὶ ἔτσι, ἐνῶ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ὤθηση νὰ γίνωμε μεγάλοι, νὰ εἴμαστε «κάτι» στὸν κόσμο, θὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ ἔχωμε τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς φτωχούς, ἐκείνους ποὺ ἔχουν ταλέντο καὶ τοὺς ἄλλους, ποὺ δὲν ἔχουν.

Ἐρώτησις: Πιστεύετε ὅτι μιὰ ἐπανάληψι λέξεων, ὁπωσδήποτε ἱερῶν, εἶναι διαλογισμός;

ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ: Ὁ διαλογισμὸς δὲν μπορεῖ νἄρθη μέσω ὁποιασδήποτε ἐπαναλήψεως λέξεων, μέσω αὐτοῦ ποὺ οἱ Ἰνδοὶ τὸ ὀνομάζουν mantras καὶ σεῖς τὸ ὀνομάζετε προσευχή. Προσευχὲς καὶ mantras κάνουν μονάχα τὸ νοῦ νὰ κοιμᾶται. Μὲ τὸ νὰ μουρμουρίζετε μιὰ σειρὰ ἀπὸ λέξεις καὶ νὰ τὶς ἐπαναλαμβάνετε, μπορεῖτε ν' ἀποκοιμίσετε τὸν ἑαυτό σας μιὰ χαρὰ — πρᾶγμα ποὺ κάνουν πολλοὶ ἀπὸ μᾶς. Σ' αὐτὴ τὴν ὑπνωτικὴ κατάσταση αἰσθανόμαστε πὼς ἔχομε φθάσει σὲ μιὰ ἐξαιρετικὴ θέσι· αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι διαλογισμός. Εἶναι ἁπλῶς μιὰ νάρκωσι τοῦ ἑαυτοῦ σας μὲ λέξεις. Μπορεῖτε ἐπίσης νὰ ναρκώσετε τὸν ἑαυτό σας παίρνοντας ὡρισμένες χημικὲς οὐσίες, ἢ πίνοντας, ἢ καὶ μὲ διάφορους ἄλλους τρόπους· μὰ εἶναι φανερὸ πὼς αὐτὸ δὲν εἶναι διαλογισμός.

Ὁ διαλογισμὸς εἶναι πράγματι κάτι τὸ ἔκτακτο, καὶ εἶναι κάτι ποὺ πρέπει νὰ κάνετε καθημερινῶς. Ἀλλὰ ὁ διαλογισμὸς δὲν εἶναι χωρισμένος ἀπὸ τὴ ζωή. Δὲν εἶναι κάτι ποὺ θὰ γίνη τὸ πρωὶ καὶ θὰ ξεχαστῆ τὸ ὑπόλοιπο τῆς ἡμέρας — ἢ ποὺ θὰ τὸ θυμηθῆτε καὶ θὰ τὸ χρησιμοποιήσετε σὰν ἕναν ὁδηγὸ στὴ ζωή σας. Αὐτὸ δὲν εἶναι διαλογισμός.

Διαλογισμὸς εἶναι μιὰ ἐπίγνωσι κάθε σκέψεως, κάθε συναισθήματος, κάθε πράξεως, καὶ αὐτὴ ἡ ἐπίγνωσι μπορεῖ νὰ πηγάση μόνο ὅταν δὲν ὑπάρχει καταδίκη, ὅταν δὲν ὑπάρχει κρίσι, οὔτε σύγκρισι. Ἁπλῶς βλέπετε τὸ κάθε τί ἔτσι ὅπως εἶναι, ποὺ σημαίνει ὅτι ἔχετε ἐπίγνωσι τοῦ περιορισμοῦ σας, εἴτε συνειδητοῦ εἴτε ἀσυνείδητου, χωρὶς νὰ τὸν διαστρέφετε ἢ νὰ προσπαθῆτε νὰ τὸν μεταβάλλετε. Βλέπετε ὅλες τὶς ἀπαντήσεις, τὶς ἀντιδράσεις, τὶς γνῶμες, τὰ κίνητρα, τὶς παρακινήσεις μέσα στὸν ἑαυτό σας. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι μόνον ἡ ἀρχή.

Ἂν εἴχατε ἕνα θρησκευτικὸ νοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ διαλογίζεσθε. Πρέπει νὰ εἴσαστε ἐνήμε-

ροι τῶν αἰσθημάτων σας, εὐαίσθητοι σὲ κάθε κίνησι τῆς σκέψεώς σας — πρᾶγμα ποὺ δὲν εἶναι συγκέντρωσι. Ἡ συγκέντρωσι εἶναι πολὺ εὔκολη. Κάθε παιδὶ τοῦ σχολείου τὴν μαθαίνει. Ὁ διαλογισμὸς ὅμως δὲν εἶναι τὸ νὰ εἴμαστε ἀπορροφημένοι σὲ κάτι. Ὅταν ἕνα μικρὸ παιδὶ εἶναι ἀπορροφημένο σ᾿ ἕνα παιχνίδι, εἶναι πολὺ ἥσυχο, εἶναι ἐντελῶς ἕνα μὲ τὸ παιχνίδι. Κι᾿ αὐτὸ θέλουν οἱ περισσότεροι ἀπὸ μᾶς: θέλομε νὰ εἴμαστε ἀπορροφημένοι σὲ κάτι, ταυτισμένοι μὲ ἕνα παιχνίδι, μὲ μιὰν ἰδέα, μὲ μιὰ πίστη, μὲ ἕνα σχέδιο. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι διαλογισμός.

Ὁ διαλογισμὸς εἶναι κάτι πολὺ πέρα ἀπ᾿ ὅλο τοῦτο τὸ ἄγουρο σκέπτεσθαι. Διαλογισμὸς εἶναι ἐκείνη ἡ κατάστασι τῆς ἐγρηγόρσεως στὴν ὁποίαν ὑπάρχει προσοχὴ σὲ κάθε σκέψι καὶ σὲ κάθε συναίσθημα καὶ ἀπὸ τούτη τὴν προσοχὴ ἔρχεται ἡ σιωπὴ — ποὺ δὲν εἶναι ἡ σιωπὴ τῆς πειθαρχίας, τοῦ ἐλέγχου. Ἡ σιωπὴ ποὺ κατορθώνεται μέσω τῆς πειθαρχίας, μέσω τοῦ ἐλέγχου, εἶναι ἡ σιωπὴ τῆς παρακμῆς τοῦ θανάτου. Ὅμως ὑπάρχει μία σιωπὴ ποὺ ἔρχεται στὸ εἶναι φυσικά, ἀβίαστα, χωρὶς κἂν νὰ ἔχετε συνείδησι αὐτῆς, ὅταν ὑπάρχει ἡ προσοχὴ ἐκείνη στὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει πειραματιζόμενος, οὔτε παρατηρητής, οὔτε σκεπτόμενος. Ἡ σιωπὴ αὐτὴ εἶναι πραγματικὰ ἀθωότης· καὶ μέσα σ᾿ αὐτὴν τὴ σιωπὴ — χωρὶς νὰ τὸ ἔχετε προσκαλέσει, χωρὶς τὴν ἀναζήτησι ἢ τὴν ἐρώτησί σας — τὸ ἄγνωστο μπορεῖ νὰ ἔρθη.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

Ὁ ἐσώτερος ἑαυτός μας

Εἴμεθα, οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι, τόσο κουρασμένοι καὶ θλιμμένοι ἀπὸ τὴ ρουτίνα τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν ὁμοιομορφία τῆς τυποποιημένης σκέψεως, ὥστε αὐθόρμητα ποθοῦμε νὰ ἀνακαλύψωμε καὶ νὰ ζήσωμε κάτι τὸ νέο, τὸ ζωογόνο καὶ ἐμπνευσμένο. Καὶ γνωρίζομε ὅλοι πόσο δύσκολη εἶναι ἡ ἀποκάλυψις, διότι εἴμεθα πάντοτε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ στενοῦ, περιωρισμένου περιβάλλοντος, ποὺ δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ὑπερβῶμεν, γιὰ νὰ φθάσωμε σὲ ψηλότερα ἐπίπεδα ἐντυπώσεων καὶ κατανοήσεως.

Ἐν τούτοις, εἶναι δυνατόν, μὲ ὡρισμένες ἀπαραίτητες προϋποθέσεις, νὰ ἀρχίσωμε τὴν πραγματοποίησι τοῦ εὐγενοῦς αὐτοῦ πόθου μας.

Πρέπει, ὡς ἄτομα, μὲ διαρκῆ ἔνθερμη προσπάθεια, διαλογισμὸν

καὶ ἔφεσιν, νὰ φέρωμε στὴν ἐπιφάνεια — νὰ συνειδητοποιοῦμε — ὅ,τι ἀληθινὸ καὶ ὡραῖο εἶναι κρυμμένο στὰ βάθη τοῦ Εἶναι μας.

***

Ἡ διόρασις καὶ γενικὰ αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις πρέπει νὰ ἀναπτύσσωνται φυσιολογικά, μὲ βάσι πνευματικὴ καὶ ἠθική. Νὰ ἀκολουθοῦν τὴν ἐνόρασι — τὸ στοιχεῖον ἑνότητος καὶ ἀγάπης. Ἡ τεχνικὴ ἀνάπτυξίς των, χωρὶς τὴν ὀρθὴ ἐξέλιξι, ἐγκυμονεῖ κινδύνους γιὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχή.

Ἡ ἄγνοια καὶ ὁ φόβος διαχωρίζουν τὸ φυσικὸ ἀπὸ τὸ ὑπερφυσικό, ποὺ εἶναι ἡ ἐπέκτασις τοῦ φυσικοῦ.

Ἡ ὀρθὴ πεῖρα ἐξουδετερώνει τὴν ἀμφιβολία. Ὁ θαρραλέος ἐρευνητὴς δὲν φοβᾶται τὴν ἀμφιβολία, τὴν ἀναγνωρίζει ὡς στοιχεῖον προόδου, τὴν προκαλεῖ καὶ τὴν ἀντιμετωπίζει.

Μὲ πολὺ μόχθο, πτώσεις καὶ δάκρυα ἀποκτᾶται ἡ ἀληθινὴ ταπεινοφροσύνη, ποὺ εἶναι τῆς ἀγάπης τὸ ἄρωμα.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ὁραματίζεται τὸ Τέλειον, κάθε σκέψις του, ἡ συνάφειά του μὲ τὸ κάθε τι, εἶναι εὐκαιρία ἀνακαλύψεως καὶ πνευματικῆς προόδου.

Θλῖψις καὶ χαρὰ ἐναλλάσσονται πάντοτε στὴν ψυχὴ τοῦ σκλάβου τῶν ἀντιθέσεων καὶ τῆς ἀγνοίας, ἕως ὅτου ἀποκτήσῃ τὴν πλήρη ἐλευθερία, ποὺ εἶναι πέραν τοῦ ζεύγους τῶν ἀντιθέσεων — τῆς χαρᾶς καὶ τῆς θλίψεως.

Ἡ ἐπιδίωξις τῆς ὡραιότητος καὶ ἡ ἀπόκρουσις τῆς ἀσχημίας εἶναι παραπλανητικὴ ἀντίθεσις, περιωρισμένης ὀπτικῆς ἱκανότητος. Ἡ ὡραιότης εὑρίσκεται παντοῦ καὶ πάντοτε, ὑπὸ οἱανδήποτε μορφή, ποικίλλει μόνον ἡ ἱκανότης ἀνακαλύψεως τοῦ πραγματικοῦ κάλλους, ποὺ πραγματοποιεῖται προοδευτικὰ μὲ ὀρθὸν αὐθορμητισμό.

Τὰ δάκρυα δὲν εἶναι πάντοτε ἀδυναμία ἢ πόνος, εἶναι θεία εὐλογία καὶ ἰσχύς, ὅταν λατρεύωμε ἀληθινὰ τὸ Ὑπέρτατον!

Τὰ προσωπικὰ διανοητικὰ ἐπιτεύγματα, χωρὶς τὴν ἀρετὴ τῆς διακρίσεως τῶν αἰωνίων ἀξιῶν, εἶναι παραπλανητικά, εἶναι ἡ πλάνη τῶν φαινομένων. Ἡ πραγματικὴ κατανόησις, ποὺ εἶναι ὑποχρεωτικὰ ἀπρόσωπος καὶ φύσεως καθολικῆς, εἶναι Μεταμόρφωσις — βίωμα — προοδευτικὴ εἰσχώρησις εἰς τὴν Ἀλήθεια. τὴν Ἁρμονία — Ἀγάπη — Σοφία — τὴν Ἑνότητα τοῦ Παντός.

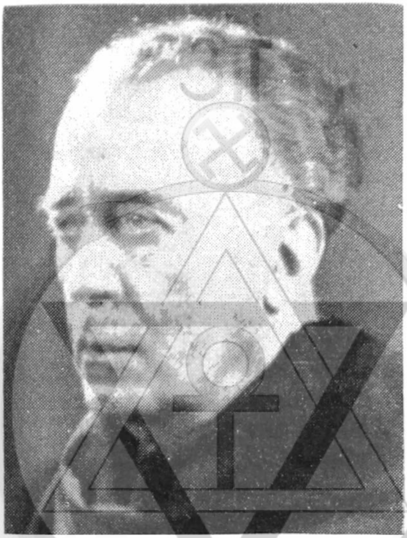
Ἡ γνῶσις μεταδίδεται, ἡ Σοφία ἀποκαλύπτεται. Ὀρθή, ἀπρόσωπος ἔμπνευσις εἶναι ἀποκεκαλυμμένη Σοφία. Σοφία μεταδιδομένη, ἀποβαίνει ἐπίκτητος γνῶσις.

Ὅπως ὁ ἐμπνευσμένος καλλιτέχνης, ὁ ἐπεξεργαζόμενος μὲ ἀγάπη τὸν πίνακά του, μένει ἀνικανοποίητος ἀπὸ τὸ ἔργον του, ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Πνεύματος, μὲ τὸ ἐπίμονον ὅραμα τῆς τελειότητος, βελτιώνων ἀδιαλείπτως ἑαυτόν, μὴ συγκινούμενος ἀπὸ ἐπιδοκιμασίες ἢ ἐπικρίσεις, μένει ἀνικανοποίητος ἀπὸ τὰς ἐπιτεύξεις του.

ΓΕΡΑΣ. ΒΛΑΧΟΣ

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Ο ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΟΥΒΑΡΙΣ

Ὑπὸ **Εὐαγγέλου Π. Φωτιάδου**
Γεν. Διευθυντοῦ Ἐθν. Βιβλιοθήκης

Ὁ χαράσσων τὰς γραμμὰς ταύτας ἐδημοσίευσε τὴν π ρ ώ τ η ν περὶ τοῦ Λούβαρι νεκρολογίαν εὐθὺς ἅμα τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἰς τὰ «Στρατιωτικὰ Νέα» (ἀρ. 478 — 479, 30 Ἀπριλίου — 7 Μαΐου 1961). Τελευταίως ἐξεδόθη ἡ ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μὲ μακρὰν καὶ λαμπρὰν εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κυρίου Μάρκου Σιώτη. Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πενταετίας ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐθεωρήσαμεν καθῆκον νὰ ἐπανέλθωμεν.

Ἀδόκητος θάνατος ἐβύθισε πρὸ πενταετίας εἰς λυγρὸν πένθος τὰ ἑλληνικὰ γράμματα: Ὁ θάνατος τοῦ Νικολάου Λούβαρι. Ἔφυγε βεβαίως πλήρης ἡμερῶν, ὅπως λέγομεν κατὰ συνθήκην. Ἦτο ὑπερεβδομηκοντούτης. Ἀλλ' ἦτο ὑγιὲς κύτταρον, σωματικὸν καὶ πνευματικόν, καὶ εἶχε δυνατότητας πολὺ μακροτέρου βίου. Ἐξ ἄλλου εἶχε καὶ κατὰ τὰ ὕστατα ἔτη τὴν πνευματικὴν διαύγειαν τῆς νεότητός του καὶ ἐκπλήσσουσαν εὐφορίαν στοχασμοῦ καὶ συγγραφικοῦ ἀμητοῦ. Τὸ θεῖον ὅμως ἀνήρπασεν εἰς τὴν ὥραν αὐτὴν τῆς πλησμονῆς τὸ ἐκλεκτόν του σκεῦος, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ζωὴ ἐπεφύλαξε τὰς ὑψίστας τῶν τιμῶν ἀλλὰ καὶ βαρὺ καὶ πλῆρες τὸ ποτήριον τῆς πικρίας. Καὶ θὰ ἀπάλυνεν ἴσως τὴν πικρίαν μετὰ θάνατον, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ μεταστάντος, ἡ κατὰ πάντα ἀξία τοῦ ἀνδρός, δημοσίᾳ δαπάνῃ, κηδεία, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶπαν τὸν δίκαιον ἔπαινον ἄλλοι πολλοὶ καὶ κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς τότε Κυβερνήσεως Παναγιώτης Κανελλόπουλος, ὁ Θεόδ. Τουρκοβασίλης, ὁ Παναγιώτης Μπρατσιώτης.

Εἶδε τὸ φῶς ὁ Λούβαρις εἰς τὴν Τῆνον, εἰς τὴν νῆσον τῆς Κυρίας τῶν Ἀγγέλων. Ἐκεῖ τὸ πρῶτον ἐξετράφη ἡ ἐγγενὴς μυστικὴ καὶ ρωμαντική του διάθεσις, ἐκεῖ ἐπαιδεύθη τὰ πρῶτα γράμματα ἕως ὅτου ἐδέχθη αὐτὸν ἡ Ριζάρειος Σχολή, τὸ μεγαλύτερον σχολεῖον τῆς χώρας, σχολεῖον πράγματι ἀνθρωπιστικόν, ἑστία εὐρείας καὶ γνησίας ἑλληνοχριστιανικῆς καλλιεργείας: Εἰς τὰς αἰθούσας τῆς σχολῆς αὐτῆς, εἰς τὴν ἐξαίρετον βιβλιοθήκην της, εἰς τὸν ὑποβλητικὸν καὶ πολύδενδρον περίβολόν της συνέδεσεν ὁ Λούβαρις εἰς ἓν ὅλον, κατὰ τὸ πρόσταγμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἑλληνικὴν καὶ χριστιανικὴν παιδείαν. Καὶ ἡ σύγκρισις αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ γραμμὴ πλεύσεως εἰς ὅλον τὸν βίον του.

Ἄριστα συγκεκροτημένος ἐκ τῆς Ριζαρείου, εὐθεμελίωτος εἰς τὰ ἑλληνικά, τὰ λατινικά, τὰ μαθηματικά, εἰς τὴν λοιπὴν ἐγκύκλιον παιδείαν, βεβαίως δὲ καὶ κράτιστος εἰς θεολογικὴν μάθησιν, παρεχομένην ἐκτεταμένως εἰς τὴν Σχολήν, — ἐγγράφεται εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου. Πνεῦμα καθολικώτερον ὁ Λούβαρις, ὑπερβαῖνον τὰς διατομὰς τῶν πανεπιστημιακῶν σχολῶν, θὰ παρακολουθήσῃ κατ' ἴσον λόγον τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολήν, θὰ ἀκούσῃ ἐπίσης καὶ τοὺς ἐπιφανεστέρους τῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς, δὲν θὰ παραμελήσῃ καὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ μάλιστα τὴν προσφιλῆ του βιολογίαν. Καὶ κατόπιν εἰς τὴν Γερμανίαν — τὴν ἀκμαίαν ἐπιστημονικῶς τότε — θὰ γίνῃ μαθητὴς τῶν μεγάλων διδασκάλων, θεολόγων, φιλοσόφων, φιλολόγων. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο: θὰ παραστῇ ἐκεῖ μάρτυς καὶ θεωρὸς τοῦ ἐντόνου ἀγῶνος τῶν κοσμοθεωριῶν, τοῦ ἐντονωτέρου ὅσων διεξήχθησαν ποτέ, ἰδίως δὲ τῆς σφοδρᾶς ἀντιδράσεως τοῦ ἰδανισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκυριάρχει, ὑπὸ διαφόρους αὐστηροτέρας ἢ ἠπιωτέρας μορφάς, κατὰ τὸ δεύτε-

τερον ἥμισυ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος.

Ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ ἐργασθῇ ὡς καθηγητὴς τῶν παιδαγωγικῶν καὶ διευθυντὴς διδασκαλείου δημιουργῶν εἰς προσωπικότητας τοὺς μέλλοντας διδασκάλους. Θὰ ἐκλεγῇ βραδύτερον καθηγητὴς τῆς ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν καὶ θὰ χαράξῃ νέαν ὁδὸν εἰς τὴν ἑρμηνείαν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς θρησκειολογικῆς μεθόδου, καὶ συγχρονισμένων ἐπίσης μεθόδων φιλολογικῶν, ἔχων ἄλλωστε βαρεῖαν πανοπλίαν φιλολόγου. Ἀλλὰ καὶ ἡ, ὄχι ὀλιγώτερον συστηματική, φιλοσοφικὴ καὶ ἱστορική του παιδεία θὰ συντελοῦν εἰς τὴν φωτεινοτέραν ἑρμηνείαν. Διὸ καὶ τὰ ἑρμηνευτικὰ μαθήματα τοῦ Λούβαρι ἔτερπον ὅλως ἰδιαιτέρως καὶ ἡμᾶς τοὺς φοιτητὰς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ὅπως ἐπίσης μᾶς ἔτερπον τὰ ἑρμηνευτικὰ μαθήματα τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, διδασκόμενα ἀπὸ τὸν Παναγιώτην Μπρατσιώτην, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκομεν ἀντιστοίχους ἀρετάς. Ἐπισημαίνομεν δὲ τὸ πρᾶγμα, διότι ὡς φοιτηταὶ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ηὐτυχήσαμεν εἰς μεγάλους ἑρμηνευτάς, ἑπομένως ἦτο πολὺ δυσχερὲς νὰ ἑλκυώμεθα.

Ἀλλὰ ὁ Λούβαρις δὲν περιωρίσθη ἐδῶ. Ἐπέτυχε τὴν ἵδρυσιν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν θρησκειολογικῶν ἑδρῶν καὶ οὕτω ἤνοιξε τὸν δρόμον εἰς τὴν εὐρυτέραν γνῶσιν τῆς ἱστορίας τῶν θρησκειῶν, τῆς ψυχολογίας τῆς θρησκείας, τῆς φιλοσοφίας τῆς θρησκείας. Παρὰ δὲ τοὺς κινδύνους ποὺ γεννᾷ ἡ θρησκειολογία, ἀτελῶς ἢ ὑπονομευτικῶς διδασκομένη, ὅμως ἄνευ αὐτῆς εἶναι ἀδύνατος ἡ διαφώτισις τοῦ θρησκευτικοῦ φαινομένου, — τοῦ θεμελίου τούτου τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ. Τοιουτοτρόπως χάρις εἰς τὰς ἕδρας αὐτὰς καὶ τὴν ἀκάματον καὶ πολυμερῆ θρησκειολογικὴν διδασκαλίαν τοῦ Λούβαρι συνεσχετίζοντο αἱ χριστιανικαὶ ἀλήθειαι πρὸς τὰς λοιπὰς θρησκείας, ἐπεδιώκετο ἡ βαθυτέρα γνῶσις τῆς οὐσίας τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ ἔξαρσις τῆς ὑπεροχῆς του, ἡ δημιουργία εὐρυτέρου πνευματικοῦ ὁρίζοντος εἰς τὴν ψυχὴν τῶν σπουδαστῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ εὐρυτέρου κοινοῦ. Διότι καὶ εὐρύτερον κοινὸν παρηκολούθει τὰ θρησκειολογικὰ μαθήματα τοῦ Λούβαρι. ὁ ὁποῖος δὲν περιωρίζετο εἰς ταῦτα, ἀλλὰ προσεπάθει καὶ δι' ἐπιστημονικῶν πραγματειῶν καὶ δι' ἐκλαϊκευτικῶν δημοσιευμάτων νὰ καταστήσῃ κοινὴν συνείδησιν τὴν ἀνάγκην τῶν θρησκειολογικῶν σπουδῶν. Καί, πλὴν τοῦ καθαρῶς ἐπιστημονικοῦ σκοποῦ, ἐπεδίωκεν, ὡς γνήσιος παιδαγωγός, νὰ ὑψώσῃ κα διὰ τῶν θρησκειολογικῶν σπουδῶν τὴν ὑλίζουσαν ἢ παραπαίουσαν νεολαίαν εἰς θεώρησιν τοῦ πνεύματος.

Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ Λούβαρι ὡς ἐπιστήμονος καὶ παιδευτοῦ δὲν ἐξαντλεῖται εἰς ὅσα ὠχρὰ ἐξετέθησαν. Εἶναι πολυσχιδὲς καὶ εὐρύ. Πέρα τῆς φωτεινῆς δράσεώς του ὡς διευθυντοῦ διδασκαλείων, ὡς καθηγητοῦ τῶν παιδα-

γωγικῶν εἰς τὰ διδασκαλεῖα καὶ πανεπιστημιακοῦ διδασκάλου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὅπου ἔφερεν εἰς νέους δρόμους τὴν ἔρευναν τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἵδρυσε τὴν θρησκειολογίαν — ὑπάρχει ὁ Λούβαρις ὁ εὐρύτερος διδάσκαλος τῆς νεότητος καὶ τῆς ὅλης ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Οὐδὲ πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἔπνεε σφοδρὸς ὑλιστικὸς ἄνεμος, δύο κυρίως προσωπικότητες κρατοῦν τὸ βάρος τοῦ ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἀγῶνος: Ὁ πρεσβύτερος Νικόλαος Ἐξαρχόπουλος καὶ ὁ νεώτερος Νικόλαος Λούβαρις.

Δημοσιεύει τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην πραγματείας ὁ Λούβαρις εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, εἰς τὸ περιοδικόν του «Γρηγόριος Παλαμᾶς», πραγματείας καθαρῶς ἐπιστημονικάς, ἀλλὰ καὶ εὐρυτέρου χαρακτῆρος, διαφωτιστικὰς τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ ἐπὶ τῶν μεγάλων προβλημάτων τοῦ παρόντος, καὶ δεικνύει πόσον μακρὰν τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ «παρόντος» ἦσαν οἱ ἐχθροί τῆς Παραδόσεως, ὅλος ἐν γένει ὁ ἀπεχθὴς αὐτὸς ἑσμὸς τῆς Ἀντιπαραδόσεως. Τὸν αὐτὸν σκοπὸν θὰ ἐπιδιώξῃ ὁ Λούβαρις καὶ μὲ τὸ ἄλλο περιοδικὸν ποὺ ἐξέδωσε εἰς τὴν Θεσσαλονίκην (μετὰ τοῦ ἐπιφανοῦς ἀρχαιολόγου Εὐστρατίου Πελεκίδου), τὴν «Αὐγήν», ὅπου εἶχε συνεργάτιν καὶ τὴν ἐξαίρετον λογίαν σύζυγόν του Εἰρήνην. Τὰς αὐτὰς κατευθύνσεις θὰ ἔχῃ καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις περιοδικὸν τοῦ Λούβαρι, ἡ «Κοσμοθεωρία», τὸ ὁποῖον συνέτριψε κυριολεκτικῶς τὴν συνεκδιδομένην τότε, ὑλιστικῶν κατευθύνσεων «Ἀναγέννηση».

Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ καὶ κατόπιν εἰς τὰς σελίδας καὶ ἄλλων περιοδικῶν καὶ εἰς τὰς στήλας ἐφημερίδων καὶ εἰς συνεχῆ αὐτοτελῆ δημοσιεύματα διδάσκει ὁ Λούβαρις τὴν πράγματι σύγχρονον ἐπιστήμην καὶ διεξάγει κρατερὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ φιλοσοφικοῦ ὑλισμοῦ, τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ (Μαρξισμοῦ), τοῦ βιολογικοῦ ὑλισμοῦ (Φροϋδισμοῦ), τοῦ Δαρβινισμοῦ καὶ πάσης ὑλιζούσης παραφυάδος. Στερεωμένος ὁ Λούβαρις εἰς τὴν παράδοσιν καὶ κρατῶν σύγχρονα ἐπιστημονικὰ ὅπλα δίδει ἀποτελεσματικὴν μάχην, κατευθύνει τοὺς νέους εἰς τὸ ὀρθόν, ἐπαναφέρει εἰς τὴν γραμμὴν τῆς πραγματικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ὑγιοῦς πνευματικῆς πορείας τοὺς παραπλανηθέντας καὶ ἀνατρέπει τοὺς ἀνατροπεῖς τοῦ ἑλληνικοῦ οἰκοδομήματος.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν προφορικὴν διδασκαλίαν ἀκάματος ὑπῆρξεν ὁ Λούβαρις. Δὲν περιορίζεται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ὅπου, πλὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, διδάσκει καὶ εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς Νομικῆς Σχολῆς γενικώτερα μαθήματα φιλοσοφίας καὶ μάλιστα κοινωνικῆς φιλοσοφίας. Ἀπὸ τῆς ἕδρας του εἰς τὴν Πάντειον Σχολὴν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν διδάσκει φιλοσοφίαν καὶ — πρῶτος αὐτὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα — Εἰσαγωγὴν εἰς τὰς πνευματικὰς ἐπιστήμας. Αἱ πυκναὶ διαλέξεις του εἶναι γεγονὸς διὰ τὰς τότε Ἀθήνας. Καὶ συχναὶ εἶναι αἱ ἔξοδοί του εἰς ἐπαρχιακὰς πόλεις, ὅπου

συναντᾷ τὰς φάλαγγας τῶν παλαιῶν μαθητῶν του, δημοδιδασκάλων, καθηγητῶν, ἀποφοίτων τῆς Παντείου, ἀνανεώνει τὰς σχέσεις, δημιουργεῖ νέους θαυμαστὰς καὶ προσφέρει πηγὴν ὕδατος ἁλομένου, τὴν ὄντως ἐπιστημονικὴν γνῶσιν.

Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Στρατόν, ποὺ τόσον ἠγάπησε, δὲν ἔμεινε ξένος ὁ Λούβαρις. Καὶ τὰς στρατιωτικάς του ὑποχρεώσεις ὑποδειγματικῶς ἐξετέλεσε καὶ στρατιωτικὸς διδάσκαλος ὑπῆρξεν. Πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου ἐδίδαξε φιλοσοφίαν εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων. Μετὰ τὸν πόλεμον ἐδίδαξεν εἰς τὴν Σχολὴν Γενικῆς Μορφώσεως τοῦ Γ. Ε. Σ., εἰς τὴν Σχολὴν Ἐθνικῆς Ἀμύνης, εἰς τὴν Σχολὴν Πολέμου Ἀεροπορίας, εἰς τὴν Ναυτικὴν Ἀκαδημίαν καὶ εἰς διάφορα στρατιωτικὰ κέντρα. Ἡ λαμπρὰ δομὴ τοῦ λόγου, ἡ σαφήνεια, ἡ ὀξύτης τῆς διατυπώσεως ἐνδιαφερουσῶν πάντοτε ἐννοιῶν, ἁπτομένων τῶν θεμελιωδῶν προβλημάτων τῶν τεταραγμένων καιρῶν μας, τὸ ἐπίχαρι καὶ κομψὸν τῆς φράσεως, — κατέθελγαν τοὺς ἀκροατάς, οἱ ὁποῖοι ἀκόπως εἰσήγοντο εἰς τὰ δυσχερῆ ζητήματα τῆς ἀξιολογικῆς φιλοσοφίας, πρὸς τὴν ὁποίαν κυρίως ἐφέρετο ὁ Λούβαρις.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἐπάλξεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὑπερεμάχησεν ὁ Λούβαρις. Ὡς ὑπουργὸς δίς, ὡς γενικὸς γραμματεὺς πολλάκις, ὡς μέλος κριτικῶν ἐπιτροπῶν, ὑπῆρξεν ὁ ἄοκνος φορεὺς τῆς ὑγιοῦς ἐκπαιδευτικῆς παραδόσεως, συγχρόνως ὁ πεφωτισμένος μεταρρυθμιστής. Καὶ κατέδειξε τὸ πρᾶγμα ὁ χρόνος: Διότι, κατὰ τὸν Πίνδαρον, «ἀνδρῶν δικαίων χρόνος σωτὴρ ἄριστος» !

ΕΥΑΓΓ. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΡΕΣΙΤΑΛ ΑΡΧΑΙΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ὑπὸ Ἑλένης Σοφρᾶ

Ἡ φίλη τοῦ ΙΑΙΣΟΥ καλλιτέχνις Ἑλένη Σοφρᾶ ἐσημείωσε μεγάλη ἐπιτυχία στὸ Ρεσιτὰλ ἀρχαίου ποιητικοῦ λόγου, ποὺ ἔδωσε στὸ θέατρο «Γκλόρια».

Ὁ μουσικοκριτικὸς τῆς «Ἀκροπόλεως» κ. Γ. Βῶκος ἐπήνεσε τὴν «λεκτικὴ καθαρότητα καὶ πνευματικὴ προσήλωσι» κατὰ τὶς ἀπαγγελίες ἀποσπασμάτων τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Ἡσιόδου, τοῦ Πινδάρου, μὲ συνοδεία μουσικῆς αὐλοῦ ἀπὸ τὴν Ἑλένη Χόρς. «Ἡ ἐκλεκτὴ καλλιτέχνις — ἔγραψε ἡ κ. Ἀθηνᾶ Ταρσούλη — ἑρμήνευσε τὰ μέρη τοῦ προγράμματος μὲ ἀπαράμιλλη τέχνη, μὲ τὴν ὅλη της ἐμφάνισι μέσα στὸν κλασικὸ ἑλληνικὸ χιτῶνα, μὲ τὶς ἁρμονικὲς κινήσεις της, τὴ ζεστὴ καὶ παλμώδη φωνή της, τὶς ἐκφραστικὲς ἐναλλαγὲς τοῦ προσώπου της καὶ τὴν ἀνώτερη πνευματικότητα. Ἀπέδειξε πὼς εἶναι μιὰ ὥριμη ἑρμηνεύτρια τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τραγῳδίας, μιὰ φθασμένη ἠθοποιὸς ἄξια νὰ πρωταγωνιστήσῃ σὲ ἀρχαῖο θέατρο, μπρὸς στὸ πιὸ ἀπαιτητικὸ κοινό».

ΠΙΝΔΑΡΟΥ - ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ

Μεταφρ. Θρασ. Σταύρου

Ὁ Ἀσώπιος, ἔφηβος ἀπὸ τὴ χώρα τῶν Μινυῶν, τὸν Ὀρχομενὸ τῆς Βοιωτίας, γιὸς τοῦ Κλεόδημου, ὀρφανὸς τώρα, παράτρεξε μ' ἄλλα ἀγόρια στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ 488 π.Χ. καὶ νίκησε. Ὁ ἐπίνικος αὐτὸς τοῦ Πινδάρου εἶναι στὸ μεγαλύτερό του μέρος μιὰ προσευχὴ στὶς Χάριτες, ποὺ ἦταν οἱ προστάτισσες τοῦ Ὀρχομενοῦ. Τὸν ἀποτελοῦν μιὰ στροφὴ καὶ μιὰ ἀντιστροφή.

Ὦ κυράδες
τῶν νερῶν τοῦ Κηφισοῦ,
χώρας μὲ πανέμορφ' ἄτια,
ἐσεῖς Χάριτες, ἀφέντρες παινεμένες
τοῦ λαμπροῦ τοῦ Ὀρχομενοῦ,
τῶν παμπάλαιων Μινυῶν
οἱ προστάτισσες, ἀκοῦστε με. Γιατὶ
δέηση κάνω. Μὲ τὴ χάρη τὴ δική σας
μοναχὰ
ὅ,τι πράμα εἶναι γλυκὸ
κι' ὅ,τι εὐχάριστο οἱ θνητοὶ μπωροῦν (καὶ βρίσκουν:
τὴ σοφία, τὴν ὀμορφιὰ καὶ τῶν ἀν(τρῶν
κάθε λάμψη. Ὥς κι οἱ θεοὶ νὰ κυ(βερνήσουν
τοὺς χορούς τους δὲν μποροῦν καὶ τὰ (τραπέζια,
οἱ ἁγνὲς Χάριτες ἂν λείψουν.
Γιὰ ὅλα τὰ ἔργα
ὅσα γίνονται στὰ οὐράνια αὐτὲς φρον(τίζουν,
καὶ στὸν Πύθιο, τὸν χρυσότοξον Ἀ(πόλλωνα
δίπλα στήνουν
τὰ θρονιά τους, κι ἀπὸ κεῖ τοῦ Δία (πατέρα
τὴν ἀγέραστη ἀνυμνοῦν μεγαλοσύνη.
Εὐφροσύνη,
φίλη ἐσὺ τοῦ τραγουδιοῦ,
κι ὦ Ἀγλαΐα ἐσὺ σεβάσμια,

Ἐπιστολαὶ ἀναγνωστῶν

Στὴν Ἑλλάδα οἱ πολῖται δὲν συνηθίζουν νὰ γράφουν στὴν ἐφημερίδα τους. Οἱ ἐπιστολογράφοι ἀποτελοῦν ἐξαίρεση. Καὶ μεταξύ τους ἐπίσης ἐξαίρεση ἀποτελοῦν ἐκεῖνοι, ποὺ δὲν θὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν πολιτικὴ καὶ δὲν θὰ ὑπερασπίσουν αἰτήματα. Ἐκτὸς ἂν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ γράφουν καὶ γιὰ ἄλλα θέματα, ἁπλῶς ἀνθρώπινα, ἀλλὰ αἱ ἐφημερίδες χωρὶς ἐξαίρεση δὲν δημοσιεύουν τέτοιες ἐπιστολές... Ἀντίθετα, στὸν ξένο τύπο διαβάζει κανεὶς ἐνδιαφέροντα πράγματα. Θὰ σᾶς δώσουμε μερικὰ δείγματα:

—Γράφει μιὰ μητέρα ἀπὸ τὸ Μαρόκο: «Νομίζω ὅτι εἶναι ἄστοχο νὰ ἑορτάζεται μιὰ φορὰ τὸ χρόνο ἡ «Ἡμέρα τῆς Μητέρας». Κάναμε νὰ ὑποφέρουν περισσότερο ἐκεῖνες οἱ γυναῖκες, ποὺ δὲν εἶχαν τὴν εὐτυχία νὰ γίνουν μητέρες· Ὅσο γιὰ ἐμᾶς, δὲν χρειαζόμαστε ἀνταμοιβή, διότι ἀποτελεῖ ἡ ἰδιότης μας τὴν ὑπέρτατη εὐτυχία. Πρέπει νὰ μᾶς συγχαροῦν γι' αὐτό; Καὶ κάθε χρόνο; Πφ! Δὲν ἀγαποῦμε τὰ παιδιά μας ἀπὸ καθῆκον. Προορισμός μας εἶναι νὰ ἀναθρέψουμε παιδιά. Ὅλη ἡ ζωὴ τῆς γυναίκας αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἔχει. Ἐὰν τὸν ἀφαιρέσετε, δὲν ξέρω τί μένει. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκπληρώνουμε τὸν φυσικό μας προορισμό, ποὺ μᾶς δίνει καὶ τὴν πιὸ μεγάλη χαρά, δὲν χρειάζονται πανηγύρια. Νὰ πάψουν!»

—Γράφει μιὰ μητέρα ἀπὸ τὸ Γκράφεν - Στάντεν τοῦ Κάτω Ρήνου: «Ἐδιάβασα ἀρκετὰ «ὑπὲρ» καὶ «κατὰ» τῆς ἑορτῆς τῆς μητέρας· Μήπως πληγώνονται μερικὰ κορίτσια, ποὺ δὲν ἔχουν μητέρα νὰ προσφέρουν τὸ ἐτήσιον δῶρον τους; Ἦταν ἕνα κορίτσι 8 ἐτῶν ποὺ ὑπέφερε γι' αὐτό, διότι στὴν τάξη ὅλα τὰ ἄλλα κορίτσια κάτι κεντοῦσαν γιὰ τὴν «Ἡμέρα» αὐτή, ἐνῶ ἐκεῖνο ἦταν ἀπελπισμένο ... Ἤμουν ἐγώ.»

—Μιὰ δασκάλα ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς Μάγχης: «Μοίρασα στὰ παιδιὰ ἔντυπες δηλώσεις γιὰ τὴν οἰκογενειακή τους κατάσταση. Ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἦσαν τὰ ἐρωτήματα: Ἐπάγγελμα μητρὸς — ἐπάγγελμα πατρός. Ὅταν τὰ πήραμε συμπληρωμένα, ἐδιάβασα σὲ ἕνα ἔντυπο τὰ ἑξῆς: Ἐπάγγελμα μητρός: νεκρά. Ἐπάγγελμα πατρός: μητέρα. «Δὲν εἶναι πολὺ συγκινητικό;»

κόρες θεοῦ μὲ πανυπέρτατη ἐξουσια,
τώρα' ἀκοῦστε με. Κι ἐσὺ
Θάλεια ὢ μελωδική,
νὰ ὁ Χορός μας, ποὺ μὲ βῆμα ἐδῶ ἐλαφρὸ
μιὰ καλότυχη ἦρθε νίκη νὰ γιορτάσει.
Τεχνικὰ
καὶ σὲ τόνο λυρικὸ
τὸν Ἀσώπιο ἦρθα ἐδῶ νὰ τραγουδήσω
γιατὶ ἡ χώρα τῶν Μινυῶν ὀλυμπιακὴ
πῆρε νίκη μὲ τὴ βοήθεια τὴ δική σου
Τώρα, Ἠχώ, στὸ μαυροτείχιστο παλάτι
πέτα ἐσὺ τῆς Περσεφόνης,
τὸ μαντάτο
τὸ χαρούμενο στὸν Κλεόδημο νὰ φέρεις.
Πές του: Ἐκεῖ στῆς Ὀλυμπίας τῆς πολυδόξαστης
τὶς κοιλάδες
στὰ μαλλιὰ τὰ νεανικὰ τοῦ γιοῦ του βάλαν
τῶν ἀγώνων τὸ τρισένδοξο στεφάνι

Ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ

Ἐκ τῆς "Revue Spirite,,

Ὁ Ἰωάννης ΚΓ', ὁ ἀπὸ πολλοὺς ἐπονομασθεὶς «Καλὸς Πάπας Ἰωάννης», ἦτο Ποντίφιξ μὲ τελείως διαφορετικὴ νοοτροπία ἀπὸ τοὺς προκατόχους του. Ἐνῶ ἐκεῖνοι παρέμεναν φυλακισμένοι μέσα στὰ πλαίσια ὅπου ἐνεκλείσθησαν, αὐτὸς ἀνετίναξε τὰ πλαίσια μὲ τὰς ἀπροσδοκήτους πρωτοβουλίας, ποὺ ἐλάμβανε κατόπιν ἐμπνεύσεων ἐκπληκτικῶν καὶ διὰ τὸν ἴδιον. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς (καὶ ὄχι κατόπιν ὁράματος, ὅπως ὑπεστήριξε ὁ Ζὰν Σουαζὲλ στὸ βιβλίο του «Τὸ μέλλον τῆς ἐξελίξεώς μας») καὶ πρὸς γενικὴν κατάπληξιν, ἐξήγγειλε τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1959 τὴν ἀνάγκην συγκλήσεως μιᾶς Συνόδου, μὲ πρόγραμμα σχεδὸν ἀπίστευτον: Ἀφ' ἑνὸς τὴν ἐπιδίωξιν τῆς συνενώσεως τῶν πιστῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸν συγχρονισμὸν (ἐνημέρωσιν) τῆς Ἐκκλησίας εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐναρμονισθῇ ἡ Ἀλήθεια τὴν ὁποίαν διδάσκει μὲ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀνεκάλυψεν ἡ νεωτέρα Ἐπιστήμη

Τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι ἐξαιρετικὰ εὐρύ. Περιλαμβάνει τὸ λειτουργικόν, τὰ τυπικὰ καὶ τὰ δόγματα. Συνεφωνήθη ὅμως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι δὲν ἐπρόκειτο ποσῶς νὰ καθορισθοῦν νέα δόγματα, οὔτε νὰ θιγοῦν ὅσα εἶχον καθορισθῆ παλαιότερον καὶ δὴ κατὰ τὴν Σύνοδον τοῦ Τριδέντου τὸν 16ον αἰῶνα. Ὑπῆρχον ὀλίγαι πιθανότητες νὰ γίνη κάτι καλύτερον ἀπὸ μίαν ἁπλῆν προσέγγισιν τοῦ θέματος, ἰδίως λόγω τοῦ ὅτι οἱ μετέχοντες τῆς συνόδου θὰ ὑπερέβαινον τὰς δύο χιλιάδας καὶ ἡ διανοητική των διαβάθμισις ἦτο πολὺ διάφορος. Μόνον 300 Πατέρες μετεῖχον τῆς πρώτης συνόδου τῆς Νικαίας, τὸ ἔτος 325. Καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ γίνη ἀντιληπτὸν ὅτι οἱ ἐκ τῆς κιτρίνης καὶ μαύρης φυλῆς ἐπίσκοποι εἶχαν ἐφ' ὅλων σχεδὸν τῶν θεμάτων ἀντιλήψεις πολὺ διαφορετικὰς ἀπὸ ἐκείνας τοῦ δυτικοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε ἀπετέλει ἂν ὄχι τὸ σύνολον, πάντως τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν τῶν Πατέρων κατὰ τὰς παλαιοτέρας συνόδους. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἐκπλήσσῃ ἡ πενιχρότης τῶν ἐπιτευχθέντων ἕως τώρα ἀποτελεσμάτων.

Πράγματι, κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας περιόδους, ἡ Σύνοδος δὲν ἐξήτασε παρὰ μόνον ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ρωμαικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πρώτη περίοδος, ἐγκαινιασθεῖσα ἀπὸ τὸν Ἰωάννην ΚΓ', ἀπησχολήθη μόνον μὲ

γενικότητας καὶ ἥσσονα ζητήματα (ἔνδυμα τοῦ κλήρου, κλπ.). Διεκόπη λόγω τοῦ θανάτου τοῦ Ἰωάννου ΚΓ', ὁ ὁποῖος συνέβη τὴν 3ην Ἰουνίου 1963. Ὁ διάδοχος του, Παῦλος ΣΤ', ἀνῆλθε στὸν Παπικὸ θρόνο τὴν 21 Ἰουνίου τοῦ ἰδίου ἔτους. Ὁ Ποντίφιξ αὐτὸς διαφέρει ἀπὸ τὸν πρῶτον ὑφ' ὅλας τὰς ἀπόψεις. Μὴ λησμονοῦμε ὅτι εἰς τὴν Ρωμαικὴν Ἐκκλησίαν ὑπάρχουν δύο τάσεις: τῶν ὀπαδῶν τῆς ἀκεραιότητος, ποὺ φρονοῦν ὅτι πρέπει νὰ ἐξακολουθήση καὶ στὴν ἐποχή μας ἡ ἀκινησία τῆς Ἐκκλησίας, διατηροῦσα εἰς τὸ ἀκέραιον τὰς παλαιὰς ἀπόψεις της, καθὼς καὶ τῶν ὀπαδῶν τῆς προόδου, τῶν ὁποίων ὁ σεβασυ. Τελὰρ ντὲ Σαρντὲν ὑπῆρξεν ἐκ τῶν κυριωτέρων ἐκπροσώπων.

Ἡ ρωμαικὴ Κουρία ἀποτελεῖται κατὰ πλειονότητα ἀπὸ ἀντιπροσώπους τῆς πρώτης τάσεως, πρᾶγμα ποὺ καθιστᾶ πᾶσαν πρόοδον βραδεῖαν καὶ δυσχερῆ, ἴσως δὲ ἡ τελευταία μαζικὴ ὀνομασία 27 νέων καρδιναλίων νὰ μὴν εἶναι ἄσχετος πρὸς κάποιαν προσπάθειαν ἐξισορροπήσεως τῶν συντηρητικῶν.

Κατὰ τὴν δευτέρα περίοδο ἐψηφίσθη διάταξις ἐπιτρέπουσα τὴν τέλεσι τῶν λειτουργιῶν σὲ κοινὴ γλῶσσα, ὥστε ἐφεξῆς νὰ ἀντιλαμβάνωνται οἱ ἐκκλησιαζόμενοι τὴν ἔννοια τῶν προσευχῶν, ἡ ὁποία ἕως τώρα διέφευγε σχεδὸν ἀπὸ τὴν ὁλότητα τῶν παρισταμένων, ἀφοῦ εἶναι ζήτημα ἂν ἔστω καὶ ἕνας στοὺς ἑκατὸ ἤξερε τὰ λατινικά. Μόνον τὸ 1964, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς τρίτης περιόδου, συνεζητήθησαν προβλήματα ἀφορῶντα στὰς σχέσεις μὲ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας. Ἐν πρώτοις, ἡ Σύνοδος ἀπεδέχθη, κατόπιν πολλῶν ἀναβολῶν, ἕνα κείμενον ἐπὶ τῆς ἐπισκοπικῆς συναδελφότητος, ποὺ ἀποτελεῖ ὁρισμὸν τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐκκλησίας, συ νεπῶς ἐσωτερικήν της ὑπόθεσιν. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ Πάπα διακήρυξις τῆς ἀποφάσεως ἡ ὁποία καθιστᾶ τὴν Παρθένον Μαρίαν «μητέρα τῆς Ἐκκλησίας» δὲν διηυκόλυνε τὴν προσέγγισιν μὲ τοὺς Προτεστάντες, ἔκαμε δὲ τὸν πάστορα Ρισὰρ - Μολὰρ νὰ γράψη στὸ «Φιγκαρὼ» ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τρίτης περιόδου ἦτο «πελωρία ἀπογοήτευσις».

Τὰ πρακτικὰ τῆς τρίτης αὐτῆς περιόδου ἀφίνουν νὰ διαφανῆ κάποια δυσφορία σὲ εὐαρίθμους Συνοδικοὺς Πατέρας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν, ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῆ, τὸ σύμπλεγμα τοῦ Γαλιλαίου. Κατὰ τὴν ἀτυχῆ ἐκείνη ὑπόθεσι τοῦ 1632 ὁ διάσημος ἀστρονόμος παρεπέμφθη στὴν Ἱερὰ Ἐξέτασι διότι εἶχε δημοσιεύσει τὸ ἔργον του «Διάλογος περὶ τῶν δύο συστημάτων τοῦ κόσμου», ὅπου ἐξέθετε καὶ συνεμερίζετο τὸ σύστημα τοῦ Κοπερνίκου: Κατεδικάσθη νὰ ἀποκηρύξη τὴν πλάνη του, ἐνῶ, ὡς γνωστόν, ἐκεῖνος εἶχε δίκιο καὶ ὄχι αἱ Γραφαί. Οἱ Πατέρες τῆς Συνόδου κατείχοντο ἀπὸ τὸν φόβο ἐπαναλήψεως τοῦ λάθους ἐπὶ ἄλλων θεμάτων, μερικοὶ δὲ ἐζήτησαν τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Γαλιλαίου.

Ζωηραὶ συζητήσεις ἐπηκολούθησαν ὅταν ἡ Σύνοδος ἐπελήφθη τοῦ δυσκόλου προβλήματος τοῦ ἐλέγχου τῶν γεννήσεων. Ἐξέχοντες ἱεράρχαι, ὅπως ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Βελγίου Σοῦνενς, παρετήρησαν ὅτι ἡ συζυγικὴ ἕνωσις ἔχει ἕνα ἄλλον σκοπὸν πέραν τῆς τεκνοποιΐας, ἤτοι τὴν συναντίληψιν τῶν ἀτόμων. Ὁ καρδινάλιος Ἄλφρι, ἀρχιεπίσκοπος τῆς Οὐτρέχτης, παρετήρησεν ὅτι ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη διαπιστώνει οὐσιώδη διάκρισιν μεταξὺ τῆς σεξουαλικότητος τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐκείνης τῶν ζώων, ἐνῶ οἱ θεολόγοι, βάσει τῶν ἀπόψεων τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ Ἀκινάτου, τὴν θεωροῦν ταυτόσημη καὶ τὴν ὑπάγουν καταχρηστικῶς στοὺς ἴδιους κανόνες. Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας Μάξιμος Δ' διηρωτήθη μάλιστα μήπως ἡ ἐπίσημη αὐτὴ θέσις δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα «κάποιας ψυχώσεως ἀγάμων ξένων πρὸς τὸν τομέα αὐτὸν τῆς ζωῆς», καὶ μήπως οἱ θεολόγοι τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔμειναν, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ὑπὸ τὸ βάρος τῆς Μανιχαικῆς ἀντιλήψεως γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο, κατὰ τὴν

ὁποίαν τὸ ἔργον τῆς σαρκός, ἀκόλαστο καθ' ἑαυτό, δὲν εἶναι ἀνεκτὸν παρὰ μόνον ἐν ὄψει τοῦ παιδιοῦ. Πολλοὶ συνοδικοὶ ὡμίλησαν μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα καὶ ὁ ἐπίσκοπος Λεζὲ (τοῦ Καναδᾶ) ἐδήλωσε ὅτι «πρέπει νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἡ ἰδιαιτέρα ἕνωσις τῶν συζύγων ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὴν νομιμότητα, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἀποσκοπεῖ στὴν τεκνοποίησι». Ἐνώπιον τῆς διεγερθείσης ἀπὸ τὸ πρόβλημα αὐτὸ συγκινήσεως, ὁ Πάπας ἀπεφάσισε νὰ παραπεμφθῇ σὲ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ἰατρῶν καὶ ἄλλων ἁρμοδίων προσώπων πρὸς μελέτην. Ὁπωσδήποτε, οἱ δηλώσεις αὐτές, οἱ τόσο παράφωνες πρὸς τὴν παλαιὰ ἐπίσημη θέσι, προκαλοῦν τὴν σκέψι ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὴν τακτικὴ εἴκοσι αἰώνων γιὰ νέκρωσι τῆς σαρκὸς καὶ πρόκλησι πόνου μὲ βελόνη, αἴφνης, ἡ Ἐκκλησία ἀνακαλύπτει τὴν Ἀγαπη, πρᾶγμα ποὺ εἶναι ἕνα γεγονός· τόσο ἀπροσδόκητο, ὅσο καὶ σημαντικό.

Ὅλα τὰ ἄλλα ἐπίμαχα ζητήματα — καὶ ὑπάρχουν τόσα — μετεβιβάσθησαν στὴν τετάρτη περίοδο, ἡ ὁποία ἔχει νὰ ἐξετάση πολὺ σοβαρὰ προβλήματα, ποὺ δὲν θὰ λάβουν, ἀναμφιβόλως, παρὰ λύσεις ἀναμονῆς. Μὲ περιέργεια ἀναμένεται ἡ ἀπόφασις περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, γιὰ τὴν ὁποίαν ἔγινε μεγάλος θόρυβος, διότι προκαταβολικῶς ἐνεφανίσθη περίπου σὰν τὸν τετραγωνισμὸ τοῦ κύκλου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἀνατέλλει μιὰ μεγάλη ἐλπίδα. Δὲν πηγάζει ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς δηλώσεις ἑνὸς τῶν μελῶν της, τοῦ καρδιναλίου Γκερλιέ, ἀρχιεπισκόπου τῆς Λυὼν καὶ Πριμάτου τῶν Γαλατῶν. Τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του, τὴν 17 Ἰανουαρίου παρελθ. ἔτους, τὸ ραδιόφωνο ὑπενθύμιζε τὴν δήλωσι, ποὺ εἶχε κάμει ἐντελῶς προσφάτως ἔπειτα ἀπὸ μιὰ διάλεξι περὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ: «Τὴν ἐποχὴ τῆς νεότητός μου καὶ μάλιστα τῆς προχωρημένης νεότητός μου, ἐξέφερα πολὺ αὐστηρὲς κρίσεις περὶ τῶν προτεσταντῶν καὶ τῶν ἀθέων. Ἐλέγχω διὰ τοῦτο τὸν ἑαυτό μου, διότι ἔκτοτε ἀναγκάσθηκα ν' ἀναθεωρήσω τὶς ἀπόψεις μου. Θὰ πρέπει καὶ οἱ νέοι νὰ ἀναθεωρήσουν ἐπίσης τὶς ἀπόψεις των ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν καὶ νὰ τὸ πράξουν ταχύτερα ἀπὸ ἐμᾶς».

Ἀναμφιβόλως πλησιάζει ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ οἱ ἀνεξάρτητοι πνευματισταὶ θὰ τύχουν χάριτος ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας διότι ἀποτελοῦν τμῆμα τῆς ψυχῆς της, παρὰ τὰς καταδίκας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ποὺ ὑπεμνήσθησαν ἀπὸ μίαν ἐπιτροπὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου.

Ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἕνα πελώριο σκάφος ἄνευ πορείας ὄπισθεν καὶ χρειάζεται σημαντικὸν χῶρον καὶ χρόνον γιὰ νὰ πραγματοποιήση μιὰ ἐμφανῆ στροφή. Τὰ ταξίδια τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ' ἀναμφιβόλως συντελοῦν στὴν προσέγγισί του μὲ τὸν σύγχρονο κόσμο περισσότερο ἀπὸ ὅλας τὰς Συνόδους ὅπου οἱ θεολόγοι προβαίνουν σὲ ἀφηρημένες συζητήσεις. Θὰ πρέπει νὰ περιμένωμε τὴν τετάρτη περίοδο γιὰ νὰ ἐκφέρωμε μία καὶ πάλι προσωρινὴ κρίσι, διότι πολὺ βραδύτερα θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ γίνη ἕνας ὁριστικὸς ἀπολογισμός. Φθάνει ὅμως ἡ Σύνοδος νὰ ἐξαπολύση αὐτὲς τὶς νέες δυνάμεις καὶ θὰ ἔχη ἤδη ἐπιτύχη ἕνα θετικὸ ἀποτέλεσμα.

JEAN OBELLIANNE

(Μετάφρ. Ἀνδρ. Κνιθάκη)

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΟ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Οἱ ἐπιστήμονες βεβαιώνουν ὅτι ἡ Γῆ μας καθημερινὰ προσθέτει στὸ βάρος της 3.000 τόννους περίπου. Ἐξ ἄλλου ἡ Σελήνη χάνει 600 τόννους ἀπὸ τὸ βάρος της κάθε ἡμέρα.

Ἡ ἐξήγησις, τὴν ὁποίαν δίδουν οἱ ἁρμόδιοι τοῦ Ἱδρύματος Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν τῆς Μασσαχουσέτης, εἶναι ἡ ἀκόλουθος: Μεγάλα τεμάχια βράχων ἐκ τοῦ Διαστήματος, προσκρούουν διαρκῶς εἰς τὴν ἄνευ ἀτμοσφαίρας ἐπιφάνειαν τῆς Σελήνης. Ἡ σύγκρουσις προκαλεῖ ἕνα εἶδος «ἐκρήξεως» κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκσφενδονίζονται τὰ χαλαρὰ στρώματα τῆς ἐπιφανείας της εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν, ὥστε νὰ ἐκφεύγουν ἀπὸ τὸν νόμον τῆς βαρύτητος τῆς Σελήνης. Διὰ κάθε τόννον ὑλικοῦ τὸ ὁποῖον συγκεντρώνεται ἐπὶ τῆς Σελήνης, ἀντιστοιχοῦν τέσσαρες τόννοι, τοὺς ὁποίους χάνει ὁ πλανήτης αὐτός.

Ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ παρασύρεται πρὸς τὴν Γῆν καὶ παρ' ὅλον ὅτι ἐν μέρει ἀναφλέγεται ἐξ αἰτίας τῆς τριβῆς, ὅταν ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας, τὰ μεγαλύτερα μόρια φθάνουν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς καὶ προστίθενται εἰς αὐτήν.

Τρεῖς χιλιάδες τόννοι ἡμερησίως, ἠμπορεῖ νὰ φαίνεται τρομερὸν ποσόν, ἀλλὰ εἶναι ἀπείρως ἀσήμαντον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ βάρος τῆς Γῆς, ποὺ διὰ νὰ δοθῇ εἰς ἀριθμόν, θὰ καταλάβῃ μίαν ὁλόκληρον γραμμὴν τῆς στήλης αὐτῆς διὰ νὰ ἐκφρασθῇ εἰς τόννους. Τὸ συνολικὸν ποσὸν προστιθέμενον κατ' ἀναλογίαν εἰς κάθε τετραγωνικὸν μέτρον τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ὁρατόν.

ΑΝΤΙ - ΣΥΜΠΑΝ

Σειρὰ ἐξόχως ἐνδιαφερόντων πειραμάτων εἰς τὰ Ἐθνικὰ Ἐργαστήρια Μπρουκχέηβεν τῆς Νέας Ὑόρκης — μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ἰσχυροτέρου ἀτομικοῦ διασπαστοῦ τοῦ κόσμου — ὡδήγησαν τοὺς ἐπιστήμονας εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχῃ ἕνα δεύτερον Σύμπαν, ἀντίτυπον ἢ δίδυμον τοῦ Σύμπαντος ποὺ γνωρίζομεν καὶ κατοικούμενον ὑπὸ ὄντων λογικῶν. Τὸ δεύτερον Σύμπαν καὶ τὰ ἄλλα αὐτὰ λογικὰ ὄντα συντίθενται ἀπὸ ἀντιύλην, δηλαδὴ τὸ ἀντίθετον τῆς ὕλης. Εἰς τὸ ἀντι - Σύμπαν, ὑπάρχουν ἀντιπλανῆται, στρεφόμενοι γύρω ἀπὸ ἀντι-ἡλίους. Τὰ οὐράνια αὐτὰ σώματα δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶναι πλήρως συμπεπλεγμένα μὲ τὰ οὐράνια σώματα ποὺ ἀποτελοῦν τὸ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς Σύμπαν.

Αἱ ἐπιστημονικαὶ αὐταὶ ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπερβαίνουν ἀκόμη τὴν πλουσιωτέραν φαντασίαν μυθιστοριογράφου ἢ ἐπιστημονικοφανοῦς ταινίας, περιέρχονται εἰς ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν τοῦ Πανεπιστημίου Κολούμπια. Ἡ ἀνακοίνωσις ἀναφέρει ὅτι, διὰ πρώτην φορὰν ἀνεκαλύφθη ἐργαστηριακῶς ἡ ὕπαρξις συνθέτου πυρῆνος ἀπὸ μόρια ἀντι-ὕλης. Πρόκειται περὶ τοῦ πυρῆνος τοῦ ἀντι-δευτέρου. Τὸ δευτέριον ἀνευρίσκεται φυσιολογικῶς εἰς μεγάλην ποσότητα ἐντὸς τοῦ θαλασσίου ὕδατος.

Παρ' ὅλον ὅτι, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πυρῆνος τοῦ ἀντι-δευτερίου ἠμπορεῖ

νὰ φανῇ μηδαμινῆς ἀξίας εἰς τοὺς στερουμένους γνώσεων φυσικῆς, ἐν τούτοις διὰ τοὺς ἐπιστήμονας ἀνοίγει νέον ἐντελῶς δρόμον εἰς τὰς ἐρεύνας περὶ τῆς ὑφῆς τοῦ κόσμου καὶ δημιουργεῖ τὰς προϋποθέσεις διὰ μίαν νέαν ἐντελῶς κοσμολογίαν. Ἡ σημασία τοῦ πράγματος καταφαίνεται καὶ ἀπὸ τὰς γνώμας τοῦ καθηγητοῦ Λέων Λέντερμαν, ὁ ὁποῖος ἡγήθη τῆς διεθνοῦς ἐπιστημονικῆς ὁμάδος ποὺ ἀνεκάλυψε τὸν πυρῆνα τοῦ ἀντι-δευτερίου. Δὲν εἶναι πλέον δυνατὸν νὰ ἀμφισβητήση κανεὶς τὸ ἐνδεχόμενον ὑπάρξεως, εἰς τὴν κυριολεξίαν, ἑνὸς ἀντι-Σύμπαντος, πλήρους ἀστέρων καὶ πλανητῶν, ἀναφέρει ὁ Δρ. Λέντερμαν — ὁ ὁποῖος, σημειωτέον, εἶναι καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον Κολούμπια. Οὔτε ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀρνηθῇ τὸ βάσιμον τῆς κοσμολογικῆς ὑποθέσεως ὅτι τὸ ἀντι-Σύμπαν κατοικεῖται εἰς ὡρισμένα σημεῖα του, ὑπὸ λογικῶν ὄντων, ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἰδικόν μας Σύμπαν.

Ο ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ

Ἐνῶ ἐγίνοντο αὐταὶ αἱ ἀνακοινώσεις, ποὺ τοποθετοῦν τὴν Ἐπιστήμη σὲ ἀπίθανες προκεχωρημένες θέσεις ὡς πρὸς τὴν κοσμογονία, ὁ πάπας Παῦλος ΣΤ΄ ἀπέτιε φόρον τιμῆς στὴν μεγαλοφυΐα τοῦ Γαλιλαίου, ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ. Ἔτσι, ὁ μεγάλος ἐπιστήμων ποὺ οἱ καρδινάλιοι καὶ οἱ θεολόγοι εἶχαν ταπεινώσει τὸ 1633, τὸν εἶχαν καταδικάσει καὶ τὸν εἶχαν φυλακίσει ἐπειδὴ ἐβεβαίωνε ὅτι ἡ Γῆ κινεῖται, ἔλαβεν ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἀρχηγὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας μίαν πανηγυρικὴν ἀποκατάστασιν ὑπὸ τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα τοῦ πλήθους.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΡΟ 8 ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΕΤΩΝ

Μία νέα ἐποχὴ ἀνασκαφῶν πρόκειται νὰ ἀρχίση εἰς τὴν θέσιν Τσατὰλ Χουγιοὺκ πλησίον τοῦ Ἰκονίου εἰς τὴν Νότιον Τουρκίαν, ὅπου πολλὰ ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα ἦλθον εἰς φῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Τὸ ἀνάχωμα, ἕνα ἐκ τῶν 200 περίπου ποὺ εὑρίσκονται εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰκονίου, ἀνεκαλύφθη τὸ 1958 καὶ ἀπεκάλυψεν ἤδη πολλὰς σημαντικὰς λεπτομερείας γύρω ἀπὸ τὰς μεγάλας προόδους ποὺ ἐσημείωσεν ὁ ἄνθρωπος πρὸ 8.000 καὶ πλέον ἐτῶν.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς γεωργίας ἔγινε διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τῆς νεολιθικῆς ἐποχῆς, διὰ τῆς μεταβάσεως ἀπὸ τὴν νομαδικὴν κτηνοτροφίαν καὶ συλλογὴν καρπῶν εἰς μίαν φάσιν τῆς ζωῆς του, κατὰ τὴν ὁποίαν ἠμποροῦσε νὰ ἔχη μᾶλλον μόνιμον κατοικίαν καὶ ὄχι μόνον καθ' ὡρισμένην περίοδον τοῦ ἔτους. Εἶχον ἀναπτυχθῆ ἀγγειοπλαστικὴ καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς νεολιθικῆς περιόδου ἦλθεν ἡ ἀνακάλυψις τῶν μετάλλων, τοῦ χαλκοῦ πρῶτον καὶ ἀργότερον τοῦ ὀρειχάλκου.

Εἰς ἕνα ὁλόκληρον στρῶμα τοῦ ἀναχώματος μόνον τρία ὁλόκληρα ἀγγεῖα ἀνευρέθησαν καὶ ἀρκετὰ θραύσματα, εἰς κατώτερα δὲ στρώματα δὲν ἀνευρέθησαν οὔτε ἴχνη σχεδὸν ἀγγείων καὶ τοῦτο εἶναι μία ἔνδειξις περὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἥν ἤρχισεν ἡ χρῆσις τῆς κεραμικῆς. Ἡ ἀνεύρεσις ὅμως τῶν ξυλίνων ἀγγείων καὶ τῶν καλαθιῶν δεικνύει ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς δὲν ἐστεροῦντο δοχείων, ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἀκόμη ἀνακαλύψει τὴν ἀγγειοπλαστικήν. Παρ' ὅλον ὅτι κατὰ τὴν νεολιθικὴν ἐποχήν, σύμφωνα μὲ τὴν θεωρίαν, οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐχρησιμοποίουν τὰ μέταλλα, ἐν τούτοις εὑρέθησαν χάνδραι ἀπὸ χαλκὸν καὶ μόλυβδον. Τὰ ἐκ μολύβδου μάλιστα ἀντικείμενα δεικνύουν ὅτι κάτοικοι τοῦ Τσατὰλ Χουγιοὺκ ἐγνώριζον νὰ χύνουν τὸ μετάλλευμά του.

Τὰ ἱερὰ εἶναι διακοσμημένα μὲ φανταστικὰ σχήματα καὶ ζωγραφισμένα μὲ κεφαλὰς ζώων καὶ μορφὰς τῆς Μεγάλης Θεότητος εἰς τοὺς τοίχους. Αἱ τοιχογραφίαι αὐταὶ εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον ἐνδιαφέροντα εὑρήματα τοῦ Τσατὰλ Χουγιούκ. Ὑπάρχουν δείγματα ἀφηρημένης ζωγραφικῆς καὶ ἀναπαραστάσεως θρησκευτικῶν συμβόλων, προφανῶς ἀναφερομένων εἰς τελετὰς καὶ ἄλλα γεγονότα.

ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΙΑ

Ὁ Ἄλκης Θρύλος (κυρία Ἑλένη Οὐράνη) στὶς ἐντυπώσεις της ἀπὸ τὴν παρακολούθησι τῶν ἐφετεινῶν τελετῶν πυροβασίας στὴν Ἁγία Ἑλένη Σερρῶν («Ἐλευθερία» 12 Ἰουνίου) ἐκφράζει μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἐρωτήματα.

«Μήπως — γράφει — οἱ Ἀναστενάρηδες, οἱ ὁποῖοι μυοῦνται κι' ἐκγυμνάζονται, μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν πυροβασία, ἔχουν ἀνακαλύψει ἕνα εἰδικὸ τρόπο πατήματος ἀπάνω στὴ φωτιά; Εἶναι ὅπως τὸ ἀπέδειξαν, τὸ σήκωμα τῶν ποδιῶν μπροστὰ στὰ μάτια μου καὶ ἡ ἀναγνώριση τῆς φίλης μου, ἀνοιχτομάτηδες, ἐξυδερκεῖς, ψύχραιμοι. Εἶναι πιθανό, ἢ τοὐλάχιστον δὲν ἀποκλείεται, νὰ διακρίνουν σὲ ποιὰ σημεῖα ἡ φωτιὰ εἶναι κόκκινη καὶ σὲ ποιὰ σημεῖα ἔχει μισοσβήση ἢ καὶ σβήση, καὶ νὰ πατοῦν μόνο στὰ σχετικὰ ἀκίνδυνα σημεῖα. Τὰ πόδια τους ποὺ περπατοῦν συχνὰ γυμνὰ μπορεῖ νὰ ἔχουν σκληρυνθῆ ἔτσι ὥστε νὰ εἶναι πολὺ λιγώτερο εὐαίσθητα ἀπὸ τὰ πόδια ποὺ εἶναι πάντα παπουτσωμένα.

Τὶς ὑποψίες μου αὐτὲς τὶς ἐκφράζω μὲ πολλὲς ἐπιφυλάξεις. Ξέρω ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν ἀνακάλυψε δόλο καὶ τεχνάσματα. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως οἱ Ἀναστενάρηδες καὶ νὰ εἶναι καλόπιστοι, νὰ νομίζουν εἰλικρινὰ καὶ τίμια ὅτι ἔχουν τὴν συμπαράσταση ὑπερφυσικῶν δυνάμεων, καὶ νὰ κατέχουν μιὰ ἰδιαίτερη τεχνικὴ τοῦ ἰδιότυπου χοροῦ τους.

Ἡ κ. Οὐράνη γράφει ἀκόμη, γιὰ νὰ ὑποστηρίξη τὴν ἀπουσία ἀληθινῆς ἐκστάσεως καὶ μυστηριακῆς ἀτμοσφαίρας:

«Τὴν ὥρα ποὺ οἱ ἡλικιωμένες καὶ χοντρὲς γυναῖκες περπατοῦσαν στὴ φωτιά, ἡ μιὰ πρόσεξε φαίνεται ὅτι τὸ βλέμμα μου εἶχε καρφωθῆ στὰ πόδια της. Ἀμέσως ἀποσπάσθηκε ἀπὸ τὸν ὅμιλό της, μὲ πλησίασε, καὶ χορεύοντας σήκωσε ἐπιδεικτικὰ τὰ πόδια της μπροστὰ στὰ μάτια μου γιὰ νὰ πιστοποιήσω ὅτι δὲν εἶχαν κανένα ἔγκαυμα, καμμιὰ ἀμυχή, κι' ὅτι ἦσαν μόνο λίγο σκονισμένα ἀπὸ τὴ στάχτη. Τὸ πιστοποίησα, ἀλλὰ δὲν μπόρεσα νὰ μὴ σκεφθῶ: «Πῶς εἶναι δυνατὸ ἡ γυναίκα αὐτὴ τὴν ὥρα ποὺ ὑποτίθεται ὅτι εἶναι συνεπαρμένη, μεταφερμένη σ' ἕναν κόσμο ὑπερφυσικό, νὰ ἀντιληφθῆ τὸ βλέμμα μου, καὶ νὰ θελήση νὰ ἀνταποκριθῆ στὴν περιέργειά μου;» Ἡ δεύτερή μου διαπίστωση εἶναι πολὺ συγγενικὴ μὲ τὴν πρώτη. Ὁ μεσήλικας ἄντρας χόρευε πέρυσι στὸ Λαγκαδᾶ. Μαζύ μου ἦταν καὶ πέρυσι καὶ φέτος μιὰ φίλη μου ποὺ συνοδεύεται πάντα ἀπὸ μιὰ φωτογραφικὴ μηχανή. Μόλις τὴν ἀντίκρυσε ὁ μεσήλικας ἄντρας τὴν πλησίασε καὶ τῆς εἶπε χωρὶς δισταγμό: «Πέρυσι ἐσὺ ἤσουν στὸ Λαγκαδᾶ. Νὰ μοῦ πάρης καὶ φέτος μερικὲς φωτογραφίες, ἀλλὰ νὰ μοῦ τὶς στείλης. Πέρυσι δὲν μοῦ τὶς ἔστειλες καὶ τὸ ἔχω παράπονο». Πῶς γίνεται μέσα στὸ πυκνὸ πλῆθος πού, τὸ ἐπαναλαμβάνω ἦταν πέρυσι στὸ Λαγκαδᾶ ἕνας ἄνθρωπος ποὺ θεωρητικὰ ἔχει παροδικὰ χάσει τὴν ἐπαφή του μὲ τὰ ἐγκόσμια, νὰ ξεχωρίση μιὰ μορφὴ καὶ νὰ τὴ θυμηθῆ;»

Ὡστόσο ἡ κ. Οὐράνη παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἀπουσία ἀτμοσφαίρας μυστηριακῆς καὶ ἐξάρσεως, μονολεκτικὰ π ί σ τ ε ω ς, δὲν διαλευκαίνει τὸ μυστήριο, «τοὐναντίον τὸ πυκνώνει».

Ἐν τῷ μεταξύ, ἐδημοσιεύθησαν στὸν ἀθηναικὸ τύπο («Καθημερινὴ» 29 Ἰουνίου) φωτογραφίες ἀπὸ τὴν Ἱσπανία, ὅπου ἐπίσης παρατηρεῖται τὸ φαινόμενον τῆς ἀκαΐας. Ἀλλὰ στὴν Ἱσπανία οἱ ἀναστενάρηδες περιπατοῦν ἐπὶ τῆς πυρᾶς, φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων των ἕνα τῶν παιδιῶν των, ἢ φίλους των, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἡ ὁποία ἑορτάζεται εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ πυρολατρικὰς ἐκδηλώσεις. Οἱ Ἱσπανοὶ πυροβάται ζοῦν εἰς τὸ Σὰν Πέδρο Μαυρίκουε τῆς ἐπαρχίας Σόρια τῆς Καστίλλης.

ΠΕΡΙ ΕΒΡΑΙΩΝ

Μετὰ τὴν κυκλοφορία τοῦ νέου βιβλίου τοῦ Ὑπουργοῦ Πληροφοριῶν

τῆς Γαλλίας κ. Ροζὲ Περεφὶτ «**Οἱ Ἑβραῖοι» καὶ κατόπιν μηνύσεως μελῶν** τῆς οἰκογενείας Ρότσιλδ, διετάχθη δικαστικῶς ἡ ἀπάλειψις μερικῶν περικοπῶν, ποὺ θὰ πραγματοποιηθῆ σὲ ἑπόμενη ἔκδοσι, διότι ἡ πρώτη ἔγινε ἀνάρπασιη. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ὁ συγγραφεύς, μὲ τὴν βοήθεια φανταστικῶν προσώπων ποὺ ἀναφέρονται ἐκεῖ, προβάλλει τὴν ἄποψι, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι κατέχουν πολλὲς ἡγετικὲς θέσεις σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς γαλλικῆς κοινωνίας, φθάνει ὅμως στὸ σημεῖο νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι διεθνεῖς ἡγετικὲς προσωπικότητες εἶναι Ἑβραῖοι χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζουν. Μεταξὺ αὐτῶν, ἀναφέρονται, οἱ πρόεδροι Κέννεντυ καὶ Τζόνσον, ὁ Ντὲ Γκώλ, ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ καὶ ὁ σύζυγός της, ὁ τέως καγκελλάριος τῆς Δυτικῆς Γερμανιας Κόνραντ Ἀντενάουερ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Σουηδίας, ὁ οἶκος τῶν Ἀψβούργων, ὁ στρατηγὸς Φράνκο καὶ ὁ Φιντὲλ Κάστρο.

Καθὼς ἐδήλωσε ὁ κ. Περεφὶτ στοὺς δημοσιογράφους, σκοπὸς τοῦ ἔργου του εἶναι ἡ ἀπόδειξις ὅτι Ἰουδαϊκὸν πρόβλημα δὲν ὑπάρχει, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ Ἰουδαῖοι δὲν εἶναι μειονότης, ἀλλὰ οἱ περισσότεροι! Καὶ — προσέθεσε — ἀφοῦ ἀκόμη καὶ ἀντισημῖται εἶναι Ἑβραῖοι, ὁ ἀντισημιτισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ ὑφίσταται πλέον!!

Πρόκειται, δυστυχῶς, περὶ τεχνάσματος ἀξίου **ταχυδακτυλουργῶν. Τὸ** ὅτι οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς Σὰρλ Μωρρὰ καὶ Λεὸν Ντωντέ, ἐπίσης δὲ ἡ σύζυγος τῶν Ἄγγλων ναζιστῶν, ἢ καὶ ὁ Χίτλερ ὁ ἴδιος, ἦσαν Ἑβραῖοι, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζουν, δὲν ἐλιγόστεψε τὴν μανία τοῦ ἀντισημιτισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἤξεραν, σημαίνει πὼς θὰ ἔπαυαν νὰ εἶναι ἀντισημῖται; Ἂς τὸ ἔβγαζε τὸ βιβλίο του πρὸ τοῦ πολέμου ὁ συγγραφεὺς καὶ θὰ βλέπαμε. Τὸ πολὺ πένθιμο καὶ φρικτὸ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα γ ε γ ο ν ὸ ς εἶναι ὅτι τὴν ἀνυπαρξία τοῦ ἀντισημιτισμοῦ τὴν βεβαιώνει ἕνα βιβλίο, ἐνῶ τὸν ἀντισημιτισμὸ τὸν βεβαιώνουν τὰ στρατόπεδα καὶ οἱ θάλαμοι ἀερίων τοῦ Χιτλερισμοῦ.. Γιὰ νὰ λείψη δὲ ὁ ἀντισημιτισμὸς δὲν χρειάζεται νά... ἀνακαλύψωμε πὼς οἱ Ἰουδαῖοι εἶναι πολλοί, ἀλλ' ἁπλῶς ὅτι εἶναι καὶ αὐτοὶ ἀδελφοί μας, ὅσοι καὶ ἂν εἶναι.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

★

Ὁ μέγας Ἰταλὸς ποιητὴς Ἀριόστο, εἶχε χαράξει ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι του τὴν ἑξῆς ἐπιγραφή:

«Σπίτι μικρό, κατάλληλο γιὰ μένα καὶ φιλόξενο γιὰ τοὺς ἄλλους».

★

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Ἔπαινος στὴν κ. Ζέττα Δούκα

Εἰς τὸν διαγωνισμὸν ποιήματος ἢ διηγήματος τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, εἰς μνήμην τῆς ἀειμνήστου Προέδρου του Μαρίας Μομφεράτου, ἀπενεμήθησαν τέσσαρες ἔπαινοι, ἐκ τῶν ὁποίων δύο εἰς τὴν συνδρομήτριάν μας κ. Ζέτταν Δούκα, διὰ τὰ ποιήματά της «Στὸ γέρμα» καὶ «Φῶς ἀνέσπερο». Ἡ κριτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν Πρόεδρον τοῦ Λυκείου κ. Χρυσ. Καλλία, τὴν Ἔφορον κ. Σοφ. Σαββίδου, τοὺς Λογοτέχνας Ἄλκην Θρύλον, Χρ. Σολομωνίδην, Σπ. Παναγιωτόπουλον. Εἰς τὴν κ. Δούκα τὸ Λύκειον ἀφιέρωσε μίαν φιλολογικὴν Πέμπτην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπηγγέλθησαν ποιήματά της, μὲ ὑπόκρουσιν ἰδικῆς της ἐμπνεύσεως.

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ τοὺς καλοὺς φίλους τοῦ ΙΛΙΣΟΥ, ποὺ ἐνδιεφέρθησαν διὰ τὴν ἐγγραφὴν νέων συνδρομητῶν, καθὼς καὶ ἐκείνους, ποὺ ἔστειλαν τὴν συνδρομήν των διὰ τὸ τρέχον ἔτος. Παρακαλοῦμε καὶ τοὺς ὑπολοίπους νὰ ἀποστείλουν τὴν συνδρομή τους δρχ. 50.

ΕΙΣ ΟΣΟΥΣ ἐνδιαφέρονται νὰ συμπληρώσουν τὴν σειράν των, ὑπενθυμίζομε ὅτι ἡ τιμὴ τόμων παρελθόντων ἐτῶν εἶναι 50 δρχ. Ἀλλά, τόμοι ἔτους 1962 ὑπάρχουν μόνον χωρὶς τὸ τεῦχος Νο 25. Μεμονωμένα τεύχη ἐτῶν 1956—1959 (Νο 1—16) δὲν ὑπάρχουν. Ἐπίσης δὲν ὑπάρχουν μεμονωμένα τεύχη Νο 23, 25, 29.

Ο ΠΙΝΑΞ «Αἰώνιος Δεῖπνος» (μὲ τὰς μορφὰς τῶν ἱδρυτῶν μεγάλων θρησκειῶν) στέλλεται εἰς πάντα ἐπιθυμοῦντα ἀντὶ 10 δρχ. ἄνευ ἐπιβαρύνσεως ταχ. τελῶν.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ μὲ ταχ. ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστῆν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζιτικὰς ἐπιταγὰς ἢ ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν. Νὰ ἀναγράφεται καθαρὰ τὸ ὀνοματεπώνυμο καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀποστολέως. Πίσω ἀπὸ τὸ ἀπόκομμα τῆς ἐπιταγῆς νὰ γράφεται λ α κ ω ν ι κ ὰ ὁ λόγος τῆς ἀποστολῆς τῶν χρημάτων.

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ τοῦ ΙΛΙΣΟΥ, Δραγατσανίου 6, Τ.Τ. 122 (Πλατ. Κλαυθμῶνος), εἶναι ἀνοικτὰ κάθε πρωὶ 10—1 καὶ ἀπογεύματα μόνον Δευτέρα καὶ Παρασκευὴ 6—8.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ: Οἱ συνδρομηταὶ ποὺ ἀλλάζουν διευθύνσεις ἢ βλέπουν τὴν διεύθυνσί τους νὰ ἀναγράφεται λανθασμένη, νὰ μᾶς εἰδοποιοῦν ἀμέσως.

ΣΕ ΚΟΣΜΟΥΣ ΦΩΤΕΙΝΟΤΕΡΟΥΣ

Χρῆστος Μπερδένης, συμβολαιογράφος, Πάτραι.

Ἐλ. Λύκος, πταισματοδίκης, Ρόδος.

ΑΝΤ ΑΤRISON, N. YORK

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἀνδρ. Σώκου: Ἀδελφότης Φιλοδικαίων, Μεσολόγγι 1825—1826 (Μελέτη).

Κ. Ν. Τριανταφύλλου: Ἧττον Ἑλληνικὴ Ἱστορία (Κριτικὴ τῶν ἐφαρμογῶν τοῦ Ἱστορικοῦ Ὑλισμοῦ) 1965.

Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργ Πυρουνάκη: Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ χρέος της (Δοκίμιο). Δίφρος, 1965.

Γιώργου Δέλιου: Ὁ ἥλιος καὶ τ' ἀστέρια (Μυθιστόρημα) Θεσσαλονίκη, 1965.

Μελισσάνθης: Τὸ φράγμα τῆς σιωπῆς καὶ Ἐκλογὴ (Ποιήματα) Ἀθήνα 1965.

Κούλη Ἀλέπη: Τὸ χρονικὸ τῆς ζωῆς μου (Ποιήματα).

Θέμου Γ. Παρνάσσιου: Φωνὲς στὴ σιωπὴ (Ποιήματα) Ἀθήνα 1965.

Ντόρας Ἀδαμοπούλου — Φάλαρη: Δικές μου στιγμές (Ποιήματα) Ἀθήνα 1965.

Μαρίας Κ. Δέδε: Ἡ σκιὰ τῶν ὡρῶν (Ποιήματα) Ἀθήνα 1965.

Βασίλη Λιάσκα: Ἀτέλειωτη ἄσφαλτος (Ποιήματα) Ἀθήνα 1965

Ὄλγας Βότση: Ὁ μεγάλος ἦχος (Ποιήματα) Ἀθήνα 1965.

Τάσου Σίδερη: Τελευταῖο κύκλωμα (Ποιήματα) Ἀθήνα 1965.

Ἄρη Χατζιδάκη: Σὰν τὸ βουνὸ τὸν Ψηλορείτη (Σκηνικὴ βιογραφία Ἐλ. Βενιζέλου) Ἡράκλειον 1965.

ΠΡΟΑΓΓΕΛΙΑ

Πρὸς τοὺς φίλους τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ ΙΛΙΣΟΣ ἐστηρίχθη κατὰ κύριον λόγον στοὺς συνδρομητάς του. ἀλλὰ δὲν παρέλειψε νὰ κυκλοφορῇ καὶ διὰ τῶν περιπτέρων στὴν 'Αθήνα, ἐπίσης διὰ τῶν πρακτορείων ἐφημερίδων στὰς ἐπαρχίας, ὥστε νὰ δίδῃ τὴν εὐκαιρία καὶ σὲ κατὰ τεῦχος ἀγοραστὰς νὰ γνωρίσουν τὸ περιοδικό.

'Εξακολουθεῖ. μάλιστα μὲ ἐντατικώτερο τρόπο, καὶ κατὰ τὸ τρέχον 10ον ἔτος τὴν προσπάθεια αὐτή, τὴν ὁποίαν ἐβοήθησαν καὶ ἀρκετὲς ἐκ τῶν ἡμερησίων ἐπαρχιακῶν ἐφημερίδων, δημοσιεύοντας φιλοφρόνως σχετικὲς ἀγγελίες. 'Εξ ἄλλου, γιὰ τὴν προώθησι τῆς κυκλοφορίας τοῦ περιοδικοῦ μέσῳ τῶν περιπτέρων καὶ βιβλιοπωλείων στὴν 'Αθήνα, ἔγιναν ἀρκετὲς διαφημίσεις. Δὲν παραλείπουμε νὰ σημειώσουμε ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ διαδικασία προσκρούει καὶ σὲ τεχνικὲς δυσκολίες. ἀλλὰ καὶ σὲ δαπάνες.

Γι' αὐτὸ τείνουμε πρὸς τὴν ἀπόφασι νὰ γίνῃ ἀπὸ τοῦ ἑπομένου ἔτους ὁ ΙΛΙΣΟΣ περιοδικὸ συνδρομητῶν ἀποκλειστικῶς. Οἱ κατὰ τεῦχος ἀναγνῶσται θὰ πρέπει νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομηταί, γιὰ νὰ τὸ λαμβάνουν ταχυδρομικῶς στὴν διεύθυνσί των. Καὶ οἱ ἤδη συνδρομηταὶ θὰ πρέπει νὰ ἀποδυθοῦν σὲ μία ἅμιλλα αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν, δεδομένου ὅτι τὸ περιοδικὸ δὲν θὰ κυκλοφορῇ διαφορετικά.

★

Καθὼς ἀνήγγειλεν ὁ ΙΛΙΣΟΣ ἀπὸ τοῦ πρώτου τεύχους τοῦ 1965, στὴν συνήθη ὕλη — τὴν σχετικὴ μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως προσετέθησαν καὶ μερικὲς νέες στῆλες, ὅπως τὸ ἀπάνθισμα δημοσιευμάτων τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου, τὰ ἀνέκδοτα ἱστορικὰ καὶ εὔθυμα, τὰ μαθηματικὰ προβλήματα καὶ ψυχοπνευματικὰ πειράματα, ἐπίσης τὰ εὔθυμα σκίτσα. Ἡ καινοτομία αὐτή, ποὺ ἀπεφασίσθη ἔπειτα ἀπὸ ὑποδείξεις καὶ εὐχὰς ἑνὸς ἀριθμοῦ συνδρομητῶν, γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ περιοδικὸ καὶ μία καλῶς νοουμένη ψυχαγωγία, χωρὶς νὰ ἐπηρεασθῇ κατὰ βάσιν ὁ σοβαρὸς πνευματικός του στόχος, εἴπαμε ὅτι ἦταν ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ καὶ ἐπερμιέναμε τὴν κριτικὴ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ περιοδικοῦ.

Προκειμένου νὰ ἀποφασίσωμε ἐὰν αἱ νέαι στῆλαι ἢ μέρος αὐτῶν θὰ ἐξακολουθήσουν ἢ ὄχι, μάλιστα ἐν ὄψει τῆς μεταβολῆς τοῦ ΙΛΙΣΟΥ ἀπὸ τοῦ 1966 ἀποκλειστικὰ σὲ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ, ἔχομε ἀνάγκη τῆς γνώμης τῶν συνδρομητῶν καὶ ἐν γένει φίλων μας σὲ εὐρυτάτη κλίμακα.

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ (Δραγατσανίου 6)

		Δρχ.
H. P. Blavatsky	Τὸ Κλειδὶ τῆς Θεοσοφίας ἄδ. 50 δεμ.	60
»	Στὴ χώρα τῶν Γαλάζιων Βουνῶν	20
Annie Besant	Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδήσεως ἄδ. 50 δεμ.	60
»	Πρὸς τὴν Μύησιν	20
»	Μετενσάρκωση	10
»	Κάρμα	10
C. Leadbeater	Οἱ Διδάσκαλοι καὶ ἡ 'Ατραπὸς δεμ.	90
»	Ἡ Κεκρυμμένη ζωὴ ἐν τῷ Τεκτονισμῷ »	90
»	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν	10
Besant-Leadbeater	Ὁ 'Αστρικὸς Κόσμος	10
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς 'Ασίας	30
J. Van der Leeuw	Θεοὶ ἐν ἐξορίᾳ	10
* * *	Φῶς στὴν 'Ατραπὸ	10
J. Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου	10
»	Τὸ Βασίλειον τῆς Εὐδαιμονίας	20
»	Ἡ Πηγὴ τῆς Σοφίας	20
»	Δελτίον 'Αστέρος Τομ. 1931-1933 ἕκαστ.	30
»	12 'Ομιλίαι εἰς 'Οχάϊ 1934	30
»	10 'Ομιλίαι εἰς 'Οχάϊ 1944	25
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωή μας	50
»	'Ελευθερία, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ἄδ. 60 δεμ.	75
'Ιωάν. Βασιλῆς	Τὸ σημειωματάριο ἑνὸς Μύστου	50
Γεώργ. Μαλτέζος	Τὰ 'Ελευσίνια Μυστήρια	50
Κ. Μελισσαρόπουλος	Μῆτις (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	50
»	'Αποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 25 δεμ.	40
»	Μ ε λ ε τ ή μ α τ α ἄδ. 40 δεμ.	60
»	Ὁ 'Ιησοῦς	30
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	20
»	«'Αγνώστῳ Θεῷ»	10
»	Περικλέους 'Επιτάφιος - Διακήρυξη Ο.Η.Ε.	10

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΙΛΙΣΟΣ» Τόμοι 1956 - 1964 ἕκαστος χαρτόδ. 50

Ὅταν πρόκειται δι' ἀποστολὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὰ ἀπὸ δρχ. 50 καὶ ἄνω ἐπιβαρύνονται μὲ δραχ. 10.

'Αποστείλατε τὸ ἀντίτιμον, διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς, εἰς τὴν διεύθυνσιν: **Κ. Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, 'Αθήνας (122),** ἀναγράφοντες ὄπισθεν τοῦ ἀποκόμματος τῆς ἐπιταγῆς τοὺς τίτλους τῶν βιβλίων ποὺ θέλετε. Θὰ τὰ λάβετε εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀποστολέως τῆς ἐπιταγῆς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΙΛΙΣΟΥ ΔΡΑΧ.

